

Devetmesečno gospodarjenje v Pomurju NA RAVNI POLLETNEGA

stran 8

NASLOV

Leto XXXIII

Št. 65

Murska Sobota,

12. november 1981

CENA 8 DIN

VESTNIK

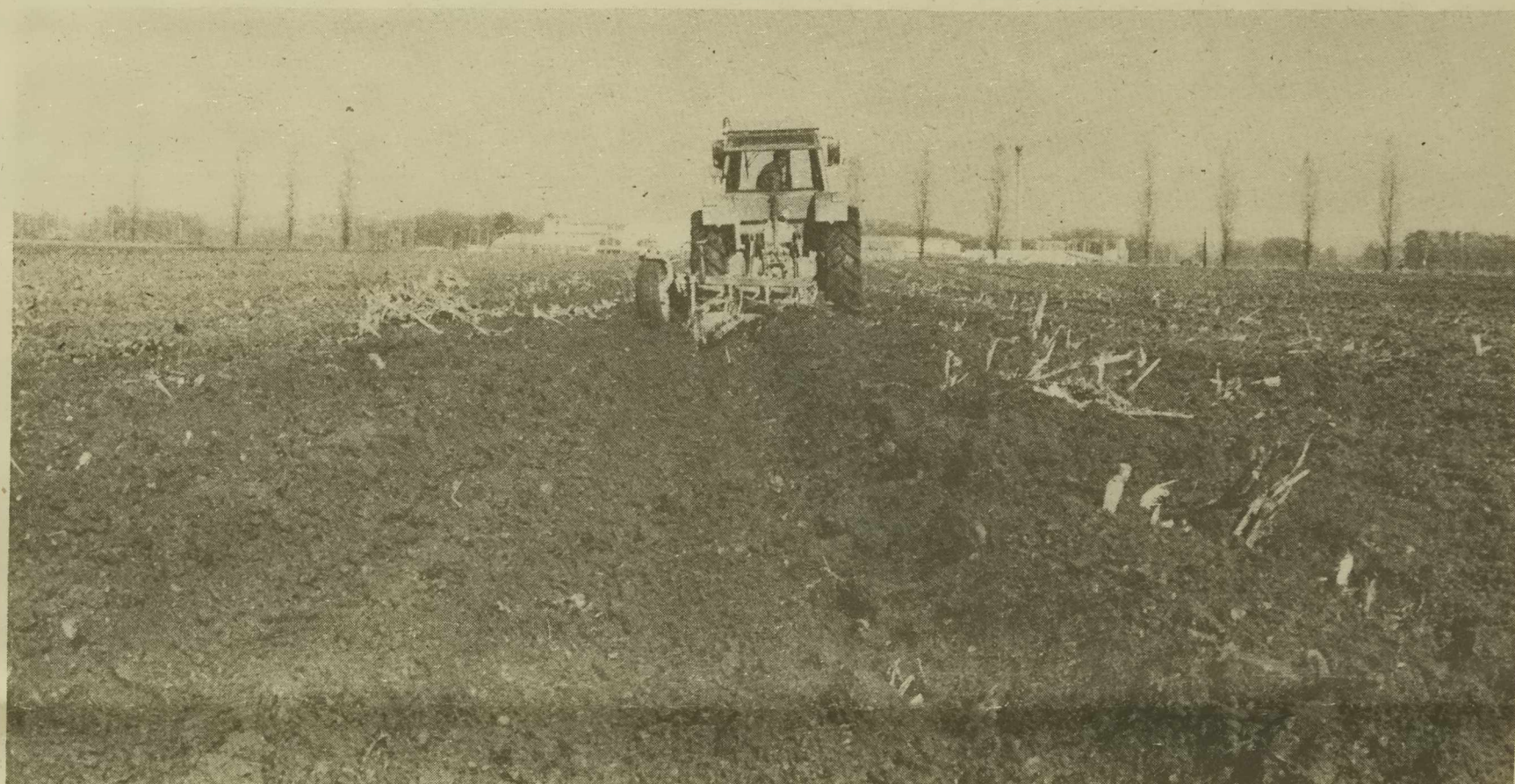
Pesa
vse
slajša

stran 6

V prihodnje
več
dohodkovnega
povezovanja

stran 6

11. seja
CK ZKS
o
uresničevanju
nalog ZK
v zvezi
z razvojem
ter
socialistično
preobrazbo
kmetijstva
in
gozdarstva

PODRUŽBLJANJE KMETIJSKE PROIZVODNJE — pogoj za večjo proizvodnjo in cenejšo hrano

Stabiliziranje gospodarskih razmer ter razvijanje in uveljavljanje samoupravnih odnosov je ena od bistvenih nalog našega sedanjega in prihodnjega obdobja. Pomembno mesto pri tem ima tudi nadaljnji družbenoekonomski razvoj kmetijstva in gozdarstva, saj je prav uresničevanje nalog s tega področja eden bistvenih pogojev za uspeh gospodarske stabilizacije, za postopno uravnoteženje prehranske bilance, za povečanje izvoza in zmanjševanje uvoza hrane. Naloge, ki nas na tem področju čakajo, so jasne, zato ne potrebujemo nobenih novih stališč in sklepov. Stališča in usmeritve 2. seje konference Zveze komunistov Slovenije, ki smo jih sprejeli pred približno desetimi leti ter jih na osnovi praktičnih izkušenj dogradili še v drugih dokumentih, so dobra osnova za pospešeno družbeno akcijo, zato tudi v zvezi komunistov ni potrebno opredeljevati novih idejnopolitičnih usmeritev. To je osnovna misel, ki je bila prisotna v uvodnem referatu in tudi v razpravi na 11. seji Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, na kateri so spregovorili o uresničevanju nalog ZK v zvezi z razvojem ter socialistično preobrazbo kmetijstva in gozdarstva. Če skušamo na kratko strniti najbolj bistvene poudarke te seje, potem velja zapisati naslednje:

Hrana je danes draga in še dražja bo, če jo bomo kupovali zunaj, dražja pa bo tudi doma, če ne bomo hitreje in dosledneje uresničevali smotrov socialistične preobrazbe vasi. Ne moremo sicer trditi, da doslej uspehov na tem področju ni, so pa še vedno pomanjkljivosti, ki jih je treba v prihodnje odpraviti. Cilji in naloge, ki nas na tem področju čakajo, so že dolgo jasni, vendar doslej nismo bili vselej akcijsko dovolj učinkoviti. Zato je treba ugotoviti, kje se nam je zataknilo, da ne uresničujemo zastavljenih ciljev. Uresničevanje kmetijske politike zahteva nepretrgano delo, kmetijstvo pa mora postati skupna družbena skrb, ki zahteva odgovornost vsega združenega dela. Odločilna ob tem pa je zlasti aktivnost v združnih organizacijah in

na vasi, saj brez teh in brez kmetov zastavljenih nalog ne bo mogoče uresničiti.

Se se pojavljajo nekatere nepravilnosti, ki zavirajo nadaljnji družbenoekonomski razvoj kmetijstva, vendar te nepravilnosti niso posledica kmetijske politike, pač pa pri izvajanju te politike nismo vselej dovolj dosledni. Zato je treba zaostri odgovornost do izvajanja sprejete politike, tiste, ki tega ne spoštujejo, pa poklicati na odgovornost. Seveda pa še vedno ne manjka tudi popačenih gledanj na našo kmetijsko politiko. Še so posamezniki, predvsem tisti zunaj neposredne kmetijske proizvodnje, ki poudarjajo, da nimamo izdelanega jasnega koncepta razvoja kmetijstva in nam kar naprej ponujajo nekatere namišljene dileme. Ob tem često postavljajo tudi vprašanje

hektarskega maksimuma in iščejo rešitve v njegovi spremembi. Tem moramo jasno in odločno odgovoriti, da sprememba hektarskega maksimuma ni izhod, ki bi zagotavljal uresničevanje strateških ciljev razvoja na področju kmetijstva in učinkovitejšo izrabo vseh proizvodnih zmogljivosti, pač pa bi le povečal ekonomske, socialne in politične probleme na vasi in zavrl že začeti proces povezovanja, združevanja kmetov ter podružblja-

organizirano proizvodnjo bomo presegli tudi kratkoročne interese posameznih kmetov, ki v družbeno organizirano proizvodnjo še niso vključeni. Seveda pa morajo zastavljene cile podpreti ustrezni ukrepi ekonomske politike, predvsem taki, ki bodo motivirali kmeta za večjo proizvodnjo. Kmete, ki so pripravljeni združevati delo, sredstva in zemljo za uresničevanje skupno dogovorjene proizvodnje, moramo v bodoče z različnimi ukrepi bolj

merjen kmet sam prišel do spoznanja, da se takšno gospodarjenje ne splača. Preseči moramo tudi z odnosi v tistih združnih organizacijah,

dokumentih. Cilj: 85 odstotkov samooskrbe s hrano v Sloveniji bomo dosegli le z večjim sovlaganjem v kmetijstvo in že v prihodnjem letu

V petih pomurskih kmetijskih združenjih, v 22 temeljnih organizacijah, od teh je 17 temeljnih združnih organizacij in pet temeljnih organizacij kooperantov, je s trajnejšimi oblikami sodelovanja vključenih 13.850 kmetov kooperantov, nekaj tisoč pa jih sodeluje še v drugih oblikah. Vsi ti razpolagajo z 80 odstotki vseh zemljiških površin v zasebni lasti. S pomočjo sodelovanja in dela, pa tudi zavestne odločenosti kmetov kooperantov, strokovnega dela naših kmetijskih delavcev, pa tudi družbenih vlaganj, smo ustvarili med drugim tudi 3.584 intenzivno usmerjenih in moderniziranih kmetij, organiziranih pa je tudi vrsta različnih združnih proizvodnih skupnosti.

(Iz diskusije Geze Bačiča na 11. seji CK ZKS)

nja kmetijske proizvodnje. Ne smemo namreč pozabiti, da položaj človeka v naši družbi določa njegovo delo ne pa lastnina.

Rešitve za večjo in cenejšo proizvodnjo hrane je treba iskati v podružbljanju kmetijske proizvodnje, pri tem pa je še kako pomemben odnos do vsakega hektarja plodne zemlje. Družbeni sektor mora v povezavi z združenimi kmeti postati odločilni dejavnik zagotavljanja nemotene preskrbe prebivalstva. Z visoko produktivno družbeno

stimulirati in odpraviti kratkotrajne kupoprodajne odnose v zadrugištvu, saj ti zdaj često vodijo k špekulacijam. Najslabša spodbuda za združevanje in proizvodno poveževanje kmetov je namreč stanje, v katerem ima tisti, ki ne izpolnjuje obveznosti, ki jih je sprejel v združni organizaciji, ali tisti, ki v družbeno organizirano proizvodnjo sploh ni vključen, več možnosti, da si na trgu prisvoji večji delež dohodka. Le ko bomo presegli tako stanje, bo nepovezan, neorganiziran in individualno us-

kjer je položaj takšen, da imajo glavno besedo vsi prej kot kmetje, saj bo le s spremembo odnosov, ko bo združen kmet z zadrugo tudi upravljal, narasel tudi njegov interes za združevanje dela, sredstev in zemlje. Receptov, kako naj se v katerem kraju kmetje organizirajo, ni mogoče dati, dobra pa bo vsaka organiziranost, ki bo pomagala k večji kmetijski proizvodnji in k razvijanju socialističnih družbenoekonomskih odnosov na vasi. Seveda pa mora biti vsem tem ciljem prilagojena tudi ustrezna davčna politika, ki bo stimulirala večjo in cenejšo proizvodnjo in destimulirala tiste kmete, ki se ne bodo vključevali v zastavljene družbene procese.

Kot že rečeno, pa mora skrb za kmetijstvo postati skupnj družbena skrb in zato dobiva poleg izvoza prioritarno mesto v naših razvojnih

bomo v ta namen združevali precejšnja sredstva. Potrebno bo zagotoviti predvsem večjo koncentracijo sredstev na ravni republike in povečati delež nepovratnih sredstev za investicije v kmetijstvo.

Tudi komunisti, delavci in kmetje v Pomurju ne potrebujemo novih sklepov in stališč za razvijanje družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu, pač pa se zavzemamo za dosledno izvajanje že sprejetih usmeritev. Seveda pa samo zakoni in predpisi ne morejo razrešiti nakopičenih problemov, pač pa jih je potrebno razreševati tudi po samoupravnih poti. Ne brez enega in ne brez drugega ne bo šlo. Treba je najti medsebojno soodvisnost, povezanost in dopolnjevanje obojega, ob sodelovanju prizadetih kmetov in delavcev, organiziranih v svojih kmetijskih združenjih.

Ludvik Kovač

Predsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher se je pred dnevi odzval romunskemu povabilu. Na bukeštanskem mednarodnem letališču Otopeni je goste iz Jugoslavije pričakal romunski voditelj Nicolae Ceausescu. Letos je to že drugo srečanje naših in Romunov na najvišjem nivoju: februarja letos je takratni predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović obiskal Temišvar. Na sliki: prvo srečanje obeh predsednikov na letališču.

VZNEMIRJENA ŠVEDSKA JAVNOST

Pred štirinajstimi dnevi je švedsko javnost razburila novica, da je tik pred strogo zaprto vojaško cono pri mestu Karlskrona naseljena sovjetska podmornica tipa

P-137. Švedske oblasti so takoj protestirale in postavile sovjetski strani štiri pogoje, ki jih mora izpolniti, preden bi izpustili 56-člansko posadko. Prvi pogoj je bil ta, da izključe-

no švedske ladje podmornico odvečejo na odprto morje, drugič, da se sovjetska stran opraviči švedski, tretjič, da kapitan podmornice odgovarja na vprašanja švedskih preiskovalnih oficirjev in četrtič, da sovjetska stran plača vse stroške, nastale z incidentom. Sovjetska stran je v vse pogoje privolila, vznemirjenje pa se je povečalo pravzaprav potem, ko so švedski obrambi očitali popolno nesposobnost in ko so ugotovili, da je bila sovjetska podmornica, zgrajena sicer že leta 1952, opremljena z atomskimi projektili. Za švedsko nevtralnost je bilo to preveč, zato so se na ulicah švedskih mest pojavili demonstranti z geslom »proč z jadrskim orožjem!« Omenjeni incident ni razburkal samo Švedov, temveč celotno Skandinavijo, ki si že dolgo prizadeva biti brezatomsko območje.

Švedi so sovjetsko podmornico sicer izpustili, prvi diplomatski odmev na zadevo pa je bil ta, da švedskega veleposlanika ni bilo med gosti na paradi, ki jo ob obletnici oktobrske revolucije tradicionalno prirejajo na Rdečem trgu v Moskvi.

Tudi o Slovencih in Hrvatih

Pretekli teden se je na tridnevem obisku v Sloveniji mudila delegacija vlade avstrijske dežele Gradišanske. Gosti, ki so prišli k nam preko mejnega prehoda pri Kuzmi, so si ogledali ormoško tovarno sladkorja, v Ljubljani so se pogovarjali s predstavniki Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, obiskali Klinični center, Univerzo in Akademijo znanosti in umetnosti. Predmet pogovorov je bil tudi trenutni položaj Slovencev in Hrvatov v sosedni Avstriji. Ob koncu obiska je vodja delegacije, deželni glavar Gradišanske, Theodor Kery, dal za tisk, TV in radio naslednjo izjavo:

»Pogovori s predstavniki izvršnega sveta SRS so bili uspešni. V Sloveniji smo videli veliko, to je na nas napravilo velik vtis. Dogovorili smo se o 13 točkah sodelovanja med Slovenijo in Gradiščanskim. Predvsem želimo razširiti sejamski sporazum, pogovarjali smo se o enotnem turističnem območju, v katerega bi bila zajeta območja Slovenije, Madžarske in Gradišanske. Naši zdravniki so zainteresirani za sodelovanje s kliničnim centrom v Ljubljani, saj gradimo na Gradiščanskem dve večji bolnišnici. Tudi na kulturnem področju bomo poglobili sodelovanje.

Vesel sem, da so se po desetih letih znova vzpostavili stiki naše dežele s Slovenijo. Upam, da se bodo v prihodnje razvijali še bolj plodno.

— V žarišču dogodkov —

Kaj prinaša Brežnjev v Bonn?

Verjetno niso brez razloga podaljšali obisk voditelja Sovjetske zveze Leonida Brežnjeva kar za dva dneva. Protokol je najprej predvideval, da bo prišel Brežnjev v Bonn 23. novembra, kjer bi se dve uri »med štirimi očmi« pogovarjal z zahodnonemškim kanclerjem Helmutom Schmidtom. Če upoštevamo čas, ki bi ga od teh dveh ur porabili prevajalci, potem bi ostalo »za izmenjavo mnenj« le še kakšne dobre pol ure. Prav zaradi tega so obisk občutno podaljšali: Brežnjev bo prišel v Bonn 22. novembra in bo v ZR Nemčiji ostal do 25. novembra. Tako bo več priložnosti za pogovor z gostiteljem.

Kaj prinaša Brežnjev v Bonn? Nekaj o tem je povedal v nedavnem intervjuju za hamburško revijo »Der Spiegel.« »Sovjetska zveza je pripravljena pristati na razgovorih, ki se bodo pričeli 30. novembra v Ženevi, na sporazum o reduciranju raketne oborožitve v SZ in ZDA, če Američani odstopijo od namere, da bi v Zahodni Evropi namestili nove rakete.« O morebitni atomski vojni, ki naj bi bila po Reaganovi oceni lahko lokalnega, evropskega značaja, Brežnjev meni, da bi takšna vojna brezpogojno dobila svetovni značaj. Kot je zahodnonemškim novinarjem povedal, je v Evropi že dalj časa ravnotežje v raketnem orožju, Moskva pa po mnenju Brežnjeva »nima nika-

kršnega koncepta prvega udarca.«

Glede predvidenega sestanka v Ženevi je Brežnjev dejal, da se je Moskva »pripravljena dogovarjati o vsem in da ni področja oborožitve in ne vrste orožja, o katerih se obve veliki sili ne bi mogli sporazumeti.«

Brežnjev je v intervjuju za Spiegel ponovil svoje opozorilo Zahodni Evropi, kako jo »ZDA vključujejo v agresivno uporabo svoje nuklearne doktrine, in to za ceno velikanske nevarnosti za zahodnoevropske narode.« Brežnjev je tudi ponovil, da Sovjetska zveza pod nobenim pogojem ne bo uporabila atomskega orožja proti tistim deželam, ki bodo prenehale izdelovati ali nameščati atomsko orožje. »Mos-

kva je pripravljena z vsako tako deželo skleniti poseben sporazum.«

Brežnjevov intervju je v Bonu vzbudil veliko zanimanje, in ugibanje, ali bo gost prinesel iz Moskve kakšen še bolj konkreten predlog okrog razorožitve.

Kako pomemben je za Moskvo predvideni obisk, daje slutiti dejstvo, da se je Brežnjev v zadnjih nekaj mesecih v Moskvi srečal s štirimi zahodnonemškimi politikmi. Najprej je bil to zunanji minister in podkancler Genscher, potem predsednik zahodnonemške socialno demokratske stranke Willy Brandt, za njim vodja zahodnonemških sindikatov Vetter in prejšnji teden predsednik vlade pokrajine Rhein-Westfalen. Kot je pisalo zahodnonemško časopisje so se poslednji trije vrnili iz Sovjetske zveze »globoko prepričani o sovjetski želji za mir.« Predvsem Brandtovi vtisi »o sovjetski pripravljenosti za razorožitev« so v Washingtonu izzvali številne kritike, prav tako pa tudi v zahod-

NOVA BLOKADA KUBE?

Zunanji minister ZDA Alexander Haig je pred dnevi izjavil, da so Beli hiši »predloženi konkretni ukrepi« proti Kubi, ki pošilja vojni material in vojaške svetovalce upornikom v Salvadoru. V okvir teh ukrepov naj bi spadala v prvi vrsti ekonomska blokada, kar pomeni, da kompanije iz ZDA ne bi več smele ne neposredno in ne posredno trgovati s Kubo. V Washingtonu omenjajo tudi možnost demonstracij ameriškega vojaškega letalstva nad kubanskim teritorijem, prav tako pa dopuščajo tudi možnost manevrov ameriškega in zavezniškega ladjevja pred kubanskimi obalami, v končni konsekvenci pa tudi popolno blokado kubanskih obal za tuje ladje, ki bi utegnile prevažati orožje na Kubo.

V dobro obveščenih krogih v Washingtonu menijo, da je javno sporočilo o morebitnih ukrepih proti Kubi pravzaprav »zadnji opomin« v Havani, prav tako pa tudi Nikaragvi, za katero v ZDA sodijo, da je postala zaradi hitrega oboroževanja »neposredna vojaška nevarnost za celotno Srednjo Ameriko.«

Amerika vlada je prišla do zaključka, da bo hunta v Salvadorju zgubila svojo bitko z uporniki, če ji ameriški zavezniki v kratkem času ne bodo nudili zadostno politične in vojaške pomoči.

Samoto, da je pred dnevi v znameniti dvorani Koncert-haus na Dunaju nastopil slavni in agazirani borec za mir in enakopravnost Hary Bela-

Grenki priokus iz Linza

Toda ta prvorazredni dogodek so podkrepili v Linzu.

Zgodilo pa se takole. Eden od članov Belafontejeve karibske skupine je pevcu povedal, da ga niso spustili v neki disko klub. Belafonte se je o tem hotel še sam prepričati. Ko je na vratih »City cluba« zagledal napis »Samo za osebe, ki govore nemško«, je stopil h gardoroberki, ki ga je zavrnila: »Ker niste belec, ne smete vstopiti!« Belafonte kot prekaljen borec za človekove pravice si ni mogel kaj, da ne bi reagiral: »Verjetno večina ljudi tukaj pri vas ne misli tako, vendar nisem presenečen, saj so me v šoli učili, da iz tega kraja izvira sam Adolf Hitler!«

Škandal je bil tu. Lastnik kluba je moral odstraniti tisti napis. Belafonteju so se opravičili dunajski mestni svetnik za kulturo, mestni župan in sam minister za trgovino in turizem Staribacher.

Toda grenki priokus je kljub temu ostal...

Sovjetski podatki o razmerju sil

Po sovjetskem mnenju je ravnotežje sil v Evropi vzpostavljeno. Pravijo, da približno, kar naj bi pomenilo, da nobena stran ni v izraziti premoči. Ko se tako primerjajo z Zahodom, upoštevajo seveda tudi oborožitev vseh treh držav NATO, ki imajo jedrsko orožje. Po mnenju Moskve je v Evropi 700 ameriških jedrskih raket srednjega dosega, 286 pa naj bi bilo britanskih in francoskih.

Sovjetska zveza ima po istih podatkih 975 enot podobne oborožitve. V britanskih oboroženih silah so uvedli rakete s šestimi bojnimi konicami, Francozi pa naj bi po mnenju SZ uvedli celo rakete s sedmimi konicami. Če bodo postavili ameriške rakete tipa »pershing 2« in manevrirne rakete bo Zahod po sovjetskih računih imel 1,5-krat več nosilcev in skoraj dvakrat več jedrskih bojnih konic.

S temi podatki v Moskvi izpodbijajo trditev Zahoda o »nedopustni premoči« Sovjetske zveze.

noemški opoziciji — krščansko-socialni uniji in krščansko-demokratski uniji.

Kako gledajo na obisk v ZDA? Že samo dejstvo, da je Brežnjev imel stike z več nemškimi politikmi kot z vsemi ostalimi zahodnoevropskimi skupaj, »je dokaz sovjetskih poskusov kako močiti zahodnonemško-ameriško zaveznitvo.«

Samo v Franciji je bil Brežnjev večkrat kot v ZR Nemčiji, kamor prihaja tolikrat na tretji obisk. Tudi z nobenim zahodnoevropskim predsednikom vlade se Brežnjev ni srečal doslej tolikokrat kot s Schmidtom; to bo že peto srečanje. Po svetu ugibajo ali to zaradi »upanja, da Bonn lahko vpliva na Washington«, ali zaradi prepričanja, ki ga je Brežnjev izrazil v intervjuju za Spiegel, namreč, da je od »odnosov med ZR Nemčije in SZ odvisen mir v Evropi.« Vsekakor si kancler Schmidt šteje kot svojo zaslugo, da sta se obe velesili po močni ohladitvi medsebojnih odnosov, pričeli ponovno dogo-

varjati. V Bonnu upajo, da bo gost iz Sovjetske zveze, potrdil kanclerjevo posredniško vlogo in da bo njemu, in ne svojemu pravemu rivalu Reaganu, obrazložil sovjetski koncept za ženevske razgovore o omejevanju raketne oborožitve. Toda, ali bo to vse, kar bo Brežnjev prinesel iz Moskve?

Spiegel, komentirajoč svoj intervju poudarja, da bi sovjetski predlog o nenapadanju tistih dežel, ki bi se odpovedale atomskemu orožju, lahko zapletel odnose med Bonnom in Washingtonom. To je odnose, ki so bili v zadnjem času že večkrat razrahljani zaradi zahodnonemškega odlašanja o nastavitvi ameriških raket v ZR Nemčiji. Te odnose pa še bolj zapletajo silovit protiatomske demonstracije v ZR Nemčiji in v ostalih zahodnoevropskih deželah. Schmidt ob tem najbrž ne bo imel preveč lahkega položaja, kajti glavo dviga tudi opozicija: njen predsednik Kohl je pred dnevi na kongresu svoje stranke grmel uničujoče be-

sede in pribijal, da je opozicija sposobna prevzeti odgovornost za nadaljnji razvoj ZR Nemčije.

Analitiki v Bonnu, računajo, da bo Brežnjev prišel še s kakšnim adutom, morda s predlogom, da je Moskva pripravljena preseliti svoje rakete SS-20 na sibirsko stran Urala in s tem prisiliti NATO na podoben protiu- kreop, čeprav bi bila zaradi 5-tisoč kilometrskega doma te raket Zahodna Evropa še vedno ogrožena.

Zahodnonemški kancler je že nekajkrat dokazal, da se Zahodna Evropa mora vključevati v razmerja obeh super sil. Tako je bilo z idejo o plinu iz SZ v zahodnoevropske države, podobno je bilo tudi na letošnjem srečanju sedmerice najbolj razvitih v kanadski Ottawi. S kakršnimi koli predlogi bo prišel Brežnjev v Bonn, na kakršen koli način bo ZR Nemčija v tem srečanju iskala tudi svoje interese, dejstvo je, da še noben stik na najvišjem nivoju ni bil atomska goba. In v tem je upanje.

globus

MOSKVA — Na letošnji moskovski paradi ob 64. letnici Oktobrske revolucije niso pokazali nobene nove vojaške tehnike. Tudi mimohod je bil letos nekoliko krajši.

BUKAREŠTA — Romunski predsednik je ponovno ostro obsodil širjenje jedrskega orožja in pozdravil evropska protijedrska gibanja.

MOSKVA — Sovjetska zveza je predlagala Albaniji, naj bi deželi normalizirali medsebojne odnose, ki jih je prekinila Tirana pred dvajsetimi leti.

STUTTGAERT — Na dvorišču zgradbe jugoslovanskega informativnega centra je eksplodirala bomba. Škoda je policija ocenila na kakšnih 200 tisoč mark. Človeških žrtev ni bilo. Vest o eksploziji, ki jo pripisujejo terorističnemu podzemlju v ZR Nemčiji, je med našimi delavci naltela na ogorčenje.

ogledalo tedna

Traktorjev — da bi preorali Balkanski polotok

Na posvetovanju zveznega koordinacijskega odbora skupnosti za medsebojno načrtno in poslovno sodelovanje za mehanizacijo kmetijstva so se odločili, da prihodnje leto ne bomo uvozili 8400 temveč le 6650 traktorjev. Ko so konec leta 1980 »prešteli« traktorje so ugotovili, da jih imamo v Jugoslaviji okrog 425 tisoč, to pa je toliko — kot je bilo rečeno v razpravi — da bi lahko pravočasno preorali ves Balkanski polotok in ne samo naše njive. Traktor bi moral delati letno 1500 ur, v resnici pa opravi le od 150 do 500 ur. Pravijo, da k temu pripomore razdrobljenost zemlje in pa dejstvo, da je davčna politika občinskih skupščin do lastnikov traktorjev, ki orjejo na tujih njivah, zelo različna.

Toda problematika ni samo v tem. Na nedavnem posvetovanju o gospodarski stabilizaciji v Vojvodini so ugotavljali primer, ko je vodja strojnega parka v Vrbasu najel 50 oralov zemlje. In ker te pač zaradi lastnega interesa mora obdelati, trpi delo v delovni organizaciji. Na posvetovanju so ugotavljali podobne primere tudi v kmetijskih tozidih v Zrenjaninu, Senti in v drugih krajih v Vojvodini.

Pravijo, da je tudi v takšnem odnosu do dela treba iskati odgovor na vprašanje, da so do konca prejšnjega tedna preorali le 327 tisoč hektarov vojvodinskih njiv ali komaj tretjino zemljišča za spomladansko setev. Družbena kmetijska gospodarstva na primer niso preorala še niti polovice svojih njiv, čeprav ne pomnijo, da bi bilo vreme za globoko oranje kdaj tako ugodno kot letošnje jesen.

Dejstvo, da so lansko jesen to delo opravili z zamudo, bi si lahko razlagali z dejansko slabimi vremenskimi razmerami, saj je sneg že v prvih novembrskih dneh prekril vojvodinska polja. Letos, ko je vreme lepo in ko imajo kmetovalci skoraj 70 tisoč traktorjev ter številne druge stroje in pripomočke, pa ni mogoče najti opravičila za zamude.

»Vojna« za več hrane se je torej že pričela. Toda kaže, da prve in najvažnejše bitke, ki jih bijemo na poljih, že izgubljam.

telegrami

LJUBLJANA — Prihodnji mesec ali pa januarja prihodnje leto bodo začele jugoslovanske pekarnice peči kruh, v katerem bo poleg pšenične moke tudi koruzna.

BEOGRAD — do konca septembra smo v Jugoslaviji porabili 11,2 milijona tekočih goriv, kar je za 100 tisoč ton več kot v enakem obdobju lani.

KOPRIVNICA — Prehrambena industrija Podravka je letos kljub številnim težavam, povečala v devetih mesecih svoj izvoz za 42 odstotkov.

BEOGRAD — Ožja Srbija bo morala v prihodnjih letih dati za razvoj Kosova dodat-

nih 2,5 milijarde dinarjev. Tega denarja pa ne smejo pridobiti z dodatnim obremenjevanjem gospodarstva, temveč s ponovno delitvijo sredstev. To je sklenil izvršni svet Srbije.

BEOGRAD — Letošnjo jesen je železniški prevoz blaga nekoliko narastel, vendar še ne zadovoljivo. Z vlaki smo letos prevozili le za 0,9 odstotka blaga več kot lani.

BEOGRAD — podpisan je sporazum o organiziranem odkupu koruze. Podpisniki so se obvezali, da bodo koruzo plačevali 8,50 dinarjev za kilogram. Priznani stroški za prezem naj bi znašali 40 par pri kilogramu.

O vlogi sklada federacije

Delegati odbora zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ za vprašanja razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin Kosovo so usklajevali osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o skladu federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova.

Usklajevali pa so samo najmanj pomembne člene, saj osnovnih vprašanj o vlogi sklada federacije še niso rešili. Šele potem, ko bodo opredelili vlogo služb sklada federacije, bodo lahko spremenili tudi dosednji zakon o skladu federacije in ga uskladili s sedanji razmerami in zahtevami.

Po mnenju predsednika odbora Hakije Pozderca iz

BiH morajo največ odgovornosti za razvoj manj razvitih republik in Kosova prevzeti manj razviti sami. Sredstva iz sklada federacije pa so le dopolnilna pomoč. Zato sklad federacije ne more in ne sme prevzemati odgovornosti za razvoj, niti ne sme postati banka. Slovenski delegat Ivo Klemenčič se je pridružil temu mnenju in še dodal, da je treba zagotoviti tistim, ki denar dajejo, nadzorstvo in vpliv na to, kako se denar rabi.

V službah sklada za kreditiranje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in Kosova je zaposleno okrog 30 ljudi. Večina delegatov je menila, da so se razmere spremenile, da ob- stajajo zakoni in dogovori,

ki natančno določajo, koliko sredstev se daje za hitrejši razvoj manj razvitih in kako se ta denar deli, zato je vprašljivo, če sklad federacije sploh potrebuje toliko administracije. Vprašanje je tudi, kdo naj bi to službo plačal.

Bogdan Čuturilo iz Hrvaške je menil, da bi bilo najbolje, če bi administracijo sklada odpravili. Ivo Klemenčič pa je menil, da so naloge sklada opredeljene zelo splošno, ne pa konkretno, to pa lahko spodbudi širjenje njegove administracije. Povedal je, da bi lahko namesto strokovnih služb v skladu večino del opravljale službe v gospodarski zbornici in zveznem sekretariatu za finance.

Slovenija po resolucijsko

Na seji izvršilnega odbora republiške gospodarske zbornice so rekli, da je resolucija, s katero opredeljujemo razvoj Slovenije v prihodnjem letu, po tekstu sedanjega osnutka v nekaterih poglavjih preveč restriktivna. S tem so predvsem mislili na stopnjo obsega rasti proizvodnje v slovenski industriji, za katero je predvideno, da bo v prihodnjem letu ostala na letošnji ravni.

Kar zadeva izvozno naravnost Slovenije prihodnje leto, ni nobenega dvoma o pravilnosti velikega poudarka, ki se tej naravnosti daje v resoluciji.

Glede ekonomskih odnosov s tujino so se na zbornici zavzemali za, dodelavo sistema spodbujanja izvoza izdelkov, visoke stopnje obdelave.

Za Medenico še Pogorelič

Komaj so se poleg polemike okrog zdravnik Medenice in njegovih kreditov, je predvsem zagrebško kulturno (in tudi ostalo) javnost raznel primer Pogorelič. Gre za znanega mladega pianista Iva Pogoreliča, ki je zaprosil za 18 milijonov (da ne bo pomote: gre za milijardo 800 milijonov starih dinarjev) posojila, da bi odkupil neko starejšo vilo, v kateri bi si uredil zasebno glasbeno šolo. V pismih bralcev, ki jih objavlja zagrebški Vjesnik, se občani opredeljujejo za in proti takšnemu načinu urejanja zadeve. Večina pa se ogreva za predlog komiteja za prosveto, kulturo, telesno in tehnično kulturo SR Hrvatske, to je, da družini klavirskega virtuosa Iva Pogoreliča preskrbijo 18 milijonov bančnega

posojila za nakup hiše. To bo sicer novembrsko temperaturo v Zagrebu verjetno ponovno dvignilo. V tej zvezi je bilo postavljeno tudi delegatsko vprašanje mestni skupščini. Odgovor skupščine, ki naj bi obravnavali te dni je ta, da mestna skupščina nima denarja (3 milijone) za Pogoreličev bančni kredit. »Mesto mora zagotoviti denar,« je rečeno v odgovoru na delegatsko vprašanje. »Prepričani smo, da se s skupno akcijo republike, mesta in zagrebških občin v doglednem času lahko najde prostor za družino Pogorelič v okviru sedanjega stanovanjskega družbenega sklada.« S podobno trditvijo je bilo postavljeno tudi delegatsko vprašanje.

Kot kaže, Pogorelič s takšno rešitvijo ni najbolj zadovoljen.

POL MILIJARDE IN NIČ VEČ

Zvezni izvršni svet je v sodelovanju z republičkimi in pokrajinskimi izvršnimi svetovi izoblikoval osnutek odloka o enotni projekciji plačilne bilance Jugoslavije za prihodnje leto.

Pri oblikovanju dokumentov so izhajali iz osnutka resolucije, zato se v njih predvideva bistveno zmanjšanje plačilnega primanjkljaja, ki naj bi drugo leto dosegel največ 500 milijonov dolarjev.

To naj bi dosegli na ta način, da bi prihodnje leto izvoz blaga in storitev povečali realno za 8,2 odstotka, izvoz na konvertibilni trg pa za 12 odstotkov.

(TANJUG)

Osnutek proračuna 1982

Po osnutku, ki ga bodo kmalu dostavili delegatom v skupščini SFRJ, bo zvezni proračun za leto 1982 znašal 203,8 milijarde dinarjev. Izvirni dohodki federacije bodo v prihodnjem letu znašali 117,5 milijarde dinarjev, razlika (86,3 milijarde) pa bo pokrita s prispevki republik in pokrajin.

Največji del proračuna bomo pokrili s prometnim davkom in dohodki od carine. S prometnim davkom naj bi za proračun zagotovili 88,9 milijarde dinarjev, iz carinarnic pa bo v proračunsko blagajno

steklo 24,7 milijarde.

Kar zadeva prispevek republike in pokrajin v prihodnjem letu, je na prvem mestu Hrvaška z 22,9 milijarde dinarjev, Srbija (brez pokrajin) bo prispevala 21,1 milijarde, Slovenija pa 14,3 milijarde dinarjev. Prispevek Bosne in Hercegovine bo 11 milijard, Vojvodine 9,6, Makedonije 4,8, Črne gore 1,8, milijarde, prispevek Kosova pa 385 milijonov dinarjev.

Največja postavka v proračunskih izdatkih bodo sredstva za Jugoslovansko ljudsko armado, ki bodo znašala 123 milijard dinarjev, za borbeško-invalidsko varstvo ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa bomo porabili 38,5 milijarde.

Po osnutku bo znesek proračuna za prihodnje leto za 22,5 odstotka večji od rebalansiranega zveznega proračuna za letošnje leto, kar je v skladu s stopnjo rasti nominalnega družbenega proizvoda za leto 1982.

Z osnutkom proračuna so predvideli, naj bi interesni skupnosti za gospodarske odnose s tujino za pospešitev zunanjetrgovinske menjave odstopili del dohodka od carin in drugih uvoznih dajatev v znesku 46,5 milijona dinarjev, kar je 65 odstotkov od zneska, ki naj bi ga v prihodnjem letu porabili v ta namen.

Teh sredstev sploh ne bodo všteli v proračun. Poudariti velja, da je tudi znesek tega prispevka iz leta v leto večji. Pred tremi leti je na primer znašal 50 milijonov dinarjev, lani pa 59 milijonov.

Devize na odlagališčih za smeti

Lani smo v Jugoslaviji zbrali 1,7 milijona ton surovin oziroma za 50 tisoč ton več kot predlani. Največ je bilo to železa: 1,2 milijona ton in 300 tisoč ton starega papirja.

Toda vse to je še zdaleč premalo. Pri stalni konferenci mest menijo, da bi lahko zbrali starega železa še za najmanj 20 odstotkov več. Lani smo za devize uvozili kar milijon starega železa. Samo iz mestnih odpadkov bi lahko pridobili 250 tisoč ton odpadnega papirja, 60 tisoč ton plastike, 50 tisoč ton odpadnega železa, 30 tisoč ton stekla.

Tona starega papirja lahko

odtehta 3,5 kubičnih metrov lesa. Na nedavnem posvetovanju o tej problematiki v Beogradu se je pokazalo, da se jugoslovanska mesta ogrevajo za gradnjo posebnih tovarn, ki bi prebirale in predelovale odpadke. Za te tovarne bi bilo treba zagotoviti precej denarja. Zato so se nekateri ogrevali bolj za pospešeno zbiranje odpadnega materiala, in to brez predsodkov, da bo na ta način nekdo celo obogatel.

Vsekakor je na dlani, da je na naših smetiščih in odlagališčih veliko uporabnih surovin, za katere moramo odšteti iz leta v leto veliko deviz, ker jih pač moramo uvažati.

Administrativna ekonomija

V Beogradu so najavili javno razpravo o uvajanju ekonomske stanarine. Pravzaprav so ponudili samoupravni sporazum, ki ponuja za prihodnje leto povečanje stanarin za 29 odstotkov do 1986. leta pa za 33 odstotkov. Javno razpravo je prevzela nase socialistična zveza v krajevnih skupnostih, sindikati pa v tozidih. Beograščani pa razpravljajo o tem po kavarnah. Pri tem gledajo visoke in dolge stolpnice in ugibajo, kako dolgo bodo pravzaprav vzdržale.

Po računih uradnikov združenih samoupravnih stanovanjskih skupnosti bi morale beograjske hiše vzdržati 450 let, če naj bi obveljale sedanje stanarine. Beograščani menijo, da bi njihove stolpnice lahko vzdržale vsaj toliko časa, če so jih dovolj dobro gradili, saj stojijo piramide tisočletja. Uradniki pa mislijo, da bodo trajale trikrat manj časa in za to zahtevajo trikrat večjo stanarino. Kot da bi si prizadevali, da vzdržijo stanovanjske hiše čim manj časa, namesto da bi bila naša skupna prizadevanja ravno nasprotna.

Je to potem ekonomska stanarina, če je gospodarjenje s hišami neekonomsko, se sprašujejo Beograščani.

Ta javna razprava o ekonomskih stanarinah (povečanju stanarin) sovpada v čas, ko so servisi za vzdrževanje hiš napovedali, da ne morejo več plačevati snail, ker da za to ni več denarja. Denar pa so porabili zato, ker so zaradi povečanih cen storitvam porabili trikrat več denarja, kot pa ga je bilo za eno leto od 20-odstotnih stanarin za potrebe tekočega vzdrževanja stanovanjskih poslopij. Tako so v dveh letih porabili denarja za šest let in je zdaj izhod iz zagate povečanje stanarin.

PISMO IZ BEOGRADA

Kdo je kriv temu? Beograščani kajti za način porabe stanarin, ki jih plačujejo sasu, jih nihče ne vpraša, čeprav je formalno sklepanje pogodb o tem v njihovi pristojnosti in servisi ne bi smeli zaračunavati svojih storitev hišnim svetom, dokler nimajo vsako leto znova sklenjenih pogodb na podlagi sklepov zborov stanovalcev. Vendar je, za njih bolje, če se ravna po starih pogodbah in po novih cenah, ker bi sicer bili ob dve tretjini skupnih prihodkov, dohodkov, osebnih dohodkov...

Tem dohodkom pa tudi stanovanjski sasi ne bi smeli botrovati, ker bi servisi smeli dobiti le 20 odstotkov stanarin, namenski del za tekoče vzdrževanje in nič več. Ker več denarja ni, vendar tudi sasi dovoljujejo nekajkrat večjo porabo, Beograščani, tisti, ki jim ni vseeno, kako gospodarimo, pa so računali in izračunali: če smo v dveh letih porabili dvakrat več, kot pa je bilo na razpolago denarja, smo pravzaprav porabili toliko, kolikor je potrebno za izgradnjo vseh stanovanj, ki smo jih planirali, ne pa tudi zgradili.

Če bi vprašali stanovalce, bi bilo kajpak drugače, menijo Beograščani, ki vedo, da plačujejo tudi 10 odstotkov višje stanarine kot je potrebno, ker je v Beogradu v navadi, da brezpravno vseljene stanovalce, navadno v pralnice, nihče ne preganja, stroške njihovega stanovanja pa plačajo pravno pravilno vseljeni stanovalci. Pri obračunu jih namreč ni mogoče deliti na pravne in brezpravne stanovalce, če nočejo brezpravnost priznati tudi formalno za pravnost.

Čeprav je znano, da je toleranca brezpravnega delovanja pravzaprav negacija samoupravljanja, pa je v Beogradu tudi sicer v praksi. Pralnice namreč lahko občine spreminjajo v stanovanja (adaptirajo) tudi brez soglasja stanovalcev, ker je tako določeno z odlokom mestne skupščine. Mnenju stanovalcev sicer prislulneje, vendar ga ne upoštevajo. Ustavno sodišče Srbije je sicer ta odlok mestne skupščine, ki je že zastarel, je pa v pravni veljavi, ocenilo za neustavnega, vendar tega mnenja ustavnega sodišča pristojni v mestu ne jemljejo resno in merodajno, češ da gre za ljudi, ki stanovanja nimajo, čeprav so prišli včeraj v Beograd in imajo nove avtomobile.

Tako pa smo pri dejstvu, da Beograščani sicer imajo hišno samoupravo, v kateri pa mnenje stanovalcev ni odločilno in jim je mogoče zmanjšati stanovanje po sklepu sise, kot da je mesto lastnik stanovanjskih poslopij v družbeni lasti. To pa je nespoštovanje bistva družbene lastnine, ki je samo praviloma neodtujljiva, ker si jo lahko vsakdo prilasti (sicer ne bi dovoljevali nasilnega vseljevanja in prav takega spreminjanja pralnic v stanovanja...)

Zatorej imajo Beograščani prav, ko menijo, da bi veljalo o tem razpravljati prej kot o ekonomskih stanarinah.

Viktor Sirec

IZVOZ IN KMETIJSTVO

Izvozna usmerjenost gornjeradgonskega gospodarstva in zoženje investicij na najmanjšo možno mero so osnovne značilnosti resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Gornja Radgona za leto 1982, ki je sicer še v osnutku, toda mora biti sprejeta do konca leta. V gospodarstvu je dana prioriteta kmetijstvu, panogi, ki ima za svoj razvoj najboljše naravne danosti.

Zato se bo v prihodnjem letu vlagalo največ v primarno kmetijsko proizvodnjo in najpomembnejše naloge so vezane na številne agrarne operacije, s pomočjo katerih bodo pridobili nova zemljišča in povečali proizvodnjo pšenice, koruze in sladkorne pese ter proiz-

vodnjo mleka, mesa in vina. Tako naravnana se torej občina Gornja Radgona vključuje v uresničevanje politike ekonomske stabilizacije in nadaljnje poglobljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v letu 1982 v boju za izboljšanje plačilnobilanca in deviznobilanca položaja Slovenije. Tej ključni nalogi, ki predvideva nominalno rast družbenega proizvoda za 21,9 odstotkov in realno za 1,9 odstotka, kar daleč presega republiško povprečje, so podrejene vse ostale usmeritve v občini. Kot smo že omenili, ima prednost kmetijstvo, industrijska proizvodnja pa se mora preusmeriti v višjo stopnjo predelave in na ta način

zmanjšati odvisnost od dragih surovin in repromateriala iz tujine.

V občini Gornja Radgona načrtujejo v prihodnjem letu izvoziti sedem odstotkov celotnega ustvarjenega dohodka, posebej pa bodo v okviru občine stimulirali izvoz na konvertibilna področja, od davčne politike do raznih drugih olajšav.

Doseg načrtovane realne rasti družbenega proizvoda bodo v občini poizkusili uresničiti na rovaš večje produktivnosti, nekaj pa tudi z zaposlitvijo dodatne delovne sile (predvidoma bo dobilo delo v gornjeradganskem združenem delu približno 120 novih delavcev).

vp

Živinoreja ne nazaduje

V zadnjih nekaj letih, ko smo zastavili vse sile na področju rastlinske proizvodnje, se zdi, da smo nekoliko zanemarili živinorejsko proizvodnjo. Da je temu tako, se zavedajo tudi v murskosoboški občini, zato so na seji izvršnega sveta v torek temeljito pretresli stanje v živinoreji zasebnega in družbenega sektorja. Kakšne so ugotovitve?

V minulem desetletnem obdobju je živinoreja dosegla občuten razvoj. Stevilo govedov v soboški občini se giblje med 46 in 50 tisoč glavami. Medtem ko je stalež v zasebnem sektorju skorajda vsekoli enak (okrog 43.700 glav), pa je v družbenem sektorju stanje manj zadovo-

ljivo. Konkretno: v letih 1971—75 je le-ta imel v pitanju 5.274 glav, v minulem obdobju 1976—80 pa le 3.880. Družbena kmetijska organizacija je zlasti zatajila pri kravah mlekaricah. Letih je menda le 100 in, dasiravno so dobre mlekarice, seveda ne morejo bistveno vplivati na obseg skupnih količin mleka. Sicer pa je mlečna proizvodnja v zadnjih nekaj letih v vzponu. Tako so na območju soboške občine 1979. leta odkupili 24.785.000 litrov mleka, lani pa 27.304.000 litrov. Stanje v letošnjem letu bo manj ugodno, saj cene mleku dolgo časa niso povečali, kar je povzročilo, da so na mnogih kmetijah prenehali z oddajanjem mle-

ka. Največ kmetov, in sicer kar okrog 5 tisoč, je takih, ki letno prodajo do 5 tisoč litrov mleka.

Kar zadeva prašičerejo so doseženi izredni uspehi. Tu se iz leta v leto povečuje delež družbenega sektorja. Tako so kmetje v letu 1971 oddali 5.085 ton prašičev, KG Rakičan pa tedaj 1.619 ton. Lani pa je stanje že v večjo korist družbenega sektorja: KG Rakičan je prodalo 3.380 ton, kmetje z območja KZ Panonke pa 5.833 ton. Veliki so uspehi tudi v proizvodnji perutninskega mesa, le pri kokoših nesnicah stanje za skrbljuje: celo tiste kmetije, kjer ni pogojev za drugo proizvodnjo (ostareli ljudje), so opustile rejo kokoši nesnic. Čimprej bo treba narediti nekaj na področju pridobivanja jajc.

Tako kot člani izvršnega sveta, se bomo tudi mi v našem pisanju k problematiki živinorejske proizvodnje še vrnili, saj je ta še vedno ena izmed najpomembnejših dejavnosti tako na kmetijah kot družbenem posestvu.

Š. SOBOČAN

SEJA KOMITEJA ZKS LENDAVA

ODLOČNEJE V STABILIZACIJO

Na eni izmed sej občinske konference ZKS Lendava so ugotovili, da komunisti nedosledno in premalo odločno uresničujejo stabilizacijske naloge. Zaradi te neodločnosti, pa ne samo zaradi tega, letošnji načrtovani razvoj lendavske občine ne bo dosežen. Ko je komite občinske konference ZKS Lendava razpravljal o oceni uresničevanja resolucije za letošnje leto, je ugotovil, da ne bo dosežen načrtovani razvoj gospodarstva, še zlasti pa bo slab izvoz, kljub dodatnemu prizadevanju nekaterih delovnih organizacij, da bi povečale svoj izvoz. Komuniste lendavske občine, še zlasti tiste v združenem delu, pričakuje v prihodnjem letu veliko nalog, saj bo potrebno v marsičem nadoknaditi zamujeno, to pa pomeni, da bo potrebno povečati fizični obseg proizvodnje, izvoz, povečati pa tudi produktivnost. Čeprav osnutek resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine v prihodnjem letu nakazuje bolj umirjen razvoj, ne bo lahko gospodariti, zato bo potrebno kar najbolj izrabiti delovni čas, produktivnost pa povečati s stimulativnejšim nagrajevanjem po delu. Pri uresničevanju stabilizacijske politike morajo biti komunisti v ospredju, zato morajo osnovne organizacije o gospodarjenju večkrat razpravljati in tudi ukrepati, zlasti tedaj, če posamezniki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti.

Jani D.

V PREMISLEK

Je naša mladinska zavest zaspala ali pa je sploh ni?!

»Brezskrbnega počitniškega lenarjenja je konec. Po vseh pravilih bi tudi mi morali z novim elanom prijeti za delo. Za uresničevanje zastavljene programa pa je nujno, da pokaže voljo in interes za sodelovanje prav vsak posameznik, če ne...«

Te besede so zapisane na steni sobe ene od osnovnih organizacij ZSMS v KS. Tudi brez komentarja bi nam veliko povedale. Predsednica je potožila: »Ni pa pravega interesa, na sestanke hodi le nekaj članov, nihče noče resno sodelovati, ni pobud, mladi, ki so končali osnovno šolo, se ne vključujejo v našo organizacijo...« Verjetno niso edini v občini, ki se srečujejo s tem problemom. Ta mladinska organizacija pa je vseeno še dokaj delovna. Mladi sodelujejo na delovnih akcijah v KS, pripravljajo tedenska poročila o političnem in gospodarskem stanju ter razna predavanja. Toda kaj, ko se vsak teden zbere le ista peščica. Kje so ostali?

Tako ni le v osnovni organizaciji ZSMS Gederovci, o kateri smo pisali, tako je na žalost v večini organizacij, če ne

še slabše. To vsekakor ni tisto, kar pričakujemo od mladincev in njihovih organizacij. In kar je še pomembnejše — niti sami mladinci niso zadovoljni. Iščejo vzroke in rešitve, toda ne najdejo jih. Vprašati bi se morali, zakaj ta velika večina ne sodeluje. Ali res nimajo mladi nobenih interesov, problemov, želja ali pa ne — smatrajo osnovnih organizacij za svoje in zato vsak na svoj način išče rešitev?

Nekateri menijo, da bi se morali vprašati, kako so sestavljeni programi republiške in občinskih konferenc ZSMS, oziroma, kdo jih sestavlja.

Eden od vzrokov je verjetno tudi, kako resno jemljejo mlade druge organizirane socialistične sile. Sodelovanje z drugimi organizacijami v Krajevni skupnostih je marsikje minimalno. Ni torej vse tako, kot bi moralo biti. Pred resnico si bomo zastopniki zakrivali oči. Ni dovolj, da je formalno vse urejeno, čas je že, da gledamo na človeka kot človeka, da bi bil res vsak posameznik zadovoljen.

B. P.

VEČ SLOVENSKE BESEDE V PORABJE

Zveza kulturnih organizacij občine Murska Sobota in oddelek za prosveto in kulturo pri okraju Kormend na Madžarskem sta že sprejela program kulturnega sodelovanja v prihodnjem letu.

Tako so se dogovorili, da bosta ob podiranju mlaja v Kormendu sodelovali tudi folklorne skupini iz Beltincev in Motvarjevca, prav tako v Kormendu pa bosta gostovala sindikalni mešani pevski zbor Štefan Kovač iz Murske Sobotice in mladinski pevski zbor srednješolskega centra v M. Soboti, ki bo ob tej priložnosti nastopil tudi med porabskimi Slovenci. Pevski zbor iz Kormenda pa se bo predstavil na reviji odraslih zborov soboške občine. Dogovorili so se tudi za sodelovanje kulturne skupine iz Slovenije na tako imenovanih oršeskih dnevih.

Nekateri kulturne akcije pa se še posebej nanašajo na Porabje. Tako bosta še nadalje razvijali tradicionalne stike folklorne skupini iz Sakalovec (gostovanje na beltskem festivalu) in Beltincev (vsako drugo leto gostovanje v Sakalovcih). Med porabskimi otroki bodo tudi prihodnje leto nastopili lutkarji iz soboške občine, mešani pevski zbor Avgust Pavel iz Gornjega Senika pa bo sodeloval na taboru slovenskih zborov v Šentvidu pri Stični.

Sodelovanje med dvema sosednjima pokrajinama pa se bo

razvijalo tudi na drugih področjih. Glede gostovanj kulturnih skupin v Porabju pa bi si kazalo prizadevati, da bi tamkaj nastopale tudi odrasle dramske skupine iz Slovenije, kajti

to bi veliko pomenilo za boljše poznavanje slovenskega knjižnega jezika med porabskimi Slovenci.

JOŽE GRAJ

ODMEV

Naj za preozko pot pade drevo?

»Mi smo ukrenili vse, kar se je dalo, a zaman.« so nam prizadeto pripovedovali predstavniki krajevne skupnosti Ratkovci: predsednik skupščine Ludvik Novak, član sveta Geza Čahuk in sekretar osnovne organizacije ZK Elemir Hujs. »Celo sodišče je posredovalo.« smo dobili dodatno pojasnilo k naslovnemu prispevku, objavljenem v Vestniku, 29. oktobra letos.

»Naš sovaščan Branko Makar očitno noče doumeti, da je zemljišče, kjer poteka vaška cesta, družbena in nikakor ne njegova last in da si ga tedaj neupravičeno prisvaja. Gre za cesto, dolgo skoraj dva kilometra, ki pelje

mino Makarjevega posestva, ki ga je s hišo kupil nekje v sedemdesetih letih.

Mere za vaško cesto — in sploh zemljišča v vasi Ivanovci — so geometri začrtali že leta 1957, po njih pa je bila cesta široka tri do štiri metre. Se pravi toliko, kolikor naj bi bila tudi poslej. Krajevna skupnost Ratkovci, kamor sodi vas Ivanovci, pa je že pred leti vložila zahtevek, da se cesta vnovič zakoliči.

Sredi letošnjega oktobra je do tega tudi prišlo. Ob predstavniki občinske geodetske uprave in sodišča iz Murske Sobotice smo bili navzoči tudi predstavniki krajevne skupnosti in vaškega odbora,

medtem ko Makar, ki je bil sicer povabljen, ni prišel. Zato pa je bila ves čas količina prisotna Makarjeva žena.

Ne moremo se strinjati s trditvami Branka Makarja, da bi ga pri merjenju kakorkoli oškodovale, še manj, da bi mu »iztrebili« par sadnih dreves. Nasprotno, on sam nas je pred tem že večkrat oviral, da bi cesto zakoličili in uredili.

Poudarjamo, da smo si vedno prizadevali imeti z njim dobrososedske odnose — med drugim smo mu ob priselitvi v vas pomagali pri vodovodu — žal pa skupnega jezika ne moremo in ne moremo najti.

Branko Žunec

Svobodno menjavo dela prenesti v prakso

Ko v sedanjem družbenopolitičnem in gospodarskem trenutku ocenjujemo razmere na različnih področjih, beseda velikokrat nanese na problematiko uveljavljanja svobodne menjave dela. Pri tem se zavedamo, da je svobodna menjava dela pojem, ki v naših praktičnih rešitvah še ni dovolj dodelan, zato so dobrodošle sleherne pobude in zamisli iz združenega dela, ki naj prispevajo k uresnitvi konkretnega modela svobodne menjave dela. Zato je nadvse zanimiv pristop SOZD ABC Pomurka, ki se je lotila nadvse aktualnega vprašanja, in sicer uveljavljanja svobodne menjave dela med sestavljenimi organizacijami in njihovimi temeljnimi organizacijami. O tem smo se pogovarjali z Milanom Korenom, vodjem delovne skupnosti skupnega pomena SOZD ABC Pomurka.

VESTNIK: Tovariš Koren, kaj je doslej konkretno narejeno na področju svobodne menjave dela in v čem so bistvene naloge sedanjega obdobja?

MILAN KOREN: Prav gotovo se vsi strinjamo z ugotovitvijo, da nam na področju svobodne menjave dela, njene konkretne realizacije, manjka predvsem ustvarjalnosti, iskanja novih rešitev, predvsem preverjanja novih zamisli o realizaciji teorije tudi na področju organiziranja združenega dela. Zlasti pa še na področju organiziranja ustreznih družbenoekonomskih odnosov s področja svobodne menjave dela. Ko smo v klubu samoupravljalcev v Murski Soboti razpravljali o svobodni menjavi dela, smo si bili vsi edini v oceni, da smo že tako daleč, da lahko spoznana teoretična izhodišča dejansko realiziramo v praksi in jih s tem preoblikujemo v konkre-

VESTNIK: Kako bi lahko na kratko predstavili model SOZD ABC Pomurka?

MILAN KOREN: Lahko rečem, da gre v tem konkretnem predlogu pravzaprav za operativni plan, s katerim bi uveljavili svobodno menjavo dela, pri čemer hočemo predvsem ugotoviti, koliko delavci v delovni skupnosti s svojim delom dejansko prispevajo k uspehu pri poslovanju in zadovoljevanju potreb in interesov organizacij, za katere določena opravila in naloge opravljajo. To pomeni, da je osnova za vzpostavljanje odnosov v svobodni menjavi dela plan delovne skupnosti in pa skupni interes. Pri našem pristopu upoštevamo, v skladu z zakonskim določilom v zvezi z ugotavljanjem uspešnosti dela delovne skupnosti, vrsto, obseg in kvaliteto del, prispevek delovne skupnosti k uspehu poslovanja združenih organizacij in prispevek k dohodku teh organizacij.

VESTNIK: In kaj bi naj to v praksi dejansko pomenilo?

MILAN KOREN: Vrsta, obseg in kvaliteta del sta določena v letnem planu delovne skupnosti, od česar je odvisno 80 odstotkov dohodka delovne skupnosti. Od prispevka k uspehu delovne skupnosti pa je odvisnih 20

odstotkov sredstev za delovno skupnost, pri čemer je le-to odvisno od prispevka delovne skupnosti k uspešnosti združenih organizacij s tistih področij, ki so dejansko skupna za organizacije združenega dela v sestavljeni organizaciji.

To z drugimi besedami pomeni, da bomo prav preko tega merila, torej prispevka k uspešnosti poslovanja, ugotavljali, ali se v sozdu uresničujejo skupni cilji in interesi ter ali delovna skupnost s svojo aktivnostjo resnično prispeva k realizaciji teh skupnih ciljev.

Tu imam predvsem v mislih izpolnjevanje planskih obveznosti, npr. notranji pretok dobrin, združevanje sredstev, skupno investiranje in podobne skupne naloge.

Naj ob koncu omenim še to, da je dohodek delovne skupnosti seveda odvisen tudi od doseženega dohodka delovnih organizacij, kar pomeni, da je to tretje merilo pravzaprav korekcijski faktor za prvo in drugo merilo. Res je tudi, da tega programa še nismo preizkusili v praksi, da ga bomo začeli uveljavljati z letom 1982, vendar sedanjodizv združenih organizacij kaže, da so tak pristop pripravljene sprejeti za svojega.

Milan Jerše

ten model oziroma pristop. V sestavljeni organizaciji združenega dela ABC Pomurka smo to letos že storili.

Mislil, da velja ugotoviti, da je zlasti na ravni temeljnih organizacij pa tudi na nivoju delovnih organizacij prisotna velika zahteva, da se vsebina svobodne menjave dela dejansko preoblikuje v prakso.

Osmisliti zavzemanja mladih

Predvsem pa jih pogumneje vpreči v dogajanja na vseh ravneh družbenega dela in življenja, da pridejo do večje veljave, prodornosti in učinkovitosti. Mladi komunisti so pri tem nepogrešljiv mobilizator skupaj z vsemi drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, posebej ZK, socialistično zvezo in sindikatom, kakor tudi družbenimi organizacijami in društvi. Mladost in večja občutljivost nista zadržka, vsaj večja ne, prej bi lahko dejali, da je posredi manjša obremenjenost, od katere manjka do akcije zgolj konkretni korak. Pa ne gre za nobeno parolastvo, saj si z njim na področjih usmerjenega izobraževanja, poklicnega usmerjanja v povezavi s štipendiranjem, kmetijstva, mladinskega prostovoljnega dela in študentske problematike — da vsega ne naštevamo — ne dá dosti pomagati.

Na to je bolj ali manj jasno opomnil nedavni območni posvet, ki ga je v Murski Soboti — tako kot v drugih pokrajinskih središčih naše republike — pripravilo predsedstvo CK ZK Slovenije. Ob drugih dveh sklopih vprašanj: akcijska usmeritev zveze komunistov po

deseti seji CK ZKS v zvezi z delovanjem delegacij in delegatov in komunistov v socialistični zvezi in družbenopolitičnem zboru in aktualna vprašanja pri usmerjanju aktivnosti komunistov v družbenih organizacijah in društvi in problematika, ki zadeva sklicevanje aktivov komunistov, je veljala poglavitna teža prav prvega sklopa. Namreč bolj organiziranemu delovanju mladih komunistov v organizacijah ZSM in njeni frontni povezanosti z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Sodelovanje med komiteji občinskih konferenc ZKS in občinskimi konferencami ZSMS je dokaj utečeno, ne drži pa to za povezovanje med osnovnimi organizacijami komunistov in mladine v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih. V političnem jeziku bi lahko rekli, da se je na ravni forumov uveljavilo, ne pa tudi v bazi. Glas mladih je prešibak, posebej v družbenem sektorju, zasebnega pa tako bolje, da ne omenjamo. Tu pomurski mladinski aktivisti samokritično priznavajo, da v svojih oblikah in metodah dela očitno še niso dovolj prožni in učinko-

viti. Pri mladinskem prostovoljnem delu pomeni novo kvaliteto dejstvo, da je iz vrst brigadirjev doslej izšlo precejšnje število zavzetih, delovno in predanih mladincev, čeprav za tovrstno aktivnost mladih po nekatere pomurskih organizacijah združenega dela še vedno ni dovolj razumevanja. Tudi študentje se — z izjemo ljutomerske občine — prelobo odzivajo na mladinske delovne akcije.

V Pomurju so precej dejavni mladi na podeželju, vendar manj v občini Murska Sobota, kjer se njihova prisotnost najbolj čuti v delovnih kolektivih. Tudi srednješolci, zlasti tisti v nižjih letnikih, veljajo za izredno prizadevne. Plodovi vzajemnega dela med mladimi in zvezo komunistov se zlasti poznajo v Pomurju: Mesni industriji, Agroservis, Konstruktorjevem tozdu, obratu Slovenija-cesta in še kje. Utečeno je sodelovanje mladih Pomurcev s člani borčevskih organizacij. V zadnjem času se tudi zavzeto lotevajo problematike štipendiranja in zaposlovanja. Pri tem vidijo največjo oviro v dejstvu, da industrija v tem delu Slove-

nije zaposluje predvsem kvalificirane in polkvalificirane delavce, kar mladim z višjo in visoko izobrazbo ne odpira zadostnih perspektiv.

Naj podčrtamo misel, ki jo je naglasila tudi Ivanka Vrhovčak, izvršna sekretarka predsedstva CK ZKS. Da namreč ZSM nikakor ni drugorazredna organizacija, marveč pomembna kadrovska baza, na katero v zdajšnjih pripravah na volitve ne bi smeli pozabiti. Več bi tudi morali vlagati v idejno-politično izobraževanje in usposabljanje mladih, saj gre za naložbe, ki se utegnejo bogato obrestovati. Komiteji občinskih konferenc ZKS oblikujejo delovne skupine za obiske posameznih temeljnih organizacij in skupnosti, je treba vanje vključiti tudi mlade komuniste.

Iz vsega zapisanega pa hkrati izraščajo naloge in usmeritve, ki jih bodo morali mladi Pomurci, skupaj z ZK in vsemi drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, izpeljati na vseh ravneh, ne le na ravni občinske konference.

Branko ŽUNEC

mala anketa

Dobra informiranost pogoja za odločanje

Rezultati gospodarjenja delovnih organizacij v prvih letošnjih devetih mesecih so znani. Delavci v ozidih in tozidih so temeljito pretresli gospodarska gibanja v svojih sredinah, cilj vseh pa je poslovanje še izboljšati in uresničiti stabilizacijska prizadevanja. Svoječasno ugotavljali, da delavci, ki delajo v obratih, ki imajo sedež v drugih krajih, niso bili ravno najbolj seznanjeni z dogajanjem v svoji matični organizaciji. Kaže pa, da se tudi na tem področju opazijo vidni premiki. O tem smo se pogovarjali z zaposlenimi v nekaterih dislociranih obratih, ki delujejo v Pomurju.

ALOJZ FICKO, Obrat modnega salona Velenje pri Gradu na Goričkem: Z rezultati devetmesečnega poslovanja v tekočem letu sem seznanjen, saj smo pred kratkim imeli zbor delavcev, kjer smo govorili prav o tem. Gospodarili smo tako, da ne izkazujemo izgube, čeprav smo v omenjenem obdobju imeli veliko izostankov zaradi boleznin. Pravzaprav so to porodniške, kajti med 43 zaposlenimi prevladujejo mlade ženske-matere, zato je razumljivo, da porodniških ni malo. V številkah povedano, smo realizirali 6 milijonov dinarjev od planiranih 7 milijonov letno, naša izdelki pa gredo poleg domačega tudi na tuji trg.

ŠTEFAN ŠVEC, lendarjska pekarna: Mi delujemo kot obrat INTESA iz Maribora. Zaposleni so sproti obveščeni o poslovanju delovne organizacije pa tudi svoje enote. O devetmesečnem poslovanju smo že razpravljali, pri nas je vsak delavec seznanjen s sklepi delavskega sveta in drugih samoupravnih organov, pri tem pa nam najbolj pomaga dejstvo, da dobivamo vsak mesec tudi po večkrat bilten, ki ga prečita vsak zaposlen. Mislim da je tak način informiranja zelo dober, saj vsak lahko sproti ocenjuje uspeh svoje enote in ga primerja z drugimi enotami v delovni organizaciji. Naša enota se pripravlja na gradnjo nove prepotrebne pekarnice v Lendavi, zato smo se v zadnjem času najbolj razveselili sprejema investicijskega plana za prihodnje leto, v katerem smo se našli tudi mi.

MARKO PODGORELEC, DO Elektrokovina, obrat Ljutomer: Naš obrat šteje 21 zaposlenih. Čeprav smo od matične delovne organizacije precej oddaljeni, pa smo o vsem dobro informirani. Pomembnejše informacije dobimo kar z dopisi, obširnejše (rezultati gospodarjenja, gradiva za razne sindikalne seje ...) pa preko časopisa ELKOM, ki ga izdaja SOZD, v katerem je vključena matična DO. Po potrebi nas obiščejo tudi odgovorni predstavniki Elektrokovine, ki nam dodatno pojasnjujejo in razlagajo. V našem časopisu so tudi informacije o nas — ne samo tiste o gospodarjenju. Vsi delavci v obratu dobivamo časnik in ostalo gradivo. Seveda pa so tudi tu opazni stabilizacijski ukrepi: prej je ELKOM izhajal tedensko, sedaj pa štirinajstredno.

MAKS KOROŠEC, poslovođa v DO SET, Elektrotehna Gornja Radgona: V okviru naše delovne organizacije, pa tudi celotnega SOZDA je obveščanje o vseh dogajanjih sprotno, lahko trdim celo vzorno. V vsakem tromesečju, tako tudi sedaj ob devetmesečnem poslovanju, se delavci na zboru delavcev seznanjamo z našimi poslovnimi rezultati, o delitvi doseženega dohodka, pa tudi o vseh ostalih stvareh v DO. Pa ne samo to, po vsakem četrtletju prejmemo tudi pismeno analizo o svojem delu, ki je temeljit prikaz uspešnosti naših skupnih prizadevanj. Na ravni SOZD pa izhaja še interno mesečno glasilo Signali o delu, rezultatih dela in življenju naših delavcev.

ALBIN KOZIC, prodajalec v Jeklotehni TOZD Merkur Murska Sobota: O devetmesečnem gospodarjenju smo v naši dislocirani enoti razpravljali pred nedavnim. Iz podatkov je bilo razvidno, da smo poslovali v letošnjem letu dokaj dobro, celo boljše, kot smo sprva pričakovali. Čeprav smo večino seznanjeni z vsemi konkretnimi rezultati gospodarjenja v prvih devetih mesecih letošnjega leta, pa moram reči, da ima naš kolektiv s 26 zaposlenimi le manjši vpliv pri obravnavi dokončnih podatkov. Posebej zato, ker je sedež naše temeljne organizacije združenega dela v Mariboru in prihajajo podatki o gospodarjenju nekoliko pozno k nam. Na ta način so možnosti naših delavcev pri dokončnem oblikovanju ocene gospodarjenja toliko manjše.

M. Jerše

SKUPŠČINA SKUPNOSTI POMURSKIH OBČIN

Povečati izvozno sodelovanje

Na seji skupščine skupnosti pomurskih občin, bila je v Lendavi, so delegati razpravljali o pomembnih vprašanjih, ki zadevajo vse občine, med katerimi naj omenimo obmejno sodelovanje z Madžarsko in Avstrijo, letošnje investicijske naložbe, problematiko raziskovalne dejavnosti, energetike in varstva okolja. Delegati so se seznanili tudi s stanjem gradnje bolniš-

nice v M. Soboti ter s problematiko inšpekcijskih služb.

Obmejno sodelovanje se v zadnjih letih bolj razvija, še zlasti od takrat, ko sta bili pri gospodarski zbornici Slovenije ustanovljeni interesni skupnosti za razvoj sosedskega sodelovanja z Avstrijo in Madžarsko, čigar članice so postale tudi delovne organizacije iz Pomurja. Plan letošnje menjave z Madžarsko v okviru interesne skupnosti je 75 milijonov dinarjev, vanj pa so vključeni ABC Pomurka zunanja trgovina, Merktor Univerzal Lendava in Emona Commerce Agropod. Pri sosedskem sodelovanju z Avstrijo pa so se razvile tudi višje oblike obmejnega gospodarskega sodelovanja. Bodoče obmejno sodelovanje naj bi bilo usmerjeno prav v višje oblike, kot so industrijska kooperacija in druge. Ena izmed takih bo gotovo tudi bodoča keramična industrija v Lendavi, vanjo naj bi vložila sredstva keramična

industrija Liboje in podjetje iz sosednje Madžarske.

Glede investicij v Pomurju pa je potrebno povedati, da ta čas ni večje investicije, 81 investitorjev sicer gradi 131 objektov, vendar so zaradi pomanjkanja sredstev veliko načrtovanih investicij preložili v prihodnja leta. Struktura investicij pa kaže, da se vse preveč vlagamo v zidovje in premalo v opremo, ki bi zagotovila hitrejši razvoj.

Problematika raziskovalne dejavnosti v Pomurju kaže, da delovne organizacije temu področju še ne posvečajo dovolj pozornosti. V Pomurju nimamo raziskovalnih ustanov, čeprav nekatere tendence kažejo, da bi se nekateri razvojni oddelki zlasti v večjih delovnih organizacijah registrirali kot raziskovalne ustanove. Velja pa opomniti, da bi kazalo ves raziskovalni potencial Pomurja tesneje povezati, saj je sedaj dokaj razdrobljen. Razviti bi bilo potrebno tudi raziskovalne

službe v delovnih organizacijah.

Varčevanje z energijo vseh vrst naj bi postalo stalno, delovne organizacije bi morale imeti varčevalne programe, ali pa te, če jih že imajo, v praksi uresničiti. Energetske težave bodo prisotne tudi v prihodnjih letih, tega nikakor ne bi smeli pozabiti. Kaj povedati o varstvu okolja? Tudi na tem področju so težave, še večje pa bodo, saj so ob omejevanju investicij v občinah najprej črtali naložbe v čistilne naprave. Problem onesnaževanja s komunalnimi odpadnimi vodami bo prisoten vse do tlej, dokler delovne organizacije ne bodo imele čistilnih naprav.

Ob koncu še o gradnji bolnišnice v M. Soboti. Gradnja tega prepotrebne objekta se je začela, s tem pa se je začel uresničevati tudi referendumski program, ki so ga sprejeli vsi občani in delovni ljudje Pomurja.

Jani D.

Za večjo izvozno usmeritev

Predsedstvo občinske konference SZDL Lendava je razpravljalo o globalni oceni uresničevanja resolucije o družbeno-ekonomskem razvoju občine v tem letu in osnutku resolucije o izvajanju družbenega plana za prihodnje leto. Zastavljeni cilji letošnje resolucije ne bodo doseženi, predvsem zaradi manjšega obsega industrijske proizvodnje zlasti v INA Nafti. Tudi stopnja zaposlovanja ne bo dosežena, saj je investicijska dejavnost v letošnjem letu domala povsem zamrla. Vse to se je seveda odrazilo tudi na slabši izvoz, kljub dodatnim naporom v Planiki Turnišče in tovarni varilnih aparatov. Resolucija za prihodnje leto sicer nakazuje umirjenost rasti proizvodnje, zato pa je predsedstvo občinske konference pozvalo vse delovne ljudi občine k dodatnim naporom za dvig fizičnega obsega proizvodnje, ki naj bi bila bolj kot doslej usmerjena v izvoz. Izkoristiti bo potrebno vse možnosti za izvoz, tudi v tistih delovnih organizacijah, ki doslej niso izvažale.

Posebno nalogo bodo imeli kmetovalci, saj gre za čim večji pridelek hrane, kmetijski potencial lendarjske občine pa gotovo ni še povsem izkoriščen, zlasti je še veliko neobdelanih zemljišč, še zlasti pa slabo obdelanih. Urediti bo potrebno tudi problem TOZD Rafinerija in Petrokemija, saj ti dve temeljni organizaciji v veliki meri vplivata na celotno gospodarstvo občine.

Predsedstvo je opozorilo tudi na doslednejše uresničevanje stabilizacijske politike, zlasti pa na varčevanje, tako pri surovinah, kot pri energiji. Vse naložbe v prihodnjem letu naj bodo takega značaja, da bodo zagotavljale hitrejšo in boljše proizvodnjo s tem pa tudi omogočile večjo zaposlovanje, saj nezaposlenost vedno bolj narašča. Predsedstvo je pozvalo tudi vse krajevne skupnosti, da svoje programe za prihodnje leto uskladijo z realnimi možnostmi.

Jani D.

Končno združitev lesarjev?

Poleg kmetijstva, kjer je partijsko in politično vodstvo v občini Ljutomer zahtevalo združitev (vsaj že deset let), imajo podobne težave tudi lesarji. V Ljutomeru so tri TOZD Mizarstvo, Marles TOZD Tovarna pohištva in Ljutomerčan TOZD Les. Že v srednjeročnem programu občine je predvidena združitev teh treh panog v eno samo. Kot kaže, pa bo kmalu prišlo do združitve. V mesecu septembru so predstavniki delovnih organizacij ugotovili, da je združitev možna, najbolj pa bi ustrezala integracija v okviru ene TOZD in sicer pod okriljem DO Marles. Prejšnji teden so se ponovno sestali predstavniki vseh treh delovnih organizacij in TOZD, sestanku pa so prisostvovali tudi predstavniki občine in DPO Ljutomer. Iz elaborata, ki je predstavljen in o katerem so tudi razpravljali, so vidne kvalitete posledice združitve.

Z združitvijo vseh treh TOZD se lahko bistveno znižajo stroški pri proizvodnji masivnega pohištva z boljšo

organizacijo. Vidna prednost pri tem je predvsem pri proizvodnji pohištva za izvoz. Z enotno organizacijo priprave dela bo možno proizvodnjo boljše organizirati in izkoristiti prednosti posameznih kapacitet, obenem pa bo možno organizirati službo za oblikovanje izdelkov, ki bo locirana neposredno ob tovarni, da bo lahko zasledovala razvijanje izdelkov v snovanju in med proizvodnjo ter sproti skrbela za stalno dopolnjevanje in izpopolnjevanje programov. Poleg teh dveh prednosti, bo možno tudi učinkovitejšo vzdrževanje osnovnih sredstev in izboljšano gospodarjenje na področju energetike ter boljše organizacija skladišč in vezanje obratnih sredstev. To je le nekaj prednosti, ki izhajajo iz združitve treh lesarskih TOZD.

Predstavniki so na sestanku poudarili, da bo z združitvijo pridobljena tudi nova kvaliteta. Vsi so se zavzeli, da se integracija prične čimprej, referendum pa bi bil najkasneje v prvi polovici januarja prihodnjega leta.

LENDAVA Stanko Lebar novi predsednik SO

Kadrovske komisije pri družbenopolitičnih organizacijah in kadrovska komisija pri predsedstvu občinske konference SZDL Lendava so predlagale zborov občinske skupščine Lendava, da za novega predsednika občinske skupščine izvolijo dosežanega podpredsednika skupščine Stanka Lebarja. Sedanji predsednik občinske skupščine Jože Gornjec odhaja na novo delovno dolžnost v združeno delo. Za podpredsednika občinske skupščine pa so predlagali Jožeta Jelena, dolgoletnega družbenopolitičnega delavca, zaposlenega v delovni organizaciji INA Nafta. O obeh predlogih je razpravljalo tudi predsedstvo občinske konference SZDL Lendava in oba predloga podprlo, saj meni, da sta imenovana s svojim dosežanim delom dokazala sposobnost za upravljanje najodgovornejših nalog. Predsedstvo občinske konference SZDL je pozvalo vse družbenopolitične organizacije, društva in krajevne skupnosti in organizacije združenega dela, da evidentirajo kandidate tudi za vse vodilne funkcije na občinskem, republiškem in zveznem nivoju.

Jani D.

Pesa vse slajša

PRIHODNJE LETO NA 2600 HEKTARJIH

Sladkorna pesa v severovzhodni Sloveniji ni več tujka, saj jo sejemo že 6 let. Pomurski kmetijci so pravkar pospravili pridelek s površine 2.000 hektarjev, in sicer: zasebni kmetje so jo pridelovali na 800 hektarjih, družbeni sektor pa na 1.200 hektarjih površin. Največji proizvajalec je seveda Kmetijsko gospodarstvo Rakičan, ki je pesa pridelovalo na 620 hektarjih. Prihodnje leto pa bomo Pomurci pesi posvetili še več površin: 2.600 hektarjev, od tega kmetje 1.200 in družbena posestva 1.400 hektarjev.

Sicer pa pogledimo, kako je rasla proizvodnja sladkorne pese za potrebe tovarne v Ormožu! Začelo se je v letu 1976, ko so prvi zanesenjaki pesa posejali na 76 hektarjih in pridelali 3.187 ton. Leta 1977 je na površinah 194 hektarjev, pesa zrastle za 8.203 tone. Naslednje leto so površine s pesa povečali na 530 hektarjev, zato je bil temu primeren tudi skupni pridelek, ki ga je bilo 21.672 ton. Še večji korak so kmetijci naredili v 1979. letu; tedaj so imeli pesa na 1.620 hektarjih in je pridelali 64.042 ton. Lansko leto je bila sladkorna bera še boljša: pesa je rasla na 3.100 hektarjih in je je bilo 120.530 ton. To jesen so

žu torej ima iz leta v leto vse več surovin, kar ji omogoča, da teče proizvodnja kar se da normalno. Seveda pa s tem ni rečeno, da so pridelovalci sladkorne pese povedali zadnjo besedo. Nikakor ne! Zavedajo se, da so pridelovalne zmogljivosti veliko večje, kot pa je bila letošnja ponudba pese, zato bodo vsako leto povečevali površine s to poljščino, da bi tako že v bližnji prihodnosti dosegli cilj: 7 tisoč hektarjev njiv s sladkorno pesa. Tudi pri tej končni številki niso zanemarjeni pridelovalci pese iz »obmejnih« hrvaških občin, ki bodo pesa predvidoma sejali na površini 900 hektarjev.

Pridelovanja hrane se lo-

pese organizirala na 150 hektarjih. V akcijo za »kruh in sladkor« se vključuje tudi Kmetijsko gospodarstvo Kapela, ki namenja pesi 26 hektarjev, njegovi kooperanti pa več kot 50 itd.

Inženir Dragan Bosnić nam je povedal, da bodo pridelovalci pese prihodnje

K večjemu razmahu pridelovanja sladkorne pese v Pomurju so veliko pripomogli tudi odlagališča, ki jih je na našem območju 16. Večina njih je povsem urejena, torej imajo tudi tehniko, le v Lendavi, Beltincih in Radencihi oziroma Gornji Radgoni je treba do prihodnje sezone spravila pese določiti mesta za »deponije« in jih pripraviti za sprejem sladkega pridelka. Tega bo prihodnje leto precej več kot letos. Cena bo namreč za 25 odstotkov višja.

leto za svoje napore (pesa) za 25 odstotkov bolje nagradi kot letos. Tokrat so dobili za kilogram 2 dinarja, naslednje leto pa bodo prejeli 2,50 dinarjev, in sicer ob povprečni stopnji sladkorja 15,5 odstotka. Če bo digestija višja, bodo prejeli več, oziroma, če bo nižja, potem pa manj. Kmetijci bodo še drugače stimulirani. V mislih imamo plačilo stroškov prevoza na zbiralna mesta, ponuja pa se jim seveda tudi možnost — enako kot doslej — za pesne rezance. Ugodnost je tudi to, da lahko po tovarniški ceni kupijo na vsako tono prodane pese 50 kilogramov sladkorja. Predstavnik ormoške tovarne je prepričan, da bomo v Pomurju na spomlad z veliko večjim odstotkom izpolnili

Da je v severovzhodni Sloveniji in delu Hrvaške pridelana sladkorna pesa zares sladka, dokazuje tudi povprečni odstotek sladkorja. V Ormožu so izračunali, da je imel pridelek 1976. leta 15,24 odstotka sladkorja, 1977:

15,68 odstotkov, 1978: 16,80 odstotkov, 1979: 16,15 odstotkov, 1980: 15,55 odstotkov. Za letošnje leto še ni podatkov, vendar pa dosedanje meritve kažejo, da ima sladkorna pesa precej sladkorja in da bo poprečje večje kot lani.

Nekateri celo upajo, da bo letošnji pridelek dal nadpovprečno stopnjo sladkorja.

setveni načrt kot pa smo ga letos. Tokrat smo ga realizirali 70-odstotno, kar je, upoštevaje nekatere naše specifičnosti (razdrobljenost zemlje, navezanost na pridelovanje živinske krme itd) pravzaprav velik uspeh. Pomurski kmetijci dosegajo dobre rezultate tudi pri setvi pšenice: v živinoreji... Zato se zdi, da je očitek, ki ga tu in tam slišiš, češ, da se kmetijci ne potrudijo dovolj, neupravičen.

ŠTEFAN SOBOČAN

V DO Mesna industrija se ponavljajo stare težave

V prihodnje več dohodkovnega povezovanja

Delovna organizacija Mesna industrija iz Murske Sobote, največji obrat živilskopredelovalne industrije v Pomurju, ki se že več let nazaj srečuje pri poslovanju s podobnimi težavami, tudi v letošnjem letu posluje z izgubo. Kljub temu, da je v zadnjih mesecih naraščanje izgube nekoliko počasnejše, je ta delovna organizacija devetmesečno poslovanje zaključila z 51 milijoni dinarjev izgube. Če sedanji poslovni rezultat primerjamo z rezultatom v enakem časovnem obdobju lani, opazimo tendenco zmanjševanja izgube, saj je le-ta znašala v prvih devetih mesecih lani kar 93 milijonov dinarjev. Izboljševanje poslovanja je opaziti zlasti po prvem letošnjem četrtletju, kar je posledica nekaterih sistemskih rešitev, ki pa so imele žal le kratkoročne učinke. Med osnovnimi vzroki za nastajanje izgube namreč še vedno omenjajo disparitete cen, to je razkorak med nabavno ceno osnovne surovine in reprodukcijskega materiala ter prodajnimi cenami svežega mesa in mesnih izdelkov. Za boljše razumevanje naj omenimo podatek, da je znašala izguba v prvem letošnjem četrtletju 34 milijonov dinarjev, ker pa so bile v mesecu marcu korigirane prodajne cene mesnih izdelkov, v aprilu pa še svežega mesa, so se pogoji poslovanja močno izboljšali in je znašala izguba ob polletju manj kot 40 milijonov dinarjev.

PONOVNO RAZKORAK MED NABAVNIMI IN PRODAJNIMI CENAMI

Ker pa so se že v avgustu nabavne cene živine spet približale mejnim cenam, ki se dovoljujejo rentabilne poslovanje, se gospodarjenje v Mesni industriji ponovno poslabšuje. Tako že zdaj za več kot 40 odstotkov preplačujejo zagarantirane cene živine, ker pa tudi cena koruzi vrtoglavo narašča. Živinorejci zahtevajo še višje cene in če se bo tako nadaljevalo, bo soboška Mesna industrija do konca leta zabredla v še večje težave. Res je sicer, da imajo z dobavitelji znotraj SOZD ABC Pomurka sklenjene samoupravne sporazume, vendar so ti naravnani zgolj h količinski dobavi, medtem ko o dohodkovnem povezovanju ne morejo govoriti. V Mesni industriji se zato zavzemajo za ureditev dohodkovnih odnosov znotraj celotne reprodukcijske verige, ki pa morajo zajeti tudi proizvajalce reprodukcijskega materiala za živinorejce.

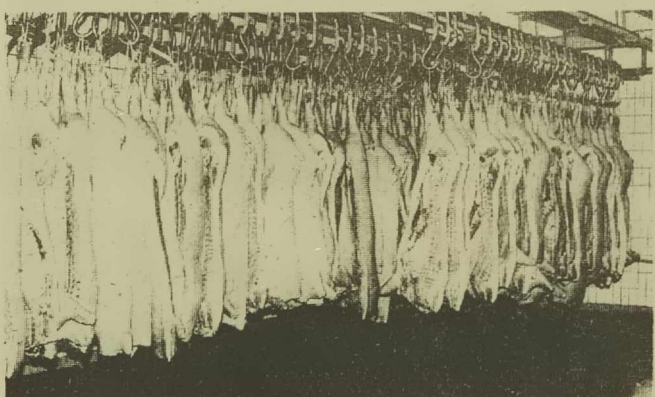
Seveda pa ni samo dispariteta cen vzrok za težave, s katerimi se srečujejo v delovni organizaciji Mesna industrija. Medtem ko je korekcija cen mesnih izdelkov in svežega mesa na eni strani imela določene pozitivne učinke, pa se je ta ukrep negativno odražal pri povpraševanju po teh proizvodih. Zaradi splošnega dviga življenjskih stroškov namreč povečane prodajne cene zmanjšujejo povpraševanje po mesu in mesnih izdelkih, saj so le redki izdelki Mesne industrije dohodkovno neelastični, kar pomeni, da ima padec kupne moči potrošnikov direktni vpliv na povpraševanje po večini njihovih izdelkov.

Tudi sistem kompenzacij za sveže meso, ki ne deluje uspešno in pravočasno, je prispeval k temu, da poslovni rezultat ob devetih mesecih ni ugodnejši. Tako dosega v letu 1981 neplačane kompenzacije okrog 14 milijonov dinarjev. Če k vsemu temu dodamo še težave, ki jih povzroča dvojna lokacija, nezmožnost investiranja in s tem razvoja, pomanjka-

hitrejšega investiranja v pridelovalne zmogljivosti, je struktura njihove proizvodnje zdaj že znatno ugodnejša, saj predstavlja sveže meso 35,4 odstotka in mesni izdelki 55,4 odstotka proizvodnje, ostalo pa so kafilirski izdelki. Tudi v nadaljnji razvojni politiki zato načrtujejo večjo finalizacijo svojih izdelkov, predvsem bodo skušali odpraviti ozka grla v proizvodnji, sovlagali pa bodo tudi v izgradnjo tovarne mesne moke.

VEČJA IZVOZNA USMERITEV

Večja in cenajša proizvodnja hrane, povečanje izvoza in zmanjševanje uvoza so primarne naloge za uresničitev gospodarske stabilizacije, zato se v ta prizadevanja vključuje tudi soboška Mesna industrija. Po

katere zaposleni nimajo direktnega vpliva, lahko ugotovimo, da poslovni rezultat v soboški Mesni industriji niti ni tako slab.

PRIZADEVANJA KOLEKTIVA

Čeprav kolektiv še vedno čuti preveliko breme zaradi investicije v novo klavnico, so prizadevanja 1.142-članskega kolektiva usmerjena v nenehno izboljševanje gospodarjenja. Že sam podatek, da so bili v devetih mesecih samo zaradi disparitete v cenah oškodovani za 180 milijonov dinarjev in da predstavlja izguba le 2,5 odstotka v strukturi porabljenih sredstev (materialnih stroškov), nam najbolj zgovorno priča o tem. Pomemben prispevek k sanaciji obstoječega položaja pomeni uvedba nove metode računalniškega optimiranja poslovanja, pri kateri upoštevajo nabavne in prodajne možnosti ter omejitve, vse družbene usmeritve v zvezi z uvozom in izvozom, vse cenovne elemente in vse proizvodne omejitve. Žal pa je zaradi že naštetih težav tudi ta optimalni letni plan izkazoval za celotno delovno organizacijo izgubo v višini 50 milijonov dinarjev.

V soboški Mesni industriji pa so že vsa leta nazaj nenehno opozarjali, da je treba iskati rešitve tudi v spremembi strukture proizvodnje. Kljub nezmožnosti

podatkih za prvo polletje je izvoz za 15,5 odstotka manjši kot v enakem lanskem obdobju, v devetih mesecih pa je znašal izvoz nekaj več kot 125 milijonov deviznih dinarjev. Takšno stanje je posledica izpada izvoza v Grčijo, kamor so samo v prvem polletju nameravali izvoziti 300 ton junčega mesa. Ta izpad bodo skušali do konca leta nadomestiti z novimi inozemskimi kupci (ZR Nemčija, Iran, Združeni arabski emirati) in računajo, da bodo resolucijsko predpisan izvoz tudi realizirali. Ob tem velja omeniti še podatek, da predstavlja tudi izvoz na konvertibilna tržišča 70 odstotkov celotnega izvoza, za uvoz osnovne surovine, reprodukcijskega materiala in rezervnih delov pa porabijo le 40 odstotkov deviznih prihodkov.

VELIKA FLUKTUACIJA KADROV

Ob že omenjenih težavah pa se v soboški Mesni industriji srečujejo še z enim problemom — veliko fluktuacijo delovne sile. Ta je bila v prvih letošnjih devetih mesecih kar 7-odstotna, tako da je iz delovne organizacije odšlo 92 delavcev, na novo pa se jih je zaposlilo 87. Zlasti velika je fluktuacija priučenih delavcev, pravitako pa so že letos delovno organizacijo zapustili tudi štirje delavci z visoko izobrazbo. Med vzroki za tako fluktuacijo omenjajo na prvem mestu pogoje dela, pa tudi osebni dohodki, ki so se sicer v zadnjem času bistveno popravili, so v tej delovni organizaciji še vedno pod povprečjem panoge.

Kakšna bo nadaljnja usoda Mesne industrije, ne sme ostati le skrb zaposlenih v tej delovni organizaciji, pač pa skrb širše družbene skupnosti. Od njenega položaja namreč ni odvisna le usoda 1.142 zaposlenih pač pa tudi eksistenca več tisoč kmetov in celotnega pomurskega kmetijstva.

Ludvik Kovač

kmetijci pospravili pesa s površine 4.700 hektarjev in so je pridelali (ocena!) 230.000 ton.

Letošnje spravilo je potekalo povsem normalno, k čemur je pripomoglo seveda največ lepo vreme. Je pa bilo hudo — prav gotovo se tega še dobro spominjate — lani, saj zaradi deževja, pozneje pa še snega, stroji niso mogli povsod opraviti in so jim priskočili na pomoč ljudje. Bila se je velika bitka, ki je bila naposled izbojevana: pesa smo z združenimi močmi delavcev, mladine, vojakov in seveda kmetijcev samih kljub težavam pospravili s polj. Lanski pridelek pese je omogočil tovarni v Ormožu, da je pridelala 11.700 ton sladkorja, 4.600 ton melase, 4.485 ton suhih in 4.500 ton svežih pesnih rezancev. Letos, ko se je pesi severovzhodne Slovenije in dela Hrvaške pridružilo še 20.000 ton sladkorne pese iz Madžarske, bodo v sladkorni tovarni pridobili za prehrabene namene približno 25 tisoč ton sladkorja, okrog 10 tisoč ton melase in prav toliko pesnih rezancev. Sladkorna tovarna v Ormo-

Letošnji pridelek je pospravljalo 108 kombajnov. V zasebnem sektorju je delalo 80 enorednih, od katerih imajo 2 zasebni kmetje v Pomurju. Triredna kombajna pa sta na območju Čakovca. Družbeni sektor pa je pridelek pospravljalo s 23 šestrednimi kombajni. Poleg teh se je v pospravilo vključila še šestredna linija v kmetijskem kombinatu Črnci in kmetijski zadrugi Križevci. Sicer pa so letos pesa začeli pospravljati zgodaj: 20. septembra, s pridelavo pa so startali 1. oktobra.

SVET KNJIGARNE

V prizadevanjih, da bi knjiga bila zares najbolj razširjena kulturna dobrina je svet knjigarne, ki deluje pri Dobri knjigi in osodelovanju s Pomursko založbo pripravil vrsto knjižnih akcij. Na prvem mestu omenbe vredna, je prav gotovo bralna akcija, ki poteka v tovarni oblačil in perila Mura. Po besedah Marije Rituper, ki akcijo v največjem pomurskem delovnem kolektivu vodi in je tudi sicer aktivna kulturna animatorka, zaposleni v Muri vse bolj posegajo po knjigah, pa najsi bo to v obliki izposoje v treh knjižnicah ali pa nakupih knjig. Ker so te v sedanjih pogojih gospodarjenja vedno dražje, kupna moč prebivalstva pa vedno nižja je oblika odtegotovanja od osebnih dohodkov in obročnega odplačevanja nadvse primerna. Sicer bi se namreč marsikateri delavec moral knjigi odpovedati, tako pa jo le kupi.

V okvir omenjane bralne akcije v Muri bo sodil tudi obisk pisatelja Branka Šomna in pogovor ob izidu njegovega novega romana Panonsko morje, ki bo predvidoma v ponedeljek, 16. novembra ob 13. uri. Ob tej priliki bo tudi prodajna razstava knjig v klubskih prostorih ter za poživitev prireditve nastop Murinih folkloristov.

Posebej pa kaže napovedati tudi skupno predstavitev del in avtorjev — dveh rojakov: Branka Šomna in Evalda Flisarja. Poleg Panonskega morja bo beseda tudi o potopisu Južno od severa. V njem se je Evald Flisar, ki je v iskanem potopisu Tisoč in ena pot, razgalil Azijo, tokrat skušal zavleči v sleherno, najmanjšo poro življenja v zahodnem delu osrednje Afrike. Branko Šomen pa bo imel kaj povedati o svoji vezanosti na rodno Prekmurje in o trilogiji svoje mladosti katero je začel v mladinskem delu Med v laseh ter nadaljeval v pričujočem romanu. Skupna predstavitev bo v galeriji pri kulturnem centru v Murski Soboti prav tako v ponedeljek, 16. novembra ob 18. uri. V Petek, tri dni prej pa bo Evald Flisar svoj potopis predstavil v matični knjižnici v Lendavi, kjer je napovedan ob 18. uri.

Sočasno s knjižnim sejmom v Ljubljani pa bo v vrsti knjižnih novosti, ki jih je pripravila Pomurska založba, izšel tudi peti letnik zbirke Mostovi. Označuje ga šest novih romanov manj znanih književnosti, domača založba pa je tako razpela mostove že do devetnajstih dežel, narodov in kultur. Brigita Bavčar

Razstava o Levstiku

V letošnjem letu praznujemo obletnice, ki so krojile usodo naših narodov in narodnosti. Med temi vsekakor izstopa častiljivih 150 let od rojstva velikega slavista, literata in borca za pravice Slovencev — Frana Levstika. Njegovo delo in boj sta tesno povezana z Ljutomerom. V času najhujšega pritiska nemškega vpliva v drugi polovici preteklega stoletja je ravno Levstik s krogom najtesnejših sodelavcev bil iniciator in ustanovitelj Prvega slovenskega tabora, ki je bil v Ljutomeru. Takrat so bile javno izrečene prve zahteve o pravicah Slovencev v rodni deželi.

To je največja in najtesnejša povezava Ljutomera z njim. In ravno v ta namen je občinska matična knjižnica prejšnji petek pripravila, razstavo njegovih del. Sam ambient je izbran zelo prefinjeno — avla muzejske zbirke Edvard Kardelj Taborska gibanja na Slovenskem — v prostoru kjer so rezultati njegovega dela najtesneje povezani z zgodovino. Člani kulturnoumetniškega društva Ivan Kavčič iz Ljutomera so pripravili recital Le bij, Elija, ki je posvečen Levstiku in njegovemu delu.

Otvoritvi je prisostvovala tudi delegacija učiteljev iz Titovega Užica. D. L.

Razširiti krog bralcev domačih del

To je bilo osnovno vodilo Zveze kulturnih organizacij Gornja Radgona in odbora za literarno dejavnost, ki sta za letošnji mesec knjige izdelala pester program aktivnosti. Zato bosta tudi obe predvideni razstavi knjig seznanili bralce z novimi literarnimi stvaritvami v slovenskem prostoru.

Občinska matična knjižnica pripravlja razstavo knjig — izvorna slovenska dela, ki so izšla v letošnjem letu — v prostorih delovne organizacije Murine TOZD Moda v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni, v Elradu ali Avtoradgoni (lokacija še ni dokončno odločena) pa bo organizirana razstava knjig, posvečenih NOB.

Še razveseljivejša pa je dejstvo, da se v gornjeradgonski občini razširja krog bralcev. Tu je odigrala pomembno vlogo občinska matična knjižnica, ki je 17. oktobra odprla izposojevalnico na Negovi, pa tudi v delovni organizaciji Moda. Z njeno pomočjo pa bo pričela z delom tudi knjižnica v Dijaškem domu v Radencih, ki že dalj časa razpolaga s precej raznovrstnim in bogatim knjižnim fondom.

V mesecu knjige je v Gornji Radgoni organiziran še ogled knjižnice za vse cicibane vzgojno varstvenih zavodov v občini. vp

JUBILANTA IZ TRSTA NAVDUŠILA LENDAVČANE

Pred kratkim je v okviru Borštnikovega srečanja nastopilo v Lendavi Slovensko stalno gledališče iz Trsta s tragikomedijo D. L. Coburna PARTIJA REMIJA. Pravzaprav sta igrala jublanta tega gledališča Zlata Rodošek in Joško Lukež, ki praznujeta 35-let ustvarjalnega dela na odskih deskah.

Že pred letom dni so tržaški gledališčniki predstavili Lendavčanom sijajno uprizoritev E. Albeeja Kdo se boji Virginije Woolf? v resda premalo skrajšani verziji, vendar s silovito in bravurozno igro (blestel je še posebej Anton Petje). Tudi letošnja predstava je bila posebno doživetje. Vabilo na gledališki večer, ki ga je pripravila ZKO Lendava, je opozarjalo na izjemen uspeh pred tremi leti napisanega teksta. V uprizoritvi John Golden Theatra je bil tekst proglašen kot najboljši tega leta v Ameriki, prav tako tudi predstava na Broadwayu. Delo PARTIJA REMIJA sta z enakim navdušenjem sprejeli publika in kritika. Privlačnost teksta je v njegovi izvirnosti in življenjskosti. To je preprosta zgodba o dveh starejših, zapuščenih ljudeh, ki se srečujeta v domu za onemogle. Weller (Joško Lukež), je že od vsega začetka dinamična figura, tipičen siten stavec, naveličan nepomembnosti in pobožnjakarstva, ciničen, celo okrutno realen in neznanos občutljiv kot skoraj vsi starci. Ona, Fonsia Dorsey (Zlata Rodošek), aristokratsko vzvišena meščanka, polna idealnih predstav, dogmatično nezgledljiva puritanka, se razkrije kot čisto preprosto žensko bitje, vseskozi nesrečno tudi ona tukaj na stroške socialnega zavarovanja. Oba junaka (beri antijunaka) sta osamljena, pozabljena celo od svojcev, zapuščena, odstavljena na stranski tir življenja. In vendar igra ni tu za trenutek ne zaide v sladkobnost, romantično otožnost, solzavost. Avtor teksta izkoristi

igranje s kartami remija kot vseskozi učinkovit dramaturški lok. Wellerjeva strast do igranja je ena sama želja po samopotrditvi, da je kot človek še nekaj, če bo zmagal, bo to dokaz, da še nekaj velja, da je še za rabo... In vendar nesrečna Fonsia zmaguje, ki ji niti malo ni do tega, ki se je že nekako bolj sprijaznila s svojim klavnim vsakdanjim življenjem, ki igra le še zato, da obdrži zadnjega znanca, s katerim se še lahko pogovarja.

Igralca sta s pravilno porazdelitvijo intenzitete igranja speljala gledalce iz mirnega vsakdanjika v vrelišče notranjih napetosti in kar je najvažnejše: spoznanj in življenjskih resnic, mimo katerih hodimo brezbrizno ne zavvedajoč se tega, da nas bodo slej ko prej doleteli.

Poleg igre je potrebno omeniti tudi prefinjeno režijo (Dušan Mlakar), z veliko posluha za detajle (npr. starčevska nagnjenost, da imajo nekatere stvari samo zase, kakor je to počel Lukež z blazinico za stol, ipd.)

Lendavskemu občinstvu se v teh mesecih obetajo še tri slovenske predstave: 14. novembra vesela ljudska igra KJE JE MEJA, predvidoma 12. decembra Krleževa drama V AGONIJI in v januarju domača lendavska noviteta ODDAJA V ŽIVO. V madžarskem jeziku bo predstava že ta petek in v nedeljo, videli pa bomo glasbeno komedijo Sommerseta Maughama OBOŽUJEM POROKO v izvedbi Narodnega gledališča iz Budimpešte.

Rajko Stupar

Kot slutnja radovedno

Franč Lainšček-Ferri (iz cikla Med ljudmi)

te težke stopinje na kruhu

že mnogo prej so mimo šli že mnogo prej

in z zelenimi pogledi izmenjali poraze

zažari v zadnji iskri najinih kosti

poljubi sonca poljubi zemljo poljubi trave poljubi ptice samo ne ljudi

samo ne ljudi

Pri Pomurski založbi bo med novitetami v mesecu knjige izšla poleg že predstavljenega potopisa Evalda Flisarja iz Afrike: Južno od severa in romana Branka Šomna: Panonsko morje iz trilogije o njegovi mladosti v Prekmurju, izšla tudi pesniška zbirka Kot slutnja radovedno. Delo treh mladih avtorjev: Franca Laiščka-Ferija, Valerije Perger in Milana Vincetiča, ki so se pričeli uveljavljati v šolskih literarnih glasilih, kasneje pa objavljali svoje pesmi tudi v našem Vestniku, Mladih potih, Tribuni in v Sodobnosti. Pričujoča pesniška zbirka je njihov prvenec in obenem uspeh, ker bo razstavljena med prvenci letošnjega knjižnega sejma v Ljubljani, prav tako pa bo ob izidu v kratkem predstavljena tudi doma.

Valerija Perger Ljubezen

potem še samo šelestijo bršljanji

ker ne čakam ne kradem že ukradenega

in narahlo kot v ihtenje se prikrade sreča —

ne bela

le siva in včasih hladna in gleda me zvezdavo...

pišem ti pesem veneči don Juan srce je prazno polno ran

Milan Vincetič (iz cikla Privid zelene hiše)

Tega se ni dalo preprečiti Čelade so na dvorišču zakoličile šotore iz bajonetov

Na žvižg so razložili puške in zakvartali kara kralj za tvojo kurbo pik dama za domače vino srce pobič za padlega kamerada in cel rafal v čreva gospodarja

V ceveh iz kart taborili so skovirji in vsak večer se kot mušice razkropili vračajoč se v kljunih z mladoletnimi mrlič

Tako Potem te zapustili In dolgo dolgo dež ni hotel pozabiti

kulturni koledar

PETEK, 13. OKTOBRA

GORNJA RADGONA — Ob 17. uri bo v prostorih osnovne šole Kapela literarno-g' sbeni večer na katerem sodelujejo literati iz radgonske občine in orkester glasbene šole Gornja Radgona.

LENDAVA — V prostorih lendavske matične knjižnice bo ob 18. uri predstavitev pisatelja Evalda Flisarja in pogovor ob izidu njegovega potopisa Južno od severa, ki ga je izdala Pomurska založba.

MURSKA SOBOTA — V galeriji pri kulturnem centru bo ob 19. uri koncert na katerem sodelujejo Pomurski oktet, Sindikalni pevski zbor Štefan Kovač in Lovski rogisti pod vodstvom Jožeta Grleca. Nastop sovpada z republiškim seminarjem zborovodij odraslih pevskih zborov.

LJUTOMER — V kulturnem domu bo ob 19.30 uprizoritev veseloigra Kje je meja. Kot izdaja že naslov, gre za staro ljudsko igro na temo prepira za mejo. Delo je z glasbo popestrilo in v sedanjih časih prenesel Marjan Belina. **SOBOTA, 14. OKTOBRA**

LENDAVA — V dvorani Nafta bo ob 19. uri uprizoritev veseloigra Kje je meja. Že omenjana ljudska igra, ki jo je po Ogrinčevem tekstu v sedanjost prestavil Marjan Belina, bo prav gotovo navdušila obiskovalce s svojo lahkotnostjo in domiselnimi glasbenimi vložki.

PONEDELJEK, 16. NOVEMBRA

MURSKA SOBOTA — V galeriji pri kulturnem centru bo ob 18. uri skupna predstavitev avtorjev in dveh pomembnih del, ki ju je pred kratkim izdala Pomurska založba; z odlomkom pa smo ju napovedali tudi na Kulturnih obzorjih v Vestniku. Beseda je o romanu rojaka Branka Šomna: Panonsko morje (pomotoma je bilo zadnjič preimevano v Porabsko) ter o potopisu Evalda Flisarja: Južno od severa, v katerem je komentirano na papir prenesel izkušnje svojega potovanja po Afriki. V sodelovanju z omenjanima avtorjema se udeležencem literarne prireditve obeta zanimiv večer.

razstave

LJUTOMER — V Muzeju taborskih gibanj je na ogled razstava ob 150 letnici rojstva Frana Levstika, ki so jo pripravili zaposleni v ljutomerski knjižnici. Razstava je odprta med 9. in 13. uro.

MURSKA SOBOTA — V prostorih likvidature Pomurske banke je na ogled numizmatična zbirka, ki jo je pripravilo društvo iz Maribora. V soboškem muzeju so poleg stalne zbirke pomurske likovne umetnosti razstavljene: arheološka, etnografska in zbirka NOB.

LENDAVA — V galeriji Lendava je na ogled zbirka zgodovine mesta in stalna likovna zbirka, pripravljajo pa se na otvoritev (ob prazniku republike že tradicionalne) razstave del mednarodne likovne — tokrat kiparske — kolonije in samostojne razstave.

Zoltan Gábor: PAYSAGE, acrylic — olje

Tudi z določnejšimi podatki, ki pa jih, navzlic precejšnjemu časovnemu odmiku ni kaj dosti na voljo, ne moremo ovreči tega dejstva. Vsaj pri globalnih gospodarskih gibanjih ne. V Pomurju si lahko zadovoljno manejo roke le večji izvozniki, pa še ti z grenkim priokusom, da so se mo'li spričo uvozne odvisnosti in s tem spremljajočih zatikanj, denimo pri dobavah surovin in repromaterialov in deviznih prilivov, prilagajati, mestoma pa celo podrežati tujemu trgu in tujim partnerjem. To velja tako za tovarno oblačil in perila, Mura iz Murske Sobotice, sicer največjega pomurskega izvoznika,

ka, kot za turniško Planiko, Radensko iz Radenec, Avtoradgona. Gorenje-Elrad, sozd ABC Pomurka, če naštejemo le nekatere. Nekaj jih je zatajalo, med njimi Ljutomerški Tehnostroj, lendavski Primat, Elma in Ina-Nafta, gornjeradgonski Kmetijski kombinat in Lina iz Apač. Pomursko gradbeništvo je, tako kot sicer, tudi na izvoznem področju problem zase. Če si z razpoložljivimi ocenami in podatki skušamo nekoliko pobliže ogledati devetmesečno gospodarjenje v Pomurju, smo primorani začeti pri težavah. Teh je — kot pravijo v vseh štirih občinah — več kot preveč.

V občini LENDAVA so se že sprijaznili, da resolucijskih pričakovanj ne bodo izpolnili. Pri rasti fizičnega obsega industrijske proizvodnje, ki naj bi se zvečala za 5 ali 6 odstotkov, je bila ob devetmesečju v primerjavi z lanskim še manjša za blizu 10 odstotkov. Tolikšen padec gre največ na račun manjše proizvodnje — za okrog 17 odstotkov — v Ina-Nafti, kjer že dalj časa šepa oskrba s surovo nafto in zemeljskim plinom. Druge ostaja fizični obseg proizvodnje na ravni lanskega leta.

Podobno je v kmetijstvu, na kar je menda večidel vplivalo slabo vreme ob lanskim jesenskim setvi. V načrtovanem obsegu in času namreč lendavski kmetijci niso mogli opraviti setve, kar se krepko pozna pri recimo pridelku pšenice, saj je kar za polovico manjši kot lani. V gradbeništvu je obseg del in storitev pod lanskim. Glede neizpolnjenih izvoznih načrtov dodajmo, da pa je uvoz surovin in repromaterialov nad planiranim. Tako so v tej občini že ob polletju uvozili skoraj toliko kot vse leto 1980. Seveda je temu izključno kriva draga nafta, ki v lendavskem uvozu predstavlja skoraj 90 odstotkov.

Za koliko so se povečale izgube, še ni znano, neizpodbitno pa je, da bodo morali v nekaterih lendavskih organizacijah združenega dela pripraviti ustrezne sanacijske programe, ki naj bi jih čimprej pripeljali na pot boljšega gospodarjenja. Pa še tale podatek: občutno se je zmanjšalo zaposlovanje. Od načrtovane rasti — 3,5 do 4 odstotke — bo najbrž letos dosežena le 2,5-odstotna rast, ki pomeni le še več brezposelnih.

V občini GORNJA RÁD-GONA se jim — kot vse kaže — izgube zmanjšujejo. To naj-

bi obetalo, da tistih 12,6 milijonov dinarjev, ki sta jih ob polletju z izgubo »prigospodarila« tozda Mesoizdelki pri Kmetijskem kombinatu in Naravno zdravilišče pri Radenski, skupaj z občinsko zdravstveno skupnostjo, ne bo doseženi. Sorazmerno ugoden je dosežen plan izvoza — 63 odstotkov. Še posebej velja pohvaliti tozda Proizvodnja bivalnih odelov delovne organizacije Avtoradgona, kjer so dosegli skoraj enkrat večjega kot znaša povprečen občinski. Tudi Gorenje-Elrad in Murin tozda Moda sta se spet izkazala, dasiravno imajo v prvem precejšnje težave z zahodnonemškim partnerjem, firmo Körting. Poleg tega jih tarejo stare obveznosti pri odplačilu naložbenih vlaganj. Ko smo že pri naložbah, naj podčrtamo, da delež izplačil zanje — tako lastnih kot bančnih — pada, narašča le v Kmetijskem kombinatu in Kmetijski zadrugi, spričo gradnje deponij za sladkorno peso. Sicer pa je v letošnjih devetih mesecih šlo za naložbe skoraj 92 milijonov dinarjev, se razume, da v gospodarstvu. Omenimo še dvoje ugotovitev. V Avtoradgoni v okviru celotnega prihodka skokovito naraščajo porabljena sredstva, na kar — kot sami ugotavljajo — nimajo kaj dosti vpliva. V Radenski se proizvodnja brezalkoholnih pijač giblje na lanskim ravni, bistveno bolje je v proizvodnji polnilne opreme. V turističnem prometu ugodno poslujejo v Moravskih toplicah, kjer je več tujih gostov, medtem ko v drugih tozdih Radenske plana 1981 ne dosežajo, zlasti zaradi manjšega obiska domačih gostov za zdravljenje.

V občini MURSKA SOBOTA, kjer prav tako občutno kasnijo z rezultati devetmesečnega gospodarjenja, so z gospodarskimi gibanji vse

prej kot zadovoljni. Celotni prihodek je v primerjavi z istim obdobjem lani porasel za 45 odstotkov, porabljena sredstva pa kar za 50 odstotkov. Minimalna amortizacija se je zvišala za 38 odstotkov, dohodek za 29 odstotkov in čisti dohodek za 16 odstotkov. V poslovni sklad organizacij združenega dela je šlo iz dela čistega dohodka v po- prečju 29 odstotkov sredstev. Število zaposlenih je večje za kakšen odstotek.

V tej občini so pri izvoznih načrtih veliko bolj ambiciozni in to povsem upravičeno. Tovarna oblačil in perila Mura namreč krepko prekoračuje planska predvidevanja in ni bojzani, da bodo občinski izvozni plan presegli za okrog 6 odstotkov.

Veliko bolj so zaskrbljeni spričo porabljenih sredstev. Za 5 odstotkov so namreč višja od celotnega prihodka, največ zaradi podražitev vseh vrst repromaterialov, v gradbeništvu pa tudi storitev. Zaloge, posebej spričo nedokončane proizvodnje, so celo na 400 milijonov višje kot lani. Gre za porast zaloga surovin, manj pa gotovih izdelkov, oboje pa vpliva na nemoten potek proizvodnje.

V občini LJUTOMER, kjer so ob polletju sicer dokaj solidno gospodarili, bodo očitno le stežka obdržali tako raven. Ugotovitev, da so bili polletni rezultati gospodarjenja v občini nad republiškim povprečjem, še ni porok, da bo tako tudi ob koncu leta. Če se samo zadržimo pri devetmesečnih izgubah, so te več kot enkrat višje. V tozdu Simentalka in Marlesovem tozdu Tovarna pohištva znašajo nekaj nad 28 milijonov dinarjev.

Pri izvozu — ta se je v primerjavi z letošnjim polletjem povečal za 36 odstotkov in znaša vrednostno nad 147 milijonov dinarjev — prav tako ni razlogov za zadovoljstvo. Nekateri organizacije združenega dela (Tehnostroj, Mlekopromet, Imgrad) so namreč na tem področju malone docela odpovedale, razen še omenjenega Murine tozda Oblačila in tozda Les pri delovni organizaciji Ljutomerčan, ki tudi ni ničesar uvozila. Zato pa so toliko več uvozile prej omenjene organizacije združenega dela.

Kot v drugih občinah tako v tudi v Ljutomerski pripravljajo ali snujejo sanacijske programe, da bi se prej ali slej izkopal iz gospodarskih težav, ki — kot bomo konkretnje še poročali — utegnejo dodobra načeti materialno in siceršnje stabilnost pomurskega gospodarstva.

BRANKO ŽUNEC

Preskrba še šepa

Redno spremljanje preskrbe prebivalstva v murskosoboški občini z nekim blagom široke potrošnje v letošnjem jesenskem obdobju nas je privedlo do dokaj zanimivih ugotovitev. Tukajšnji izvršni svet je mnenja, da je preskrba z osnovnimi živili zadovoljiva, kar pomeni, da ni kritična, ampak je zanjo značilno nadaljevanje trendov iz prejšnjih mesecev, predvsem iz poletnega časa.

Spodbudno je dejstvo, da je preskrba ljudi z mlekom, kruhom, moko, testeninami in soljo povsem normalna, kar bi lahko trdili tudi za nakupovanje detergentov, sadja in zelenjave. Po velikem povpraševanju v mesecu avgustu za jedilno olje in sladkor se je prodaja normalizirala, pri čemer pa se je pojavilo pomanjkanje pakiranega sladkorja. Navzlic sproščenim republiškim in občinskim rezervam in prodaji sladkorja, ki je hranjen v konsignaciji, pa ponudbe ni bilo možno izboljšati, ker niso bile znane cene, zaradi česar je prodaja omejena na dva kilograma.

V primerjavi z lanskim letom se je izboljšala tudi preskrba s kurjiv, čeprav je čutili pomanjkanje lignita, ker je dobava zaostala za približno 2 tisoč ton. Zato pa ni nobenega problema z rjavim premogom, ruskimi in nemškimi briketi, ki zaradi dokaj visoke cene ne gredo najbolj v promet.

Lahko rečemo, da je zadovoljiva tudi preskrba z drvi, medtem ko se občasne težave pojavljajo pri prodaji plina za široko potrošnjo.

Manj razveseljivo je stanje v oskrbi s svežim svinjskim mesom, saj se ponudba v primerjavi z nedavno glavno turistično sezono ni izboljšala, ampak ostaja zelo enolična, ker je možna kupiti le kare. Kot vzrok navajajo predvsem premajhne prireje svinj, še vedno neurejena razmerja v cenah, pridružujejo pa se tudi določene izvozne obveznosti mesne industrije. Boljša je izbira junčjega in govejega mesa, čeprav niso vedno na voljo vse kategorije omenjenega mesa. Tržišče pa je boljše založeno z nekaterimi vrstami suhomesnatih izdelkov, kar ne velja edinole za vratovino in suha rebra. Na komiteju za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj so nam tudi povedali, da se v jesenskih mesecih kaže tudi pomanjkanje margarine, kar bi naj bila posledica hitre razprodaje, skromnejša pa je tudi izbira kave in čokolade. V trgovinah pa ni dovolj toaletnega papirja in ostale papirne konfekcije.

Nikakor ne morejo biti zadovoljni s preskrbo z gradbenim materialom, saj je dovolj le cementa, medtem ko betonsko železo, opeko in kritino za strehe kupci le težko dobijo. K temu

je treba dodati še pomanjkanje izdelkov tehnično-železninske stroke, in sicer profilnega železa, pločevine, okovja, žice, kablov, rezervnih delov, kmetijskega orodja in zaščitnih sredstev za kmetijsko proizvodnjo, lepil in raznih lakov itd. Hkrati so nas obvestili, da bo tudi v tej kurilni sezoni veljala omejitev glede dobave mazuta in kurilnega olja za gospodinjstva. Prednost imajo seveda bolnice, pekarnice, šole in druge ustanove posebnega družbenega pomena. Največ težav je z oskrbo mazuta, saj ga dnevno dobijo, kot pravijo v Petrolu, največ 50 ton, potrebovali pa bi ga najmanj 75 ton. Po drugi strani pa v murskosoboški občini v letošnjem triletnem letu opažajo kakih problemov v preskrbi bencina.

Takšna je torej podoba o preskrbi tržišča z nekaterim blagom široke potrošnje v murskosoboški občini, ki opozarja, da se moramo v zaostrenih pogojih gospodarjenja v prihodnje obnašati še bolj varčno, kajti le na ta način bomo izpolnili zastavljene cilje. Hkrati pa bo Veletrgovina Potrošnik od sredine prihodnjega meseca izdelala bilanco dejanskih potreb prebivalstva. Nazadnje pa bo moralo tudi zažveti delo svetov potrošnikov v posameznih krajevnih skupnostih murskosoboške občine.

Milan Jerše

Za zdaj ni prekoračitev cen

Uresničevanje določil družbenega dogovora o izvajanju politike cen v letu 1981, ki so predvideli, da bo rast cen industrijskih izdelkov manjša za četrtno, cen na drobno in življenjskih stroškov za petino in storitev za desetino manjša kot leto poprej, je bilo v ospredju delovanja občinske skupnosti za cene v Murski Soboti. Na dosedanjih šestih sejah so med drugim obravnavali 120 obvestil o povečanju cen gostinskih storitev, 71 obvestil o podražitvi obrtniških storitev, 17 zahtevkov za potrditev cen obrtnikom, ki so na novo odprli obrtno dejavnost, in podobno. Takšna obvestila o povečanju cen je skupnost za cene prejela samo v prvem polletju letošnjega leta, ko je veljala odredba o spremljanju cen. Že od 18. junija pa je z odlokom znova predpisano ustrezno potrjevanje cen za vse proizvode in storitve.

Povejmo, da je skupnost za cene v Murski Soboti ob številnih zahtevkih za povišanje cen potrdila le nekaj med njimi. Tako so se strinjali s 25-odstotnim povečanjem stanarin, 20-odstotnim dvigom cen komunalnih storitev, kakor tudi dimnikarskih storitev ter posebnih vrst kruha in peciva, medtem ko je šlo za 35-odstotno povečanje cen osnovnih vrst kruha zaradi ukinjenih kompenzacij. Nadalje so potrdili 10-odstotno povečanje cen avto-servisnih dejavnosti, v dijaških domovih je šlo za 15 odstotkov višje cene, pri 14 zasebnih obrtnikih pa so sprejeli 22,5-odstotno povečanje cen.

Statistični podatki za mesto Murska Sobota kažejo, da so v prvih osmih mesecih

letošnjega leta povečali cene na drobno za 27,5 odstotka v primerjavi z lanskim letom, pri cenah storitev pa gre za indeks 122,6. To dokazuje, da v tem obdobju ni prišlo do prekoračitev dogovora. Še zmeraj pa se morajo soočiti s problemom nerealno evidentiranih obrtniških storitev.

Zato so člani skupnosti za cene sklenili, da bodo dovolili povečanje cen samo tistih storitev, ki so pod povprečjem v dejavnosti, ostalim zahtevkom pa bodo ugodili le deloma. Sicer pa do konca letošnjega leta predvidevajo še potrditev tistih cen obrtniških storitev, ki letos še niso bile spremenjene, pri čemer pa bodo upoštevali povpreč-

ne cene določene obrtne storitve.

Hkrati pa so že predloženi zahtevki za povečanje cen gostinskih storitev, kar je posledica dviga cen svežega mesa, in avtoprevoznikov storitev spričo višjih cen nafnih derivatov. Seveda pa bo skupnost za cene v Murski Soboti tudi v prihodnje spremljala gibanje cen iz občinske pristojnosti in si prizadevala za uresničitev dogovora o izvajanju politike cen v letošnjem letu. V slučaju večjih prekoračitev pa bo tudi zniževala cene tistih storitev, ki so jih obravnavali že v prvem polletju.

Milan Jerše

Z izjemo 9-stanovanjskega bloka predvsem za potrebe delavcev lenarškega Agrokombinata v tej občini letos ne predvidevajo drugih družbenih gradenj.

Vsako leto 100 stanovanj

Očitno se tudi pri samoupravni stanovanjski skupnosti v Lenartu zavedajo sedanjega aktualnega stabilizacijskega časa, zato so tudi načrte prilagodili realnim potrebam in predvsem možnostim. Prav zato v letošnjem letu niso začrtali večjih družbenih gradenj stanovanjskih objektov, že prihodnje leto pa naj bi se lotili gradnje 50 družbenih in 85 zasebnih stanovanj. Med 135 novozgrajenimi stanovanji bo v družbenem sektorju največ 2-sobnih oziroma 2 in polsobnih, najmanj pa garsonjer in 4-sobnih stanovanj. Zasebniki pa bodo v glavnem gradili enodružinske hiše.

Čeprav je razmerje med individualno in družbeno gradnjo stanovanj v občini Lenart 75:25 v korist zasebne izgradnje, pa vendarle ugotavljajo, da je bila zasebna gradnja v preteklih letih nekoliko zastavljena. Zato bodo v prihodnosti namenili tej več pozornosti z ustreznim stimuliranjem. Predvsem kaže izpostaviti kreditna sredstva, ki jih bodo za te potrebe izdvojili precej več kot v preteklem obdobju.

V lenarški občini pa že nekaj časa razmišljajo tudi o združni gradnji, v ta namen pa so že pripravili prve idejne načrte, predvideli lokacijo in zbrali podatke o možnostih financiranja 50 hišic, kolikor naj bi jih predvidoma na ta način zgradili.

Sicer pa naj bi v tej občini do leta 1985 zgradili kar 500 novih stanovanj, od teh pa 375 ali 75 odstotkov v zasebnem sektorju, samo 225 ali četrtno pa v družbenem sektorju.

Med temi tudi 52 solidarnostnih stanovanj.

J. Kurbus

MORAVSKE TOPLICE

VAS VABIJO NA LOVSKE SPECIALITETE:

— postregli vas bomo z jelenovim filejem, srninim stegnom, lovskim bogračem in divjačinsko klobaso

MORAVSKE TOPLICE

VAM PRIPOROČAJO SPECIALITETE HIŠE:

— nadevan puranov zrezek — zrezek na način šefa kuhinje — prekmurski krožnik

Za prijetno razpoloženje bo odslej skrbel ob petkih in sobotah ansambel Šest mladih iz Maribora s pevko Heleno Vergles.

RADENSKA TOZD HOTEL „DIANA“ priredi dne 14. 11. 1981. tradicionalno „MARTINOVANJE“ v kavarni hotela.

Za prijetno razpoloženje bodo skrbeli:

- Ansambel „STRANCI“
- PISTA s humorističnim programom in krstom mošta „brez vode“
- Nagradna „Martinova gos“
- ter zanimiv artistski program v baru

Rezervacije sprejema recepcija hotela
Vljudno vabljeni

Ponovno oživljanje konjereje v Pomurju

Kmetijska zadruga Radgona jev Lipici kupila 4 breje kobile, vredne 620 tisoč dinarjev. Kobile so brezplačno odstopili rejcem-kooperantom.

Konj je bil nekoč med najbolj pomembnimi domačimi živalmi. Brez njega si ni bilo mogoče zamišljati ne kmeta ne meščana. Rabila sta ga pri svojem delu, za prevoz in za razvedrilo. Služil je tudi v vojaške namene.

Razvoj tehnike je konja vse bolj spodrival in ga pologoma izrinil na vseh področjih. V zadnjih letih je konj zopet začel dobivati veljavo, in sicer: v bolj razvitih deželah se konjski šport vse bolj uveljavlja kot nujna potreba ljudi, ki se premalo gibljejo in predobro hranijo; konjsko meso postaja vsak dan bolj zahtevana dietična hrana pri vrsti sodobnih bolezni, kljub razviti mehanizaciji se gozdarji zopet vračajo h konju, da jim pomaga pri spravi lesa do urejenih cest.

Sodobnemu kmetu konj zopet pomaga tam in takrat, ko mehanizacija odpove ali je predraga. Tudi sodobne metode vojskovanja ponovno računajo s konjem, ki je uporaben tudi takrat, ko odpovejo stroji.

Vse, kar se dogaja v svetu, se prej ali slej, v večji ali manjši meri, odraža tudi pri nas. Konj doživlja pri nas podobno usodo kot drugje po svetu. Konjsko meso se sicer pri nas dobro prodaja, ni pa še po njem množične potrebe. Zato so klavni konji izredno dobro izvozno blago.

Na marsikateri kmetiji so si konja spet nabavili ali pa o tem resno razmišljajo. Organi za organizacijo splošnega

ljudskega odpora v primeru vojne upoštevajo v pripravah tudi možnosti in sposobnosti konjskega staleža pri nas.

Glede na pasmo v Sloveniji prevladujejo hladnokrvni konji. Danes zajemajo že okrog 90 odstotkov vseh konj. Izjema sta le območji Ljutomerja in delno Sentjerneja, kjer redijo športne konje. Najmočnejše strnjeno rejsko območje hladnokrvnih konj zajema občina Ptuj. Lenart, Ormož in Maribor.

SOZD ABC POMURKA, ki je nosilec kmetijske proizvodnje v Pomurju, uvaža v svoj proizvodni program konjerejsko proizvodnjo. Ne gre prezreti, da se ta veja proizvodnje v zadnjem času ponovno uveljavlja tako na domačem kot na tujih tržiščih.

Kmetijska zadruga Radgona je na licitaciji v Lipici kupila štiri breje kobile. Zanje so odšteli 620 tisoč dinarjev. Kobile so rejci-kooperanti KZ Radgona dobili v rejo brezplačno. Svoje obyeze do zadruge pa bodo poravnali z oddajo žrebet. Tisti, ki so v rejo prejeli mlajše kobile, bodo zadrugi brezplačno oddali 1,6, drugi pa od 1,3 do 1,1 žrebeta. Razliko bodo poravnali v denarju. Po izpolnitvi obveznostih do KZ bodo kobile postale last rejcev.

Po besedah pospeševalca KZ Radgona tov. Erliha pa v radgonski občini ne mislijo ostati le pri štirih plemenskih kobilah. Kupili so namreč tudi plemenskega žrebca, do leta 1985 pa bodo dokupili še 50 kobil, tako da bo konj v teh krajih ponovno dobil domovinsko pravico.

Boris Hegeduš

GOVEJI HLEV NI PRAZEN

Najbrž se zdi trditev, da so imeli na domačiji Józsefa Csuke iz Genterovec to jesen manj dela, kot pa v poletnih mesecih nelogična, toda resnično je tako. Sredi leta so imeli opravka z zidarji, saj so Csukovi ugotovili, da stanovanjska hiša ne omogoča pravega komforta, ki si ga tudi kmečki človek zasluži, zato so jo podrli in sezidali novo. Zdaj, ko so si v 6-članski družini nekoliko od-

József Csuka iz Genterovec pri Lendavi se ni zaposlil kot številni njegovi sovrstniki, ampak je prevzel kmetijo, kjer dobro gospodari.

dahnili, ugotavljajo, da kmečko delo niti ni tako naporno. Zidarja namreč veliko bolj zdela človeka. Tega ni potrdil le 37-letni József, ampak tudi žena in oče ter mati. Dva šoloobvezna otroka pa se še ne zavedata naporov staršev oziroma dedka in babice.

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Enonadstropna hiša torej stoji, tudi notranost je že urejena in tako so se Csukovi dne dni vselili. Niso se odločili ali bodo imeli tape-te, ali pa steno kar pleple-skali. To zazadaj ni niti toliko važno, saj se morajo stene dobro posušiti. Mladi gospodar je s ponosom povedal, da so ob gradnji hiše krepko zavihali rokave prav vsi odrasli družinski člani in tako precej pripomogli k pocenitvi gradnje.

»Tako pa je bilo tudi pred kakšnimi osmimi leti, ko smo gradili goveji hlev. Le-ta meri 17 x 10,5 metrov in je v njem 40 glav živine. Največ je seveda pitancev. Dobro sodelujemo s kmetijsko zadrugo Lendava, oziroma temeljno zadrugo organizacijo Dobrovniki. Prav v teh dneh bomo oddali nekaj glav živine, ki je dosegla težko 600 kilogramov,« je povedal József.

Posebej naj povem, da me ni odpravil kar na dvorišču, ampak me je povabil v hišo, kjer sem moral zvrniti kozarec lendavčana in pojesti nekaj ocvirkovih pogač. Vsi

družinski člani so posedli okrog mize in rade volje odgovarjali na vprašanja. Oče je dejal, da imajo 8 hektarjev zemlje, kar je premalo, da bi bili vsi kmetijski stroji (dva traktorja in priključki) polno izkoriščeni, zato so vzeli v najem 6 hektarjev zemlje. Obdelujejo torej 14 hektarjev. Več kot polovico njiv namenjajo pridelovanju koruze; to jesen so jo pospravili s površine 7 hektarjev. Naredili so več kot 300 kubičnih metrov koruzne silaže, za kakih 50 kubičnih metrov pa je koruze, ki so jo potrgali in umeli skupaj s storži. S tem pa bogata koruzna letina še ni izčrpana, saj so napolnili tudi vse koruznjake.

»Kakšna pa je cena živine? Ali lahko shajate?«

Na to vprašanje sem pri Csukovih dobil takle odgovor: »Še kar gre! Res je cena goveje živine le 63 dinarjev po kilogramu, vendar se račun izide. To pa le tam, kjer ima kmet tržno proizvodnjo, torej na kmetijah, kjer so obseg prireje močno razširili, s čimer so se tako imenovani fiksni stroški na posamezno govedo znižali.«

Da ta odgovor nekoliko pojasnim: Vzemimo na primer električno za razsvetljavo. Svetiti je treba, če je v hlevu ena krava ali pa pet ali celo več. Če je samo eno govedo, izdatek za razsvetljavo obremenjuje samo njo, če pa jih je več, pa se porazdeli in tako pride na posamezno glavo ali če hočete: rep — manj. Podobno je z drugimi izdatki.

Ugotovitev Csukove družine je pravilna. Pitanje ob sedanjih ceni, čeprav jo močno povečujejo izdatki za krmlila, se še vedno izplača, seveda je dohodek po glavi živine tem večji, kjer je v hlevu več živine. Csukovi imajo 40 glav, od tega 30 svojih pitancev, ostalih 10 pa so dobili v rejo od zadruge.

V že omenjeni živinski sklad sodijo tudi krave. Imajo jih devet in so dobre mlekarice. Lani, ko niso do-jile vse, so prodali 15 tisoč litrov mleka. Seveda ga niso namolzli ročno, ampak s strojem.

Ob obisku pri Csukovih sem postal pozoren tudi na svinjski hlev. V njem sicer ni veliko pitancev, vendar s tem ni rečeno, da se v času kolin miza ne bo šibila od dobrot. Sicer pa dandanašnji na kmetih ne pričakujejo več kolin z nestrpnostjo, saj te niso le pred božičem, ampak tedaj, ko je zamrzovalnik prazen. Pri Csukovih so letos skrinjo že večkrat izpraznili. S tem hočem povedati, da živijo dobro. Delajo pa tudi tako. Š. SOBOČAN

NEZADOVOLJNI VINOGRADNIKI

Idiličen posnetek trgatve bi mogoče bralcem pričaral občutek zadovoljstva vinogradnikov z letošnjo trgatvijo, pa na žalost ni tako — vsaj ko govorimo o količini pridelanega mošta. Letošnja zmrzal jim je namreč prekrizala vse račune, tako da so namesto na 250 letos pobrali grozdje samo na 180 hektarjih. Ostale površine pa ali obnovljajo, ali pa je na njih trta pomrznila. Kljub temu pa bo letošnji pridelek slovel kot eden najboljših, saj so bili dani vsi pogoji za to. Prejšnji teden pa so pobrali zadnje grozde tako imenovane pozne trgatve laškega rizlinga in šipona na treh hektarjih v Slamnaku. Seveda pa so številke (točne) o pridelku zaenkrat še skrivnost, objavili pa jih bomo, ko bodo znane.

D. L.

Pomanjkanje obratnih sredstev — zavora za razvoj kmetijstva

Pred časom smo v Sloveniji ustanovili konzorcij za usmerjanje sredstev v proizvodnjo hrane. Razvoju agroživilstva in večji proizvodnji hrane pa zgolj ustanavljanje institucij bore malo koristi, če ni konkretnih rezultatov.

— Zasebni sektor kmetijstva v Pomurju, organiziran v kmetijskih zadrugah že od leta 1962, uspešno uresničuje zastavljeni cilj — povečanje tržne proizvodnje na zemljiščih, ki imajo z vidika kmetijske proizvodnje prednost pred zemljišči na drugih območjih Slovenije.

Ne gre prezreti, da ima Pomurje v zasebni lasti le 7,6 odstotkov kmetijskih zemljišč od 2.025.529 hektarjev zasebnih njiv v Sloveniji, in sicer od 253.929 hektarjev njiv v republiki je 51.896 hektarjev v Pomurju. Od 36.131 hektarjev zasebnih sadovnjakov je v Pomurju 4.201, od 21.359 vinogradov v republiki leži 2.600 hektarjev v Pomurju in od 33.456 hektarjev kmečkih travnikov jih je v Pomurju 27.631.

V Pomurju pa so v letu 1980 vzredili kar 71,6 odstotka od 748 tisoč ton prašičjega mesa, kolikor so ga vzredili zasebni rejci preteklo leto v Sloveniji. Rejci goved ob Muri so skupni tržni proizvodnji republike 47.876 ton govejega mesa prispevali 23,5 odstotka, od 256.897 milijonov litrov mleka so ga 17,7 odstotka podajali v Pomurju. Dobro organizirani kmetje v Pomurju pa letno pridelajo tudi 15,4 odstotka od 34.718 ton v Sloveniji pridelanega krompirja. Navedene količine kažejo, da so v Pomurju z dobro zastavljenimi organizacijskimi pristopi in sodobnimi agrotehničnimi metodami uspeli organizirati proizvodnjo, ki prispeva pomemben delež k prehranski bilanci Slovenije.

Za tako veliko proizvodnjo kot tudi za povečanje proizvodnje je življenjskega pomena zagotoviti obratna sredstva za vlaganja v osnovno proizvodnjo in odkup kmetijskih pridelkov. Problem zagotavljanja sredstev v zadnjih letih uspešno rešuje interna banka ABC POMURKA skupaj s temeljno pomursko banko. Vendar ob pomanjkanju sredstev v temeljni banki kmetijci niso sposobni zagotoviti sredstev za tako velika vlaganja, ki se povečujejo zaradi povečanja obsega proizvodnje in hitre rasti cen reprodukcijskih materialov. Obseg vlaganj v kmetijsko kooperacijsko proizvodnjo in obseg sredstev, vezanih na potrebne zaloge reprodukcijskih materialov, nedovršenih proizvodov, zalog gotovih izdelkov in trgovskega blaga, skokovito narašča. V prvem polletju preteklega leta so zaloge vezale 1.015 milijarde dinarjev, v prvih šestih mesecih leta 1981 pa je bilo že za 1,719 milijarde dinarjev, tako da se je znesek na zaloge vezanih sredstev v kmetijstvu povečal za 69 odstotkov. Tako povečanemu obsegu vlaganj v proizvodnjo interna banka ABC POMURKA in pomurska banka nista kos, saj v Pomurju proizvajajo hranjo za potrošnike širom Slovenije. Kmetijci opozarjajo, da je zato zadnji čas, da bi potrebna sredstva za proizvodnjo hrane, ki jih bodo prispevale med drugimi tudi OZD iz potrošniških centrov, začel usmerjati pred časom ustanovljen republiški konzorcij za hrano.

Boris Hegeduš

TO SLADKO VINCE PIJEMO... Še nedolgo, ko so prešli' grozdje, je bilo res sladko. Toda zdaj je tu Martin in mošt se je (uradno) spremenil v vino, in to zelo kakovostno, kot zatrjujejo vinogradniki. Le če ga niso več naredili, kot ga je nateklo iz stiskalnic.

Foto: J. G.

TURNIŠČE: cene pujskov

Že nekaj tednov, in tako je bilo tudi pretekli četrtek (5. nov.), se cene pujskov na turniščem sejmišču gibljejo od 2.700,00 do 3.300,00 dinarjev za dva odojka. Pričetek sejma so z novembrom pomaknili na 7.00 uro.

V PANOVCIH JE LEPO, TODA...

»Dober dan! Ste doma iz Panovec?« sem ogovoril samotnega pešca, ki je nesel na ramah motiko.

»Da, jaz sem tu doma. Tam, vidit, je moja hiša. Sam živim v njej. Sam si kuham, perem in obdelujem polja. Ravno kar sem namenjen na njivo, kjer moram zaravnati zemljo po oranju, kajti sicer bo težko sejati. Nekoč...«

Beseda mu je za hip zastala in v očeh so se mu zaiskrile solze. Najbrž so se mu misli povrile v leta, ko je bil še mlad, ko njegov dom ni bil tako prazen, ko njegovo srce ni čutilo osamljenosti. Da, tistih časov se z veseljem spominja.

»Največ svojega življenja sem preživel v kovačnici. Podkaval sem konje pa tudi krave in delal pač vse, kar je bilo potrebno. Petindvajset let sem imel obrt. Tudi zdaj me pridejo kaj prositi, naj jim postorim to in ono, toda prestar sem že. Šestinsedemdeset let jih imam, veste. Kako naj dvigam 5 kilogramov težko kladivo? Pa tudi časa nimam. In polja me čakajo...«

Da, polja. Okrog 4 hektarje obdelovalne zemlje ima. Težko opravi vse delo. Šele pred kratkim je uspel pobrati krompir, koroza pa je ondan še čakala na polju.

Vprašal sem ga, zakaj se pravzaprav muči. Ali mu ne bi bilo bolje, če bi zemljo komu prepustil za preživnino ali da bi šel v dom za ostarele občane.

»Ne, kaj takega ne bi rad storil. Tukaj sem sam svoj gospodar in dokler bom mogel, bom ostal na zemlji

in delal...« Ludvik Kučan iz Panovec prav gotovo ni osamljen primer. Takšna je dandanes usoda prenekaterih ostarelih kmečkih ljudi. Nočejo zapustiti svojega grunta in bojiijo se iti v dom, čeprav bi jim bilo tam

mного lažje. Ne bi jim bilo treba skrbeti ne za hrano ne za kurjavo ne za zdravniška...

KDO BO PRIJEL ZA DELO?

V Panovcih na Goričkem pa sem kar na njivi srečal in

spoznal tudi predsednika vaškega odbora Jožeta Ritu-perja.

»Le kaj naj vam povem o naši vasi?« mi je najprej dejal, ko sem mu povedal, da bi rad zvedel nekaj več o razvoju kraja. Kmalu pa se je razgovoril.

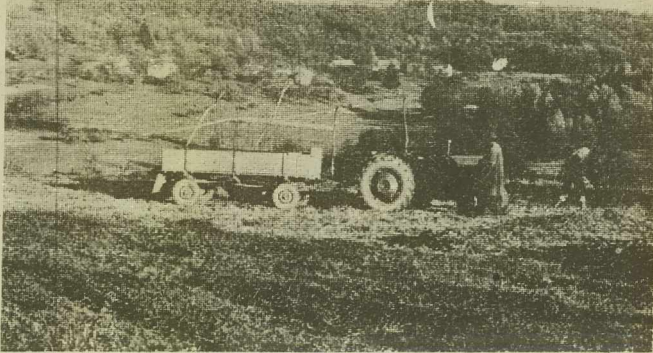
»Veste, to je majhna vas; komaj 28 hiš imamo, v katerih živijo ljudje. Ostale so prazne. Mladi so se odselili, starejši pa so pomrli. Na zemlji je možen obstanek le za tiste, ki si lahko nabavijo mehanizacijo, drugače je težko obdelovati polja na teh hribih.«

»Kakšni pa so vaši vsakdanji problemi na vasi in kakšne načrte imate za razvoj kraja?«

»Največ skrbi nam delajo ceste. Pravkar se pripravljamo, da bomo navozili gramoz na glavno pot, ki pelje skozi vas. Sicer pa si težko predstavljam, kaj bi lahko pri nas naredili. Mladih, kot sem že rekel, je malo, na ostarele pa ne moremo računati, da bodo delali na cesti ali v kakšnih drugih delovnih akcijah.«

No, nekaj so vendarle uspeli narediti tudi v Panovcih. Zgradili so namreč vaško-gasilski dom. In prav tukaj jih še čaka skupna akcija. Dom potrebuje pročelje. Nekaj sredstev v ta namen že imajo, vendar zdaj je bolj nujno urediti ceste, da bodo prevozne ob vsakem času. Pa tudi en most bo treba razširiti.

JOŽE GRAJ

Panovci so dokaj slikovita vasica sredi goriških hribov. Lepo je živeti tukaj, toda mladi vseeno rajši odhajajo s svojih domov. Nekoč je štela vas 44 hiš, danes pa je naseljenih le 28. (Foto: J. G.)

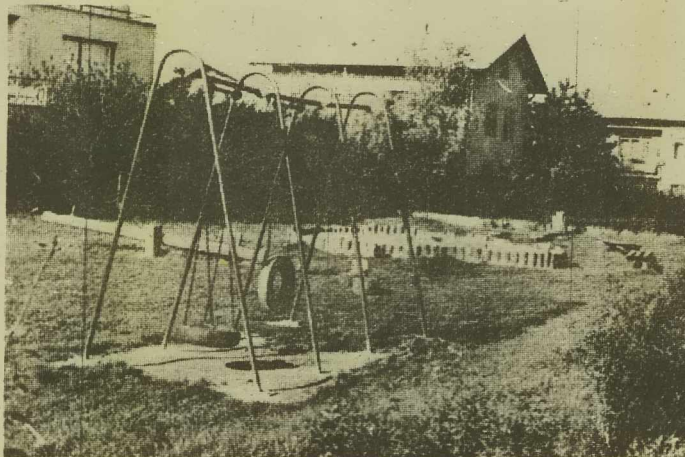
76-letni Ludvik Kučan iz Panovec je ostal sam na kmetiji. Težko zmoro pravočasno obdelati vsa polja, toda ostal bo na zemlji in delal, dokler bo mogel. (Foto: J. G.)

V KS Partizan so našli torišče dela

Reorganizacija ene v šest krajevnih skupnosti v mestu Murska Sobota je brez dvoma prinesla veliko pozitivnih sprememb. Na ta način jim je uspelo v marsikateri sredini poživiti določene aktivnosti, kar se navsezadnje kaže tudi v povečanem interesu prebivalstva za delovanje v samoupravno zaokroženih teritorialnih celotah. To bi lahko trdili tako za razne organe sveta krajevnih skupnosti in njihove sekcije, kot za številne družbenopolitične organizacije, predvsem socialistično zvezo, zvezo komunistov in mladinsko organizacijo, ter družbene organizacije in društva. Oblik združevanja in povezovanja delovnih ljudi in občanov v pomurskem središču torej zares ne manjka. Toda, ali so se v praktičnem življenju povsem uveljavile krajevnne skupnosti? Odgovor na zastavljeno vprašanje žal ne more biti v celoti pritrdilen.

Med šestimi krajevnimi skupnostmi v mestu Murska Sobota se je prav gotovo s svojim delovanjem uveljavila krajevna skupnost Partizan. Poleg sveta krajevnne skupnosti sodijo med najaktivnejše krajevna konferenca socialistične zveze in še posebej sekcija žensk, ki se je izkazala v pomoči prebivalstvu, kakor tudi na področju vzgoje in izobraževanja. Slednja je namreč organizirala številne tečaje za ročna dela in podobne akcije, ki so rojevale dokajšnje uspehe. Ljudje pa so skupno urejevali otroško igrišče in še kaj. Mnogi so se odzvali dobro zamošljenim

akcijam, ki so bile navsezadnje konkretna oblika reševanja problemov vseh krajanov krajevnne skupnosti Partizan.

V SLOGI JE MOČ —

Skupno urejanje otroškega igrišča v soboški mestni krajevni skupnosti Partizan je eden od konkretnih rezultatov takšnega dela.

Foto: M. Jerše

To je moralo roditi pozitivne rezultate, na katere so dandanes še kako ponosni.

»V bodoče se bo aktivnost

družbenopolitičnih organizacij v naši krajevni skupnosti usmerjala zlasti v reševanje tistih problemov, ki so v zdajšnjem trenutku najtežji kamen preizkušnje. Ti problemi se prav gotovo kažejo v še vedno neurejeni komunalni ureditvi krajevnne skupnosti. Tako bi hoteli v tem srednjeročnem obdobju do leta 1985 pristopiti k asfaltiranju različnih cestnih povezav med posameznimi ulicami, nadalje položiti cevi za vodovod in podobno. Sekcija žensk pa bo s svojo aktivnostjo pripomogla k lažjemu reševanju tistih problemov, ki so neposredno povezani in čigar premagovanje bo v dokajšnje pomoč tako gospodinjstvom kot starejšim občanom, pravi Janez Kovač, predsednik skupščine krajevnne skupnosti Partizan v mestu Murska Sobota.

M. Jerše

Telefoni kmalu tudi v Spodnji Ščavnici

Stabilizacijski ukrepi so posegli tudi na področje telefonije v Pomurju, kjer itak vlagajo ogromne napore, da bi čimprej nadoknadili dokajšen zaostanek za slovenskim poprečjem. Po najnovejših informacijah je odložena tudi gradnja največje naložbe v srednjeročnem obdobju 1981-1985, in sicer zgradbe telekomunikacijskega centra v Murski Soboti, ki pa je bistvenega pomena za nadaljnji razvoj telefonskega omrežja v svetu oh Muri. Zaradi tega v delovni organizaciji za PTT promet niso mogli izde-

lati programa del na področju telefonije v Pomurju, zlasti še v krajevnih skupnostih, kjer je ta problematika še najbolj pereča.

Navzlic temu pa so prisotna posebna prizadevanja, da bi v sleherni krajevni skupnosti imeli vsaj en telefonski priključek. Ze nekaj časa stopa v ospredje problem krajevnne skupnosti Spodnja Ščavnica v gornjeradgonski občini, kjer za zdaj še vedno nimajo niti enega telefona, prebivalci pa so vložili znatna finančna sredstva za njegovo čimprejšnjo ureditev. Kot

smo slišali tudi na zadnji skupščini samoupravne interesne skupnosti za ptt promet v Murski Soboti, pa je ta investicija pogojena z izgradnjo telefonskega omrežja v Apaški kotlini, kjer je bilo doslej vloženih čez 5 milijonov dinarjev. Sicer pa je telefonski kabel položen od Podgrada do Črnce, sedaj pa jih čakajo še dela na odseku med Gornjo Radgono in Podgradom. Upajo, da bodo omenjeni kabel položili še letošnje leto, s čimer se odpirajo velike možnosti za krajevno skupnost Spodnja

Ščavnica. Ker gre v tem primeru za najbolj črno liso na področju ureditve telefonskih priključkov v celotnem Pomurju, je nujna usklajena akcija vseh odgovornih dejavnikov v gornjeradgonski občini. Tudi dogovor med delovno organizacijo za ptt promet iz Murske Sobotne in izvršnim svetom skupščine občine v Gornji Radgoni bo nedvomno veliko prispeval k dokončni vzpostavitvi nujnih telefonskih povezav v krajevni skupnosti Spodnja Ščavnica.

Milan Jerše

Zakaj dvojne zadolžitve?

Krajevna skupnost Lendava sodi med največje v občini, ima pa zaradi obsejnega značaja in številnih delovnih organizacij in ustanov poseben pomen, zlasti na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite. Vsako leto del sredstev nameni za nakup nove opreme za narodno zaščito in civilno zaščito, saj brez te le-ti ne morejo opraviti svoje naloge. V zadnjih letih se je posebej uveljavila narodna zaščita, potrjevala se je v vseh akcijah, posebej pa je bila uspešna v letošnji akciji Nič nas ne sme presenetiti.

Manj pa so zadovoljni z delovanjem civilne zaščite, saj ocenjujejo, da je praktična usposobljenost bila letos slabša kot v letu 1979. Največja pomanjkljivost pa je v dvojnih zadolžitvah posameznikov, saj čestokrat delovne organizacije razporejajo svoje delavce za dolžnosti na pod-

ročju obrambe, iste pa tudi krajevna skupnost, saj ti živijo na njenem območju. V lendavski krajevni skupnosti menijo, da bi moral imeti vsak posameznik le eno zadolžitev, zato se bodo tesneje povezali z delovnimi organizacijami, da do podvajanja ne bi več prišlo. Tesneje se bodo povezali tudi s sosednjimi krajevnimi skupnostmi, saj imajo vsi enake naloge.

Komite za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v krajevni skupnosti posveča precej pozornosti strokovnemu izobraževanju in usposabljanju enot narodne in civilne zaščite, niso pa pozabili tudi na usposabljanje nerazporejenega prebivalstva, saj zanj posebej v zimskih mesecih pripravljajo več predavanj z namenom, da bi se o samozaščitnem delovanju seznanilo čim več krajanov.

Jani D.

Več vode za porabnike

Iz lendavskega vodovoda se oskrbujejo s pitno vodo tudi naselja Trimlini, Petišovci, Dolga vas, Čentiba, oba Lakoša, Lendavske in Dolgo-vaške gorice ter Mostje, seveda pa tudi cela industrijska cona. Nagli razvoj industrije in mesta narekoval gradnjo novih kapacitet, črpališča in vodovodnega omrežja, toda tudi že zgrajene kapacitete več ne zadoščajo za čedalje večjo porabo vode. Projektna dokumentacija sicer predvideva kapaciteto 2100 kubičnih metrov vode na dan, ta kapaciteta bi zadoščala tudi za preskrbo novih naselij, kot so Gaberje, Genterovci, Banuta, Dolina in Pince, vendar pa bi bilo potrebno zgraditi novo vodno zajetje s kapaciteto 530 kubičnih metrov.

Izgradnja novega vodovodnega omrežja je bila financirana iz sredstev samopriskrbe občanov Lendave, OZD, in krajev, ki so povezani z vodovodom, ker pa je potrebno povečati vodno zajetje, je nastal problem, saj za to delo ni denarja. Enkratni prispevek občanov ob priključitvi na vodovod so krajevne skupnosti preusmerile v druge naložbe in namene, komunalno podjetje GIDOS, ki je upravljalca vodovoda, pa je ostalo brez sredstev.

Da oskrba z vodo ne bi bila še bolj problematična, je komunalno podjetje predlagalo, naj bi uvedli poseben prispevek ob priključitvi na javni vodovod, tako zbrana sredstva pa bi se posebej evidentirala in namensko vlagala v razširitev vodovoda. Po tem predlogu naj bi bil prispevek za priključitev zasebnih stanovanjske hiše najmanj 8000 dinarjev, za vinske kleti in vikendice 7000 dinarjev, za gospodarske objekte v družbeni lastnini od 40 do 60

tisoč dinarjev, za kvadratni meter zgrajenih družbeno najemnih stanovanj 100 dinarjev, za vse ostale družbene objekte pa 20 tisoč dinarjev. Nedvomno je potrebno izboljšati preskrbo s pitno vodo, sredstva se morajo torej zbrati, vendar pa se samo po sebi zastavlja vprašanje, zakaj smo pri gradnji vodovodov pozabili na preprosto dejstvo, da se nekega dne stroji izrabijo, kapacitete postanejo premajhne. Ne gre samo za lendavski vodovod, gre za vse vodovode v krajevnih skupnostih, ki so bili zgrajeni v zadnjih 10 letih, teh pa, kot vemo, v lendavski občini ni malo.

Jani D.

Trimlinski most urejen

Veliko besed so delegati občinske skupščine iz Trimlinov, Lendave in Petišovca potrošili okoli popravila mostu čez Črnce, na cesti Lendava — Petišovci, preden so dočakali dan, ko je most dokončno urejen. Popravilo mostu je veljalo okoli 550 tisoč dinarjev, kar je v primerjavi z ostalimi naložbami v zadnjih dveh letih res malo. Zato se sprašujemo, ali je bilo res potrebno toliko vroče krvi na številnih sestankih. Kakorkoli že, most je končno nared, tega pa so bojda najbolj vesel delavci, zaposleni v INA Nafti, ter šolarji, ki prihajajo vsak dan v lendavske šole. Ob popravilu mostu pa še vprašanje: kdo bo vsaj malo popravil cesto med Trimlini in industrijsko cono v Lendavi? Ta je bila namreč v času popravila mostu obvoznica in zaradi tega močno načeta.

Cesta je makadamska in bi potrebovala nekaj gramoz, da se zamašijo kotanje.

Menim, da izdatek ne bo velik, sicer pa bi bilo potrebno cesto popraviti še do zime, sicer se lahko zgodi, da bodo delegatska vprašanja spet na dnevnem redu občinske skupščine.

Jani D.

ZDRAHE V TRGOVINAH...

Ko sem se pred dnevi pogovarjal z enim gornjeradgonskih trgovcev, ki »morajo« po svoji službeni dolžnosti prodajati tudi premog in plin, mi je ta dejal, da bi se v teh mesecih okrog Novega leta najraje podal na dopust...

Spomnil sem se lanskoletnih dolgih vrst, čakajočih pred tamkajšnje železnino, ko so mnogi tudi po nekaj ur čakali s prazno jeklenko v rokah, spomnil sem se vreč in prikolic osebnih avtomobilov ter celo vozičkov, ki so preteklo zimo pogosto v vrsti čakali na premog pri soboški prodajalni »Kuriva-gradiva«, spomnil sem se tudi na 10, 20 in celo 50 plastičnih posod, ki so lepo zložene druga ob drugi na bencinski črpalki v Murski Soboti tudi po uro ali dve na daleč oznanjale, da bodo tistega dne spet po »kaplicah« točili določeno količino kurilnega olja...

Ob vsem tem pa sem se spomnil tudi nedavne seje sveta potrošnikov pri KS Gornja Radgona, tamkajšnjih predstavnikov trgovskih organizacij in predstavnikov IS, ko so prav tako obujali podobne spomine. Pa ne ponavljajmo tistih besed o težkih časih in o tem, kako bo tudi letos še prekleto težko za vse te, za ogrevanje prepotrebne proizvode in se spomnimo raje nekaj

najbolj zanimivih stavkov zbranih na tem sestanku, ki so razkrili še drugo plat medalje.

Da so menda še takšni posamezniki, ki imajo doma še lanskoletne zaloge tekočega goriva in so letos med najbolj glasnimi na bencinskih črpalkah, da tudi zalog plina nekaterim ne primanjkuje in da je vendarle nekaterim občanom še vedno kaj malo mar, ali bo in kako toplo njegovim sosedom, ko gre za premog. Kajti ljudje se spominjajo čudnih zvijač, da od trgovcev zbežajo tudi dvakrat ali trikrat po 3 tone premoga (med prodajalci kuriv namreč velja dogovor, da več premoga posamezni stranki naenkrat ne prodajajo) in ga mirno pospravijo v svoja skladišča. Še vedno pa se najdejo tudi taki (čeprav je letos v primerjavi s prejšnjimi leti že precej drugače), ki skozi vse leto kupujejo vse drugo, hodijo na dopuste in praktično na pragu zime prihrane v trgovino nad trgovce, čemu da »spet« ni tega ali onega kuriva, ki bi ga seveda »moral« že zdavnaj imeti doma, kaj šele čakati nanj v trgovini!

Takšni smo in potem so seveda krivi vsi drugi. Naša industrija, premogovniki in celo vlada, da ničkolikokrat preklelih poslovdjev in trgovcev s kurivi niti ne omenjam.

In ko sem ondan sicer nehote spet opazoval debelušno, po zadnji modi oblečeno in »popleskano« tovarišico, kako je nad ubogega trgovca spustila rafal glasov celotne oktave, sem še kar verjel tistemu možakarju v modrem plašču gornjeradganske železnine. Povem vam, da bi po vsem tem — na mestu prodajalcev — tudi jaz v zimskih mesecih raje odšel na dopust, pa še plačila zanj ne bi zahteval.

J. Kurbus

Letošnje naloge se prenašajo

SIS MATERIALNE PROIZVODNJE ZAOSTAJAJO ZA PROGRAMOM

Uresničevanje razvojnih nalog samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje ne poteka tako, kot je bilo dogovorjeno z novim srednjeročnim programom razvoja občine Lendava. Vse kaže, da bo svoj letošnji program v celoti realiziralo le vodno gospodarstvo, oziroma območna vodna skupnost Mura. Težave so na

področju komunalne dejavnosti, zaostajajo pri gradnji novega vodohrama v Lendavskih gorah, urejevanje hudournikov v Lendavskih gorah pa se prenaša v prihodnje leto. Čistilna naprava v Lendavi je šele v fazi pridobitve lokacijske dokumentacije, medtem ko naj bi čistilno napravo v Črenšovcih začeli graditi še letos.

Program se ne uresničuje tudi na področju stanovanjske gradnje, saj je bilo letos zgrajenih le 12 stanovanj v druž-

beni lastnini, v gradnji pa je 50-stanovanjski objekt, ki bo predvidoma dograjen prihodnje leto. Načrtovana je bila sicer gradnja 77 stanovanj, vendar, kot kaže, v združenem delu ni tolikšnih potreb po družbenih stanovanjih. Skromne finančne možnosti so botrovale tudi zmanjšani aktivnosti na področju PTT dejavnosti. Realizirana je le PTT centrala za 100 priključkov od predvidenih 400 v Črenšovcih, povečanje PTT central v Turnišču

in Dobrovniku za 60 priključkov se prelaga na prihodnje leto, adaptacija prostorov za pošto v V. Polani pa v leto 1983. Tudi v elektrogozdarstvu programi ne bodo realizirani, saj je projekt 110 KW daljnovođa Ljutomer — Lendava v fazi izdelave, zaradi pomanjkanja sredstev pa se realizacija prenaša v leto 1983. Lendavsko občino bo seveda najbolj prizadela preložitve gradnje daljnovođa, še posebej pa delovno organizacijo INA Nafta, saj ima prav ta zaradi večkratnih izpadov energije velike izgube. Dosednje uresničevanje stabilizacijske politike je seveda vplivalo na zmanjšanje sredstev za neproizvodne naložbe, toda to bi moralo pomeniti, da je več naložb v gospodarstvo. Žal pa v lendavski občini temu ni tako, saj je prav letos naložbena dejavnost v organizacijah združenega dela domala zamrla.

Jani D.

Oceniti delo KK SZDL

Te dni se bodo v lendavski občini začele letne programske konference krajevnih organizacij SZDL. Na njih naj bi predvsem ocenili, v kakšni meri so krajevne konference frontovsko naravnane v svojem delu, oblikovale pa naj bi tudi usmeritev za nadaljnje enoletno obdobje. Najprej velja omeniti, da bodo krajevne konference sprejele svoja dopolnjena pravila, po katerih se bodo ravnala v bodočem delovanju. Glede ocene dela pa bodo morale spregovoriti o oblikah in metodah dela, zlasti o delovanju sekcij in koordinacijskih odborov ter komisij. Oceniti bo potrebno tudi delovanje delegatskega sistema, delovanje informativnih skupin, potrošniških svetov in poravnalnih svetov, društev in organizacij, komunalno problematiko, kulturno politiko in ne nazadnje aktivnost na področju

ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Gre torej za poglobljeno in kompleksno oceno delovanja vseh subjektivnih sil v dani krajevni skupnosti, oziroma krajevni konferenci SZDL. V uresničevanju svoje ustavne vloge mora biti SZDL vse bolj demokratična in odprta za številne pobude, mnenja in interese delovnih ljudi in občanov, zato je pomembno, da na konferencah spregovorijo ljudje odkrito, tudi o slabostih.

Krajevne konference bodo tokrat volile tudi predsednika in sekretarja, ter ocenile potek akcije evidentiranja možnih kandidatov za skupščino družbenopolitične skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti ter vodilne funkcije. Vse te naloge seveda zahtevajo temeljite priprave, ne le vodstva krajevnih konferenc, temveč vseh društev in orga-

nizacij, ki so vključene v enotno fronto SZDL. V lendavski občini naj bi bile letne programske konference končane v drugi polovici tega meseca, da bi se lahko dobro pripravili tudi na letno programsko konferenco občinske konference SZDL.

Jani D.

KOMENTIRAMO

Organiziranost že, a kakšna?

Pred nami je troje gradiv. Prvo nosi naslov Teze za samoupravno in strokovno organiziranost in je od 23. marca letos, drugo, naslovljeno Samoupravna in strokovna organiziranost SIS za zaposlovanje, je pa od 7. julija letos in tretje, ki je naslovljeno Organizacija službe za zaposlovanje v občinah in regiji (predlog) in je od 15. septembra letos. Vse tri je pripravila strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje v Murski Soboti.

Skozi več rešet so šla vsa omenjena gradiva in če sodimo po številu — ne vsebini — pripomb in predlogov velja podčrtati, da je zanimanje za novo samoupravno in strokovno organiziranost skupnosti za zaposlovanje in s tem vseh drugih samoupravnih interesnih skupnosti, zlasti za področje družbenih dejavnosti, v Pomurju, dokajšnje. Toda vrednost števila pripomb in predlogov kaj hitro usahne, če tehtamo vrednost vsebine le-teh. Zelo nazorno je to dokazala zadnja, združena razprava članov pomurskega medobčinskega sveta SZDL in medobčinskega sveta ZSS konec oktobra v Lendavi, ko si posamezni delegati, navzlic zajetnim gradivom, niso bili najbolj na jasnem, kako novo organiziranost sploh izpeljati. Še več, menili so, da ponujene rešitve skorajda v ničemer ne razrešujejo za njih poglavitne dileme: katere strokovne naloge naj bi izvajali po občinah in katere za vso regijo? Približno takole so spraševali: kateri so pravi argumenti za novo organiziranost, v čem se kaže delitev nalog med občinskimi in regijsko skupnostjo za zaposlovanje, koliko bo sploh stala nova organiziranost, ne bi raje počakali na organizacijski model, ki ga bo ponudila republiška zveza skupnosti za zaposlovanje.

Kako zelo se po občinah razhajajo glede nove — bolj prav bo dograje(va)ne — organiziranosti skupnosti za zaposlovanje pričajo deljena mnenja o strokovnih opravilih. V Murski Soboti se denimo ogrevajo za to, da bi imeli strokovno službo, organizirano za vse SIS družbenih dejavnosti v občini. Na področju zaposlovanja naj bi določene naloge prevzel center za socialno delo, na ravni regije pa bi oblikovali posebno organizacijo združenega dela za zaposlovanje. V Lendavi zatrjujejo, da brez analize obstoječega stanja in finančnega ovrednotenja organiziranosti SIS za zaposlovanje ne bo šlo. V Ljutomeru so mnenja, da bo treba v tej zvezi nujno oblikovati poseben samoupravni sporazum kot denimo za ustanovitev regijske zdravstvene skupnosti.

Mimogrede, tu občinska skupnost za zaposlovanje menda že tri leta posluje brez pravne podlage, točneje, brez da bi imela sprejet statut. V Gornji Radgoni se prav tako ne strinjajo z zanje premo dorečenimi gradivi. Na izvršnem odboru regijske skupnosti za zaposlovanje — podobno kot medobčinski gospodarski zbornici — pa zagovarjajo mnenje, da bi troje področij: zaposlovanje, razvojno-plansko delo in poklicno usmerjanje tudi v prihodnje ostalo na ravni regije.

Navkljub očitni raznolikosti pripomb in predlogov, bi lahko postavili skupni imenovalac, strnjen v vprašanje: v čem naj bi se pravzaprav sploh dopolnjevale občinske in regijske skupnosti za zaposlovanje? Če smo še določnejši: mar ni cilj samoupravne organiziranosti, da se čimveč pomembnih zaposlitvenih opravil prenese v občine in posebej organizacije združenega dela? Pa, da se v ta namen ustrezno usposobijo strokovne službe? Torej ne gre za alternativo ali občinska ali regijska organiziranost, kakor bi kdo sodil, marveč za to, da z večjo racionalizacijo, operativnostjo in učinkovitostjo teh služb ne zvečujemo že itak prebohotne družbene režije v samoupravnih interesnih skupnostih. Če to drži, potlej — da poenostavimo — je najmanj važno ime organa, recimo centra za socialno delo v Murski Soboti, ki naj bi prevzel določena opravila, važno pa je, da ima v rokah podatke in da to zmore. Tako bomo, poleg drugega — recimo ustanovitve posebne organizacije združenega dela za zaposlovanje v regiji — tudi lažje počakali na »odrešilni« organizacijski model republiške zveze skupnosti za zaposlovanje.

Branko ŽUNEC

MLADIM V PRESOJO

Kaj je aktiv mladih komunistov?

V Ljutomeru so si v okviru občinske konference Zveze socialistične mladine Slovenije omislili aktiv mladih komunistov.

»To je lahko kvečjemu začasna, na noben način pa stalna oblika delovanja. Ker pa ste jo že oblikovali, naj se člani aktivja sicer sestajajo, a na kratko in naj se tudi precej razidejo,« je zelo nazorno menila izvršna sekretarka predsedstva CK ZKS Ivanka Vrhovčak na minulem območnem posvetu v Murski Soboti. (O njem posebej poročamo.)

Kar sama po sebi se vsiljuje analogija, »da bi k družbeni afirmaciji naše mladine malo prispevala takšna organizacija, ki bi se razvijala samo kot ideološko in politično gibanje ali kot nekakšna skupina za pritisk, ločena od sistema vsakodnevnega odločanja o družbenih problemih, kakor se je nekaj časa v preteklosti razvijala naša mladinska organizacija«. (Kardelj: Smeri razvoja...) Da so v Ljutomeru aktiv mladih komunistov najboljši mladinski aktivisti, je toliko zgovornejše dejstvo, zato se velja vprašati, kako daleč je od nekakšnega privzdignjenega mladinskega foruma. Bržčas ne daleč. In če je temu tako, zakaj potlej pri njem vztrajati. Sicer pa, če ne smemo deliti komunistov na stare in mlade, še toliko manj smemo deliti mlade na komuniste in nekomuniste in jih uokvirjati v nekaj aktiv.

B. Žunec

PORTRET NA DOMU

ZOLTAN SE NE DÁ!

Ko se poklicni RTV mehanik, 25-letni Zoltan Kerec iz Križevca, skoraj ne bi mogli verjeti, da je tega krepkega, mladega fanta kruta življenjska usoda že ob rojstvu za vselej posadila na invalidski voziček. Preprosto se ne dá ali kot sam pravi: »Ob poklicu se veliko ukvarjam s športom in rekreacijo, sem pa tudi velik ljubitelj živali, posebej domačih zajcev.« Vprašujoče se zazremo v lične pokale, medalje in priznanja vrh kuhinjske omare, kar hitro opazi in z neskritim ponosom pojasni: »V namiznem tenisu sem bil celo državni prvak, a katerega leta se zdaj ne spomnim. Tudi v košarki za invalide vozičkarje mi je dobro šlo in dvakrat sem igral v slovenski invalidski košarkarski reprezentanci. Pred tem smo bili skupaj na pripravah v francoskem mestu Lyon.« Da je tudi med »rednimi« košarkarji znal zaigrati, dodaja in bolj mimogrede, kako se je sicer težko prebiti v tekmovalne vrste.

Zdaj bi se radi vrnili h poklicu in še posebej nas tare zvedavost, zakaj je že kaki dve leti upokojen. Malce pomisli in potlej razlaga: »Osnovno in poklicno šolo za RTV mehanika sem končal v letih 1964—1976 v

Zoltan Kerec, 25-letni invalid-vozičkar iz Križevca na Goričkem se — ustrezno poklicu RTV mehanika — razume tudi na take reči.

Kamniku, da bi se za tem vrnil domov in se za dve leti in pol zaposlil v gornjeradgorskem Gorenje-Elradu. Blizu fabrike so mi tudi 'zrihtali' garsonjero in po tej strani kot tudi glede delovnih pogojev na delovnem mestu RTV mehanika se nisem mogel pritoževati. Nemalo preglavic pa so mi zadajale arhitektonske ovire. Saj razumete, voziček in vse to... v nekakšni zadregi preneha razlagati.

»Po dogovoru s socialnimi službami iz Murske Sobotice in v soglasju z delovno organizacijo sem se upokojil in zdaj drugo leto pogodbeno na domu delam za Gorenje-Elrad. V veliko oporo so mi pri tem domači, zlasti mati, izdelujem pa dušilke za razne manjše ojačevalce, pretvornike, skupinske antenske naprave in podobno.« zvemo po poprejšnjem krajšem premoru.

Kakšni so mesečni dohodki, sledi standardno vprašanje. »Hja, s temi pa nisem povsem zadovoljen.« dé odkritosrečno. »Ze res, da

pridejo nekaj nad šest novih tisočakov, toda precej je stroškov. Predvsem je to elektrika, ki jo sami plačamo, poskrbeti moramo za prevoz materialov in navsezadnje so to raznovrstne datjave. No — kot je slišati — naj bi se dohodek nekaj povečal, kar bi bilo zelo prav. Pa še tole zapišite: težji in sploh vsi invalidi bi morali biti deležni določenih olajšav.«

Nehote se spomnimo na letošnje mednarodno leto invalidov in neprijetno zбоде, da bo prešlo, da pa se bo kaj malo premaknilo. Posebej na terenu, kjer je še veliko takih in podobnih primerov, kakršen je primer invalida-vozičkarja Zoltana Kereca iz Križevca na Goričkem. Seveda gre vsa hvala delovni organizaciji Gorenje-Elrad, ki je znana po tem, da največ spričo narave dela — zaposluje invalidne osebe, poleg tovarne oblačil in perila Mura iz Murske Sobotice in še nekatere. Da bi jih bilo vse več.

Branko Žunec

ne zgodi se vsak dan

KOLO — TEMELJ CIVILIZACIJE

Vozilo z drevesnim deblom namesto koles, ki je najbrž strahovito cvililo

Gotovo je, da sodi kolo med najpomembnejše iznajdbe človeške zgodovine. Znanost nam ne ve povedati, kdaj in kako so ga iznašli. Sled za njim se izgubi v četrtem tisočletju pred našim štetjem. Najstarejša najdena upodobitev voza in s tem tudi kolesa izvira iz starodavnega sumerijskega mesta Ur. Prisojajo ji starost nekako 5500 let.

Arheologi so dokazali, da sumerijska pisava prvotno ni poznala pisnega znamenja za besedo »voz«. Ker je pisava nastala okoli leta 3500 pred našim štetjem, so torej uvedli voz nekako med leti 3500 in 3300 pred našim štetjem. Iz nazadnje omenjenega časa izvira namreč pismenka, ki je nedvoumno pomenila »voz«.

Toda v tistem času so uporabljali že vozove na štiri kolesa. Ta so bila kolutasta in tehnično tako popolna, da jim je težko pripisati samo dvestoletno razvojno zgodovino. Mnogo bolj verjetno je, da so Sumerijci prevzeli voz in kolo že v tako dodelani obliki od nekega drugega, nam neznanega azijskega ljudstva.

Nepojasnjeno je tudi vpra-

šanje, ali so kolo sploh »iznašli«, ali se namreč ni samo postopno razvilo iz drevesnega debla, na katerih so v prazgodovini in v starem veku valili tovore. Neki znanstvenik meni, da je morda nekdo skušal upodobiti v trdni snovi sonce in je tako, prek okrogle plošče, prispel do kolesa. V prid tej teoriji govori dejstvo, da je bilo kolo kulturni znak in da je bil nekaterim ljudstvom svet tudi voz. Zato so ga smeli vleči le brezspolne, svete živali — voli.

Po drugi plati je doslej najstarejša najdba voza povsem nereligioznega značaja. Zato nemara velja, da je imelo kolo že spočetka dvojni pomen, bilo je prometno sredstvo in obredni simbol.

Prva znana sumerijska kolesa so bila grajena iz treh težkih zelo spretno prižganih desk, ki so bile trdno zbite s spojkami. Kolesni obroč je bil usnjen, kakor tudi pozneje pri Egipčanih. Toda slednji so izdelovali obroče že iz treh plasti. Babilonci so kolo dalje izpopolnili. Vozno ploskev kolesa so obili z močnimi kovinskimi žebli. Na srečo v

prvih dobah Babilona cest in tlaka še niso poznali in je bil zato hrup teh voz z »nakovanimi« kolesi še znošen. Stara vozila pa je spremljala tudi strašni cviljenje. Lesene, nenamazane osi so se namreč vrtele pod vozom skupaj s kolesi. Šele Rimljani so v začetku našega štetja iznašli kolesa, ki se samostojno vrte okoli negibno pritrjene osi. Oni so uvedli tudi vrtljivo prednjo os.

(Dalje prihodnjič)

Z motorjem okrog zemlje

Danec Hans Toolstrup je z motornim kolesom znamke BMW 80 G/S dosegel nenačrtovani rekord. V osemindvajsetih dneh je prevozil 24 tisoč kilometrov. Iz Münchena se je napotil proti — Münchenu, in sicer tako, da je obrazil Zemljo. Da se čez Atlantik in morda še čez kakšno večjo »mlako« ni peljal z motorjem, temveč z ladjo, je popolnoma samo po sebi umevno.

PREBERITE IN NIKOMURNE POVEJTE

O praprotnem semenu in o drugih ljubezen vzbujačih zadevah

Če se je mladenič v stari Grčiji odpravil na sprehod s posušenim vimenom hijene okoli leve roke, je bil trdno prepričan, da bodo dekleta kar medlela od silnih ljubezenskih čustev, ki jih bo prebudil v njih. A pri tem ni stavil na svoje adute, na milino, mladost in lepoto; bolj je verjel posušenemu ostanku hijene v roki. Če pa se je le dogodilo, da se deklica, po kateri je hrepenel, ni hotela vžagati v sladkem plamenu ljubezni, mu je bilo na voljo še veliko sredstev. Tisti čas so prisegli še na tele ljubezen vnamajoče stvari: telečje možgane, dlako iz volčjega repa, kačje kosti, sovje pero in celo delce človeškega trupla.

Prosvetljeni sodobnik se seveda nasmiha ubogemu starogrškemu mladeniču, ki je slepo verjel v čarobno moč reči. A nasmeh mu lahko kar zastane na licu, saj se je tovrstno vraževerje ohranilo vse do današnjih dni tudi med najbolj civiliziranimi narodi. Ljubezenski napoji so sicer bolj »znanstveni«, prodajajo se v obliki tablet ali močnih rastlinskih izvlečkov, vendar pa je njihova naloga podobna nalogi posušenega hijeninega vimena, pa če zadevo gledamo še s tako prizanesljivim očesom.

Dandanašnji so na vrhu lestvice ljubezenskih napitkov tablete iz rogov severnega je-

lena in iz nosorogovega roga. Ne samo da zbude zaspane ljubezenske želje v moških, tudi na ženske učinkujejo podobno. Pod prividom takih čudovitih lastnosti gredo tablete dobro v prodajo, še predobro, saj zaradi njih grozi nosorogom, da jih bodo v nekaj desetletjih iztrebili. Za slepilo čutnega zadovoljstva torej nezadržno izginja lepa in edinstvena žival, čeprav teče že šestdeseto leto, odkar je nosorog zavarovan in zaščiten kot redka žival. V magično ljubezensko moč nosorogovega roga verjamejo predvsem Azijci, posnemovalcev pa ne manjka na razvitem Zahodu. Revni si tega razkošja ne morejo privoščiti, saj so čudežne tablete predrage, odtehtati jih je treba z zlatom. Sicer pa je pomanjkanje ljubezni bolj bolezen bogatih kot revnih.

Stari narodi so poznali še mnogo več ljubezen budečih napojev. Za sestavo mnogih ne bomo nikoli zvedeli, ker so ostali skrivnost vse do današnjih dni, kar pa res ni nobena škoda. Rimske matrone so poznale precej takšnih receptov, njihovi ljubezenski napoji pa so bili menda tako močni, da so bili uradno prepovedani. Kot pričajo nekateri pisni spomeniki, je bil slavni rimski pesnik Lukrecij žrtev takšnega močnega ljubezenskega napoja. Zaradi zaužitega magičnega sredstva je skoraj po-

norel za neko deklico. Zgodovinar Suetonius pa poroča, da je bil žrtev podobnega zvarka tudi cesar Kaligula. Zvarek je pripravila njegova žena.

V bizantinskem cesarstvu so bili ljubezenski kolači manj skrivnostni. Po izročilu, ki so ga pripisovali samemu slavnemu očetu zdravilstva Hipokratu, je treba kolačke za prebujanje ljubezenskih čustev narediti iz moke, osličinega mleka in medu. Še posebno o medu je dolgo šel glas, da je dober afrodiziak, vendar pa znanost tega ne more potrditi. Res škoda, saj smo Slovenci znani kot marljivi in sposobni čebelarji in bi nam tovrstnega ljubezenskega napoja nikoli ne primanjkovalo.

Mnoge napoje so emarili iz najrazličnejših rastlin. Ni bilo pomembno le, katere rastline je potrebno zbrati, marveč tudi, na kakšnem kraju in kdaj. Največkrat so recepti priporočali polnočno uro in kresno noč, med kraji pa so se radi pojavljali »britof žegnani« pa obešališča in drugi neprijetni prostori, ki nimajo nobene prave zveze s tako lepo stvarjo, kot je ljubezen in ljubezenski užitek.

Posebno čast je med rastlinami uživala mandragora, strupena sredozemska rastlina z značilno odebeljeno korenino. To rastlino za ljubezensko pijačo priporoča tudi biblija.

Naši gozdovi so polni skritih ljubezenskih moči. Kdor verjame vražam, ki so cvetele še v 16. stoletju, naj gre na kresno noč v gozd in si nabere ciklam ter praprotnega semena. Oboje naj potem zapeče v kolačkih, te pa ponudi tistemu katerega srce bi rad vnel. Ciklam in praprotni je dovolj, pa je res čudno, da je ob vsem tem toliko od ljubezni strlih src in nasploh tako malo ljubezni med ljudmi. Pa ne, da so preleni za nabiranje ciklam in praprotnega semena?

Nekdaj je krompir slovel veliko bolj kot danes. Ne samo da je polnil lačne in prazne trebuhe, imel je tudi moč, da je vnel ljubezen v še tako zakrknjenem srcu. Da so se te moči iz krompirja izgubile, krompir sam najbrž ni kriv.

Med običajnimi predmeti vsakdanje kuhinje so svoj čas uživali sloves spodbujevalec ljubezni še: jajca, paradižnik, zlato jabolko, školjke, sipe in seveda najrazličnejše začimbe od popra do klinčkov. Nasploh je kuhinja ostala pomembno torišče, kjer se domiselno poustvarjajo nekdanje sanje o ljubezenskih napojih na bolj prozaičen, a vsaj za želodec, če za drugo ne, uporaben način. Primerna hrana morda res deluje dražilno, vendar pa nikakor ne more zanetiti ljubezenskega čustva, seveda dokler se po- jma ljubezen drži še nekaj več kot samo spolnost.

Italijanski profesor Giuseppe Ambrosini je izumil napravo, ki meri intenzivnost ljubezni. Gre pa zadeva takole: zaljubljenca morata potiskati roke v »Lady Nadia«, kot se tej čudežni napravi pravi in kmalu po tem lahko na posebnem zaslonu prečitata rezultat. Ali morata pred eksperimentom vzeti praprotno seme ali kaj podobnega, tega izumitelj naprave ni povedal.

stare koprive najbolj pečejo

Tale »ogrlica« tako imenovanih Naklepnih zapiskov, sicer naslovljena Glasba za gluhe iz septembra 1965 je prav »giftno« ščemeča, a bog pomagaj. Preberite jo in če ste količkaj odprte glave boste spoznali, da še danes mlo »svira«.

Podpisani Vlada Bulatovič Vib je zapisal: Običaje spreminjamo — ne pošiljamo več priporočenih pisem, temveč priporočila.

Pisma so bila napisana s strogimi besedami, priporočila pa so ljubka, v slogu: ob- jemamo vas, tovariš, nikar ... ali tovariše prosimo, naj ne dvigajo cen — lahko dobijo kilo ... ali ni priporočljivo nositi masla na glavi.

Priporočila solijo torej glave z maslom. Tako je maslo postalo okusnejše.

Priporočila so tako pazljiva in obzirna, da so bolj priporokavice kot priporočila ...

Kadar skupščina pošilja priporočila, je podobna lovci, ki je popeljal s seboj zajca, da bi mu pomagal v lovu na volkove.

Priporočilo trka na vrata, vendar nihče ne odpre: naj gre v goste k drugim, z njim nimajo nobenega posla.

Priporočilo je podobno siromašni teti, ki je bogati nečaki ne morejo spoznati.

Včasih je treba poslati prej pripisem, potem pa priporočilo.

Skrata, čemu so namenjena priporočila? Da bi si tovariši od časa do časa oprali roke.

In tako prihajajo priporočila; tovariši iz dolgočasje delajo letalca in ladjice ali — v najboljšem primeru — sežgejo priporočilo in se posipajo z njegovim pepelom po glavi.

Priporočilo ne more nikogar osupniti. To je nežna papirnata ptička, ki jo lahko vedno preženete z okna in je ni treba niti opaziti.

Priporočila je treba dajati posameznikom in ne vsem.

Kadar ima nekdo priporočilo od drugega za tretjega — je to priporočilo.

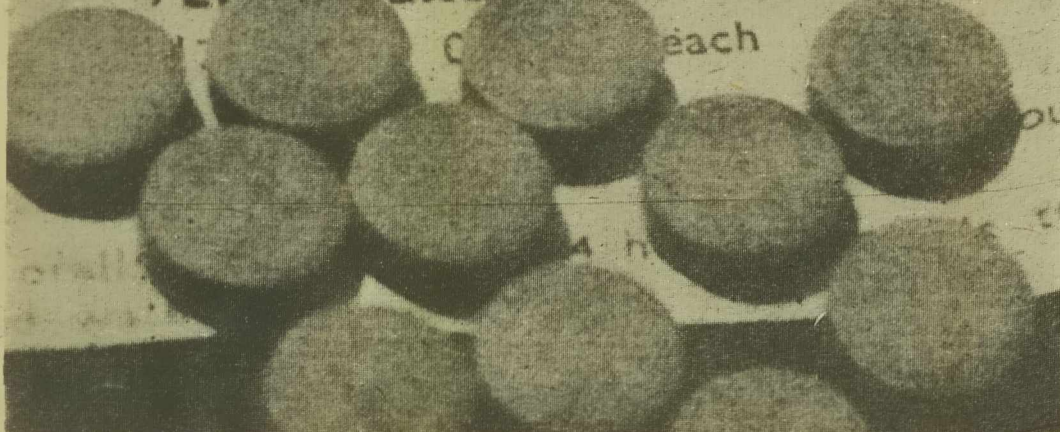
Kadar je priporočilo namenjeno vsem — gre za kavelj, na katerega se noče nihče sam obesiti.

Naš pripis: Priporočila še niso iz mode, le da so se zelo »prefrigano« prelevila v VIP.

Saj menda poznate to proslulo kratko, ki odpira vsa vrata: veze in poznanstva. Če bi se radi prepričali, je najbolje, da začnete morda pri obrtnikih. Ampak najprej, prosim lepo, s priporočilom.

-brž-

RHINOCEROS & ANTELOPE HORN
FERTILIZING TABLETS

Tablete iz nosorogovega roga so prava dragocenost, ker imajo baje posebno ljubezensko moč.

JEZA ŠKODI SRCU

Da je med čustvi in srcem nekakšna zveza, je jasno vsakomur, saj je v vsakdanjem govoru množina fraz, ki kažejo nanjo. Srce boli od žalosti — pravimo, od nesrečne ljubezni srce počti, vzdrti od veselja itd. Medicinski raziskovalci pa to zvezo jemljejo bolj resno in iščejo znanstvene potrditve o medsebojnem učinkovanju čustev in srca. Skupina bolstonskih raziskovalcev je pred kratkim objavila študijo o povezavi med življenjsko nevarnimi srčnimi aritmijami in čustvenimi motnjami.

Natančneje so pregledali 117 srčnih bolnikov, ki so iskali pomoč v bolnišnici zaradi

hudih motenj v srčnem utripu. Ugotovili so, da je 25 bolnikov doživelo močne čustvene pretrse 24 ur pred nastankom nevarne aritmije. Vendar pri teh bolnikih niso našli organskih okvar, ki bi lahko privedle do motenj v delovanju srca. In katera čustva so povzročila življenjsko nevarne nepravilnosti v srčnem utripu? Kar v 17 primerih je bila povzročitelj jeza, za njo pa so se zvrstili: strah, žalost, igralska napetost in tekmovalna razgrizenost.

Kako čustveni viharji preko živčevja ponagajajo srcu, bo treba še raziskati. Povezava pa je dokazana.

Zobna gniloba in prehrana

Kljub temu, da je zobna gniloba v današnjem svetu ocenjena kot najbolj razširjena socialna bolezen, pa o njej dosti manj govorimo in pišemo kot o drugih podobnih socialnih obolenjih. Morda tudi zato, ker v večini primerov ne ogroža neposredno človekovega življenja. Toda predstavlja pa lahko nevarno žarišče mnogih neprilic in tudi nevarnih obolenj, kot revmatizem, splošne zastrupitve organizma, boleznih prebavil itd. Torej gre za bolezen, o kateri je še kako vredno razmišljati.

Razširjenost obolenja po svetu je vsesplošna, bolj pa se kot vodilni socialno-medicinski problem javlja v visoko civiliziranih deželah. Vzroke za pojavnost zobne gnilobe iščejo strokovnjaki v skoraj katastrofalni ustni higieni, še bolj pa v neugodni in neustrezni prehrani. Hrana ima namreč odločujoč vpliv na pravičen razvoj zobovja, na kvaliteto zobnih struktur ter na zobni drži sistem.

Osnovne strukture zobovja se oblikujejo že v predrojstvenem obdobju, zato lahko deficitarna stanja v prehrani nosečnice odločujoče vplivajo na pravičen razvoj zobovja. Še težje in pogostejše motnje pa sprožajo pomanjkanja in motnje v usvajanju pomembnih vitaminov in mineralov v času dojenčstva in malčka, ki zapuščajo usodne, sicer mikroskopsko majhne defekte v strukturi zobne površine. Take motnje se javljajo pri obolenjih prebavil, pri mehki kosti (rahitisu), pri enolični prehrani itd. V takih primerih je neugoden učinek dveh: slabi sestavo zobovja na eni strani, na drugi strani pa določeni sestavni deli hrane omogočajo dokaj nagel razkroj zobne površine, s tem pa prodor obolenja do globljih struktur. Kljub temu pa ni rečeno, da je treba edino v hrani iskati vzroke za zobno gnilobo; dejstvo pa je, da ji strokovnjaki pripisujejo poglavito vlogo. S teh vidikov nosijo glavno težo problema tako imenovani komolekularni ogljikovi hidrati in med njimi nam vsem nepogrešljivi

sladkor, poleg tega pa še mikroorganizmi v zobnih oblogah. Neizpodbitno povezavo med porabo sladkorja in zobno gnilobo so dokazale že številne znanstvene študije, še posebno obširno pa so povezavo osvetlili na Švedskem, Japonskem in v Avstraliji. Ker je tudi poraba sladkorja v razvitejših državah očitno večja kot v nerazvitih, je pogostnost obolenja za zobno gnilobo v razvitem svetu tudi do petnajstkrat večja. Tako je n. pr. na Danskem, v Avstriji in v ZDA 10–12-krat večja kot na Kitajskem. Bakterije v zobnih oblogah namreč s svojimi izločki uspešno razkrajajo sladkor do stopnje raznih kislin, ki jih slina ne more v celoti nevtralizirati in zato s svojim delovanjem na zobno površino povzročajo manjše razjede in lokalno razrahljanje zobne strukture. Takim učinkom so še posebej izpostavljene razne brazde in izbokline na griznih ploskvah, stične ploskve med zobmi ter robovi zob napram dlesnim.

Strokovnjaki Weiss in Trithart poročata po svojih raziskavah na 800 otrocih v starosti med 5. in 6. letom, da s pogostnostjo uživanja vmesnih sladkih obrokov ne raste le stopnja obolenosti, pač pa tudi težavnost bolezenskega procesa. Med sladkorje, ki delujejo še posebno pospešujoče, uvrščata mehke in lepljive oblike, ki se dalj časa zadržujejo v ustih. K njim prištevata zlasti karamel, čokolado, bombone, suhe fige, dateljne, medene in marmeladne kruhke ter sladoled. Nekoliko manj obsojata banane, kompote, sladke napitke in sladkor vsebujoče žvečilne gume, ne obsojata pa mleka in mlečnih izdelkov, svežega sadja in zelenjave, orehov, lešnikov in mesa.

Omenili smo, da so strokovnjaki zobno gnilobo drugje ocenili kot katastrofalno, zato ni za pričakovati, da bi bila pri nas kaj boljše. Dokazano je namreč, da kolikor je slabša ustna higiena in zobne obloge starejše, toliko bolj škodljivo učinkujejo sladkorji na zobne strukture, ker je njihovo vrenje še izdatnejše in trajnejše.

Če pa gre ob tem še za prisotnost nezdravljenih gnilih zob, potem je nevarnost za preostalo zdravo zobovje toliko večja.

Glede na navedena dejstva bi morali v splošnem upoštevati sledeča priporočila:

— Dojenček naj bo čim dalj na prsih. Ko mu izrastejo zobje, naj dobi čim manj sladkorja, saj je možno po 6. mesecu starosti potrebe po ogljikovih hidratih kriti s kruhom, rižem, krompirjem in drugim.

— Tudi zdravila, še zlasti sirupi, vsebujejo sladkorje in poraba teh v otroštvu ni mala, zato pa vredna upoštevanja.

— Sladkorji so neredko skriti v različnih živilih in zato na to možnost vnašanja ne pomisljamo.

— Otrokom v razvojnem obdobju moramo nuditi predvsem hrano, ki jih sili k žvečenju, kajti z njo si čvrsti drži sistem zobovja. V sodobni prehrani otrok je vse preveč pasirane hrane, ki jo otrok zlahka požira, zato pa kasneje zelo rad odklanja trdo hrano, ki zahteva grizenje in žvečenje.

— Prekiniti bi morali s tradicionalno navado, po kateri so sladkarije najprimernejše za darila, za pohvale, neredko pa tudi kot pomirjevala, še zlasti pri razvajenih otrocih.

— Hrana v VVO in v šolah bi morala vsebovati čim manj sladkorja, zato bi bili najprimernejši mlečni, mesni, sadni in zelenjavni obroki.

— Strokovnjaki vedo, da brez sladkorjev ne gre, zato pa priporočajo sladkarije v enkratnem večjem obroku, po katerem pa je potrebno temeljito očistiti zobovje. Ker pa otroci večinoma tega sami ne opravijo najbolje, je nujno, da jim starši pri tem pomagajo. Štetkanje zobovja po vsakem obroku naj postane trajna navada vseh, ne le otrok!

Tako, zdaj vemo, da sladko lahko enkrat pomeni prijetno, kasneje pa neprijetno, bolno in boleče. Tedaj nam ne preostane drugega kot pot k zobozdravniku!

DR. JOŽE MIKLIČ
spec. ped.

DEDNO PRAVO: naprava oporoke

Sedaj veljavni zakon o dedovanju obsega skoraj 250 členov. Poleg tega zakona ureja poseben zakon še dedovanje kmetijskih zemljišč. O slednjem smo v našem listu že večkrat pisali v rubriki kmetijska panorama, tokrat pa se bomo omejili samo na oris oporok (testamentov), in to predvsem zato, ker oporoko lahko sestavi vsakdo sam, če upošteva pogoje, ki jih določajo veljavni predpisi. Ti pogoji pa so glede formalne oblike oporoke zelo strogi. Če oporoka ni sestavljena tako, kakor zahteva zakon, je neveljavna.

Kako je torej z oporočnim dedovanjem? Če zapustnik ni napravil oporoke (ali jo je napravil, pa ta ni veljavna), dedujejo njegovo premoženje sorodniki po zakonu. Sorodniki, v tem primeru zakoniti dediči, so razvrščeni v dedne rede. V prvi dedni red spadajo otroci in pokojnikov zakonec, ki dedujejo po enakih delih. Če je torej umrl zapustil tri otroke in zakonca, bo dobil vsak četrtino njegovega premoženja. Če zapustnik ni imel otrok, nastopijo dediči drugega dednega reda: to so njegovi starši in njegov zakonec. Tu se zapuščina ne deli po delih, kakor v prvem dednem redu, pač pa se razdeli takole: polovico dedujeta starša, polovico pa pokojnikov zakonec. Če pa zakonca ni, dedujeta vso zapuščino njegova starša. Bratje in sestre pokojnika dedujejo del zapuščine, če je eden zapustnikovih staršev umrl pred zapustnikom, ob nadaljnjih, v zakonu določenih pogojih. Drugo sorodstvo deduje po nadaljnjih dednih redih. Tudi za zakonca pokojnika so v zakonu poleg navedenih še posebne določbe.

Če je zapustnik sestavil veljavno oporoko, je položaj drugačen. Zapustnik sicer lahko prosto razpolaga s svojim premoženjem v oporoki, mora pa spoštovati pravice tako imenovanih nujnih dedičev, oziroma imajo ti pravico izločiti iz zapuščine del premoženja, da pridejo do svojih nujnih deležev. Nujni delež je enak polovici zakonitega dednega deleža. Da boste lažje razumeli, naj spomnimo na prejšnji primer, ko so zakoniti dediči dobili vsak po četrtino premoženja, bi v primeru, če bi zapustnik zapustil premoženje (del ali celoto) komu drugemu z oporoko, znašal njihov nujni delež samo polovico zakonitega, torej bi dobil vsak osmino premoženja, ki ga je imel pokojnik ob svoji smrti. Treba je vedeti tudi to, da ni vsak zakoniti dedič tudi nujni dedič. Krog nujnih dedičev je precej ožji od zakonitih. To so: pokojnikovih potomci (otroci, vnuki itd.), njegovi posvojenci in njihovi potomci, njegovi starši in njegov zakonec. Drugi predniki ter bratje in sestre pokojnika pa le tedaj, če so trajno nezmožni za delo in nimajo potrebnih sredstev za življenje.

Ne glede na obliko oporoke, mora biti oporočitelj star najmanj 16 let in sposoben za razsodanje, kakor tudi, da ni sestavil oporoke pod vplivom grožnje, sile ali zvijače. Oporoko mora biti torej izraz premišljene, popolnoma svobodne presoje oporočitelja samega.

Naš zakon pozna sicer več oblik oporok, vendar bomo tu obravnavali samo tiste, ki so v življenju najbolj pogoste.

LASTNOROČNA OPOROKA je tista, ki jo je oporočitelj lastnoročno (torej z lastno roko, ne pa s pisalnim strojem) napisal in podpisal. Ni sicer nujno, da je v njej naveden tudi datum, koristno pa je.

PISMENO OPOROKO PRED PRICAMI lahko sestavi oporočitelj, ki zna brati in pisati (bolje rečeno: ki more brati in pisati, na primer zaradi svojega zdravstvenega stanja), tako da v sočasni navzočnosti dveh prič lastnoročno podpiše listino, ki mu jo je sestavil kdo drug, ko hkrati izjavi pred pričama, da je to njegova oporoka. Priči se morata podpisati na sami oporoki. Torej: ko oporočitelj podpisuje oporoko, morata biti navzoči obe priči, ne pa tako (kakor se ponekod dogaja), da podpiše oporoko najprej pred eno pričo, kasneje pa pred drugo. Priča je lahko vsaka polnoletna oseba, ki ji ni odvzeta opravilna sposobnost in ki zna brati in pisati. Kot priča pa ne smejo biti: oporočiteljevi potomci, njegovi posvojenci in njihovi potomci, njegovi predniki in posvojitelji, njegovi sorodniki v stranski vrsti (torej v svaštvu) do vseh štiri četrtega kolena, zakonci

vseh teh oseb in zakonci oporočitelja. Neveljavna so tudi tista določila oporoke (ne celotna oporoka), s katerimi se kaj zapuščata sodniku, ki je oporoko sestavil, pričam pri oporoki ali prednikom, potomcem, bratom in sestram ter zakoncem teh oseb.

SODNA OPOROKA. Oporočitelj lahko napravi tudi sodno oporoko, ki mu jo sestavi sodnik, upoštevajoč seveda potrebno obliko te oporoke, ki jo določa zakon.

USTNA OPOROKA. Zakon pozna tudi ustno oporoko. Oporočitelj ustno izjavi svojo poslednjo voljo pred dvema pričama, to pa le tedaj, če zaradi izrednih razmer ne more napraviti pismene oporoke (npr. oporočitelj je smrtno ranjen v prometni nesreči). Ustna oporoka je izredna oblika izjave poslednje volje, zato preneha veljati, ko preteče 30 dni od prenehanja izrednih razmer, v katerih je bila napravljena. Po izteku tega roka take oporoke ni več. Priče, pred katerimi je oporočitelj ustno izjavil svojo poslednjo voljo, morajo brez odlašanja zapisati oporočiteljevo izjavo in jo čimprej izročiti sodišču ali pa jo ustno ponoviti pred sodiščem in pri tem tudi povedati, kdaj, kje in v kakšnih okoliščinah je oporočitelj izjavil svojo poslednjo voljo.

Oporočitelj lahko hrani lastnoročno oporoko, pismeno oporoko pred pričami ali sodno oporoko doma ali pa jo izroči v hrambo enoti temeljnega sodišča, v odprtem ali zaprtem ovitku. Sodišče o tem napravi zapisnik, oporoko zapečati in jo hrani. Oporočitelj mora za tako sodno dejanje plačati sodno takso.

Iz knjige „Bonton — 1000 pravil o lepem vedenju“ tokrat povzemamo poglavje, v katerem so pravila vedenja, kadar smo povabljeni na poroko. Res je sicer, da so se na določenih območjih — tudi Pomurje ni izjema — oblikovali določeni običaji, ki sicer niso nikjer zapisani, vendar se po njih ljudje ravnaajo, toda menimo, da pri njih ne kaže vselej vztrajati. Prepričani smo, da vam bodo naši nasveti prišli prav, zlasti pa v tem obdobju, ko je na vidiku spet večje število porok, s tem pa tudi gostij. Preberite torej, kaj pravi knjiga o bontonu v primeru poroke.

Moški in ženska se odločita za poroko, če se imata rada in če se spoštujeta. Uspešno zakonsko skupnost si lahko ustvarijo čustveno zdrave osebnosti.

Če se imata fant in dekle rada in če želita skleniti zakonsko zvezo, se o tem posvetujeta s starši. Od razumevanja staršev je odvisno, ali se jim bodo otroci zaupali ali ne.

Na poroko naj prideta zaročenca primerno oblečena. To še ne pomeni, da mora dekle imeti na sebi dolgo belo poročno obleko s tančico, ženin pa črno obleko. Dovolj bo preprosto, a slovesnejše oblačilo. (Mladi se pač ne bodo ozirali na to, češ, kaj bodo drugi rekli, če nevesta ne bo imela belega gvančala).

Tudi priče in svatje se morajo za to priložnost obleči bolj praznično. tako kot tudi vsi povabljeni gostje. Neokusno je na primer udeležiti se poroke v kavbojkah in pisanih srajci.

Po poroki je ponavadi slovesnost za mladoporočenca in povabljenca. Koliko bo gostov, je odvisno predvsem od razpoloženja in želja mladega zakonskega para in seveda tudi od finančnih možnosti.

Slovesnost je lahko le v družinskem krogu, ko se zberejo starši, najbližji sorodniki in najboljši prijatelji, pa tudi v širšem krogu prijateljev in znancev.

Gostje, povabljeni na poroko, morajo mladoporočencema prinesiti darila, pri tem pa se seveda ozirajo na svoje zmogljivosti. Vrsta

POROČNI OBIČAJI

darila je odvisna od okusa in domiselnosti darovalca.

Za mladoporočenca, ki si šele urejata dom, so najbolj primerna praktična darila, na primer gospodinjski stroji in pripomočki, jedilni pribor, posteljno perilo ali okrasni predmeti za stanovanje.

Starši in bližnji sorodniki lahko paru podare tudi bolj dragocene predmete, kot so pohištvo, večji gospodinjski stroji, preproge, televizijski sprejemnik, bolj drag nakit in podobno.

Poročna darila pošljite na dom mladoporočencev ali na kraj poročnega slavlja pred poroko ali ali pa jih izročite na sam poročni dan. Mladoporočenca si morata ogledati darila pred darovalci.

Pred nakupom daril se morajo družina in povabljenca domeniti, da se ne bi na primer zgodilo, da bi novoporočenca dobila več jedilnih priborov, po dva hladilnika in podobno. Taka darila bi bila povsem ponesrečena.

Med samim poročnim slavljem naj novoporočeni par sedi na častnem mestu — na sredi mize. Na desni in levi strani naj sede ženinovi in nevestini starši. Drugi gostje posedajo tako kot ob podobnih priložnostih.

Kot ste, dragi bralci, ugotovili, prihaja to zadnje pravilo nekoliko navzkriž z običaji v Pomurju, saj se nam zdi, da na levi in desni strani novoporočencev sede poročne priče, medtem ko starši novoporočencev bolj skrbno, da gostija poteka brezhibno. Tako je zlasti na podeželju, torej tam, kjer je „gostivanje“ en dan na nevestini domačiji, drug dan pa na ženinovem domu. No, skrb pa se starši novoporočencev lahko povsem otresejo, če pojedino naroče v kaki gostilni. Ta običaj se je na Gorickem že povsem uveljavil, v ostalih predelih Pomurja pa si šele utirata pot.

Na svatbi plešeta prvi ples novoporočenca. Potlej pleše ženin s svojo taččo, materjo, svakinjo in še drugimi. Nevesta pa pleše s tasto, očetom, svakom in drugimi sorodniki.

Po nekaj plesih se lahko novoporočeni par neopazno umakne s slavlja in nihče mu tega ne bo zameril. Mlada dva bosta s svojim odhodom omogočila gostom, da se bodo razživeli in zabavali po mili volji.

Po poroki se lahko par pismeno v nekaj besedah zahvali za prejeta darila in čestitke. Nekaj tednov po svatbi se mlada zakonca morda zahvalita tudi z osebnim obiskom.

RECEPT

SLANINSKA TORTA

SESTAVINE: 18 dekagramov moke, pol zavitka pecilnega praška Regina, 10 dekagramov margarine, 1 jajce, 1 žlica mleka ali kisle smetane.

NADEV: 2 jajci, 2 decilitra mleka, 12 dekagramov suhe slanine, 70 dekagramov sira (edamskega), 1 paradižnik brez semenja, 1 žlica kisle smetane, sol, poper, muškatni orešek, gorčica Tomy, 2 žlički ketchup, zelen paradižnik.

PRIPRAVA: Moko presejemo skupaj s pecilnim praškom in v njej razdrobimo margarino. Pridenemo še druge sestavine in iz vsega nagnetemo gladko krhko testo. Počiva naj pol ure. S testom obložimo dno tortnega modla, ob robu modla pa denemo svaček iz testa, da nadev ne uhaja. V pečici s srednjo vročino pečemo 15 minut, nato testo nadenemo s slaninskim nadevom. Spečemo do kraja. Med peko mora nadev dobro zakrkniti. Pred serviranjem potresemo torto s seseklim zelenim peteršiljem.

NADEV: Slanino toliko opečemo, da postekleni, nato jo zrežemo na rezance. Sir in paradižnik zrežemo na kocke ali tudi na rezance. Razžvrkljamo jajci, mleko, smetano, gorčico in ketchup. Začnimo in primešamo še slanino, sir ali paradižnik. Nadev zlijemo po napol pečeni tortni osnovi.

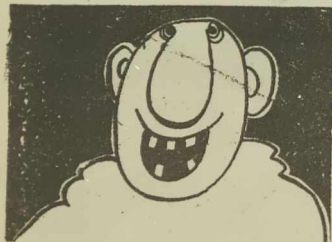
POSKUSITE PRIPRAVITI!

Sestavi Marko Napast	Osvajalna politika	Gerundiv	Angleški filmski producent (Arthur)	Ljubko- valno moško ime	Podoba	Računski znak	Davek na uvoz ali izvoz
Aktei							
Mladi ljudje							
Človek, ki dela paniko							
Sodobni nemški skladatelj (Werner)				Začimba grenkega okusa	Čargo Ivan Odžagan kos de- bla, hiod		
Grška črka			Stara lekarniška utež Jarem				
Kemična tovarna v Ljubljani							
Krilato mitološko bitje						Prostor za živino	Mazač, padar
Francosko mesto					Stroncij Grška pokrajina (Elida)		
Pritok kame v SZ			Vojaška enota Čar, prelest				
Zahod			Moško ime Pritdil- nica				
Radijska ali tele- vizijska oddaja							
Mesto na otoku Celebesu							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: nastava, Ekvator, realist, artel, Z, Nana, sekt, ah, Oto, KVA, Diderot, No, gad, optativ, skodela, tenisar.

IZ DŽOUŽIOVOGA DNEVNKA

Posta je neaj samo ratou pošta, ka dostla košta, liki je liki ratou. dobrodoila, ka pomore r-znamkami fkeip sgranti jezneze, za kakto spostno pvenstvo. Samo bi mogla malo hitiejša bit. Felos mavea je edna stara mama r Rogatovec pisala soofemi vniki v Slradnovce pismo s čestitkami v rojstni den. Vmikec je pismo došlo komaj av-gusta. Tou je r brezno 11 km na 6 mesecof.

MOŽ IN POL

— Pomisli, Mancika, mož mi je rekel, da bo plačal prevozne stroške, dal denar za nočitve in vse drugo. Lahko potujem do konca sveta ...

— Je omenil tudi povratno vozovnico?

— Ne, o tem pa ni govoril ...

DRUGI O DIREKTORJU

— Vaš direktor spravi vsak mesec v žep štiri milijone, ali pa še nekaj več. A ni to stabilizacijska pregreha?

— Ni. Žepov ima precej, če pa bo hotel imeti v njih štiri milijone vsak mesec, bo morala za to vanje vtakniti svoje osebne dohodke žena, kakšno malenkost pa kdo od sorodnikov.

NOČNI SKOK

— Tinek, šel bi lepo za ograjo, zavil desno, in narahlo potrkal na Magdino okno ...

— Nekaj podobnega sem hotel. Vse sem si naštudiral, tudi časovno, vendar me je žena ujela že na začetku, ko sem v domačo peč za centralno kurjavo metal briquete. Če bi to delal vsak dan, ne bi bilo sumljivo ...

SE ZGODI

— Danes toliko gobeždaš, včeraj pa te na zboru občanovni bilo!

— Res ne. Raje sem spal doma.

ZARADI LJUBEGA MIRU

— Veš kaj, Tonči, moti me, ker nikoli ne reagiraš, čeprav vpijem tako, da skoraj vsi v bloku slišijo.

— Zakaj bi reagiral? Ti postavljaš ostra vprašanja in hkrati z enako intonacijo odgovoriš ...

TUDI TO

— Dragi, pojdi k zdravniku! Govoriš med spanjem.

— Ne bom šel, ker bi me napotil drugemu zdravniku. Tisti bi mi zagotovo očital, da spim, ko ti govoriš.

PREVIDNOST

— Mica, ko sem bila jaz mlada, sem pisala dnevnik in vedno sem ga skrila tako, da ga še mama ni našla.

— Takrat so bili drugačni časi. Meni pa je mama najprej našla vžigalnik, cigarete, vžiga-

lice, nekaj pisem oboževalcev in žvečilnih ...

LJUBEZEN BREZ MEJA

— Ilonka, tako te imam rad, da bi še zvezde sklatil z neba.

— Joži, zdaj se raje loti kakšnega drugega dela, ker so zvezde prav zdaj nad nama ...

SUPER OČKA

— Mami, pred nekaj minutami je očka z velikim naporom rešil mlado žensko, ki je padla v vodo.

— Kje pa je?

— Ženska?

— Ne, za očka sprašujem!

— Trenutno jo masira ...

KAR TAKO

— „Dragi, nisem najboljše volje. Najbolje je, če greš na sosedov rojstni dan kar sam. Izbiraj besede, česa mastnega ne jej, žganih pijač se izogibaj, pa tudi kakšna solata bi ti lahko škodila ...“

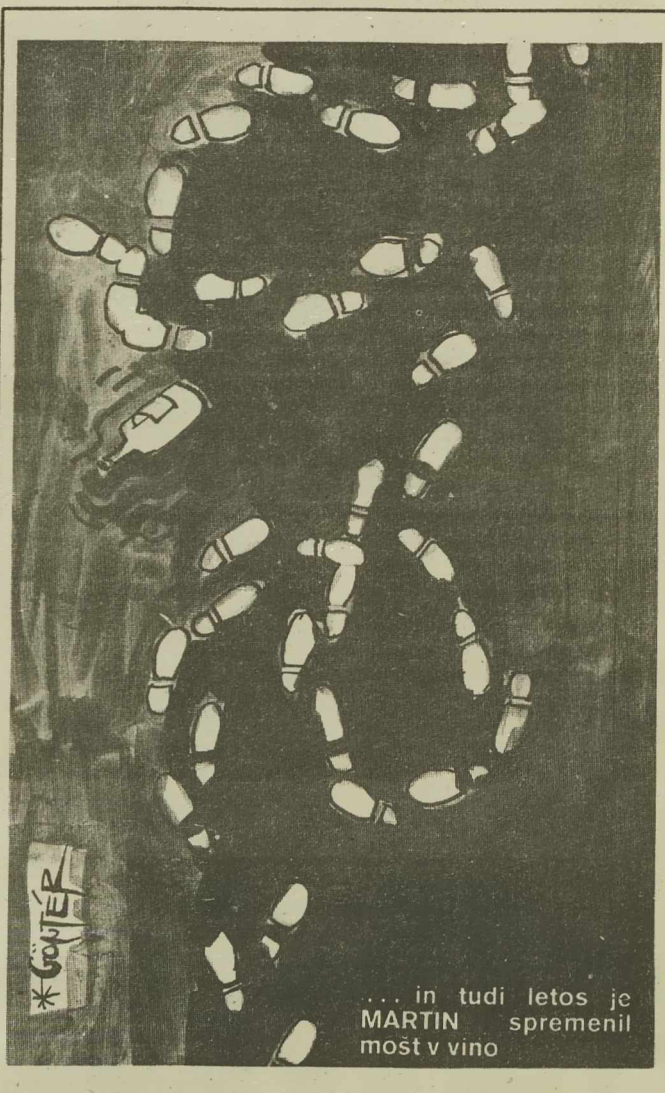
— Draga dušica: pozabila si mi povedati, da naj ne spijem več kot kozarec vina, naj ne kadim, naj ne govorim o naših medsebojnih finančnih odnosih in ... Dobro, dobro, že vem!

MALO O ZVESTOBI

— A res verjameš, da sem zvesta?

— Zakaj sprašuješ?

— Čudi me, ker najprej potrkas in šele potem odpreš omaro.

... in tudi letos je
MARTIN spremenil
mošt v vino

PO NOVM

— Vedno si nas prepričeval, da je alkohol škodljiv, da vpliva na zdravje, zdaj pa piješ brizganec.

— Ne bo mi škodil. Približno dva prsta vina, tri prste slatine, ostalo pa je iz mestnega vodovoda, če že prej niso primešali česa podobnega iz istega vira. To je tako kot pri mleku: toščobo so zmanjšali, količina je ostala, cena pa tudi. Drugače pa do nadaljnjega ne bo nobenih sprememb.

anekdote

Švedski režiser Ingmar Bergman, čeprav taktičen, umirjen, je nekoč pred skupino žensk dejal:

„Človeku je dovolj, če pozna samo dve ženski. Več od tega je že nedostojno.“

„Vi, gospod Elman, boste torej igrali na mojem sprejemu, kajne? Je rekla bogata Američanka violinistu.“

„Da. Ker pa ne bom navaden gost, mi boste morali plačati dvajset tisoč dolarjev,“ je odvrnil Elman.

„V tem primeru igrate samo meni in nikomur drugemu.“

„Gospa, v takem primeru pa boste morali za igranje odšteti štirideset tisoč dolarjev ...“

Arabski kalif Manzur se je med govorom z balkona svoje palače množici pohvalil kako dobro vodi svojo deželo in med drugim dejal:

„Za primer — odkar sem na prestolu, v deželi tudi kuge več ni.“ Iz množice pa se je zaslil glas: „Se to nam je treba. A ni zadosti, da imamo tebe?“

Eden od pomurskih šefov je med delovnim časom zalotil za šankom člana kolektiva, zato je drugi dan sledilo „spovedovanje“:

„Med delovnim časom, dragi tovariš, sam sem vas videl!“

„Se zgodi. Golo naktučje. Če vas ne bi bilo v gostilni, me ne bi videli ...“

Anatolij se nikoli ni slišal v ospredje, ko je bilo treba prijeti za delo, zato si je tu in tam denar sposojal od znancev in prijateljev in ga po določenem času vrnil in to takrat, ko je „najel“ kratkoročno posojilo, nekoliko višje od dolga. Ko je umrl, je sosed dejal: „Bil je poštenjak. Sposojal si je sicer vedno večje vsote in tudi vračal. Zagotovo bi vrnil tudi nam, če ne bi revež umrl ...“

Paketni nakup — prihranek za novo knjigo!

DELAVSKA ENOTNOST Ljubljana, Dalmatinova 4

Predstavljamo vam četrty, peti in šesti paket.

Pri nakupu posameznega paketa —
20% popust.

Četrty paket

Stanko Ilič: PSIHOSOCIOLOŠKI ASPEKT INFORMIRANJA V ZDRUŽENEM DELU	250 din
Firdus Džinič: KOMUNIKOLOGIJA	320 din
dr. Vladimir Štambuk: KIBERNETIKA	250 din
Mitja Gorjup: SAMOUPRAVNO NOVINARSTVO	140 din
Lenart Šetinc: TEMELJI SAMOUPRAVNEGA SISTEMA INFORMIRANJA	190 din
	1.150 din
— 20 % popust	230 din
	920 din

Peti paket

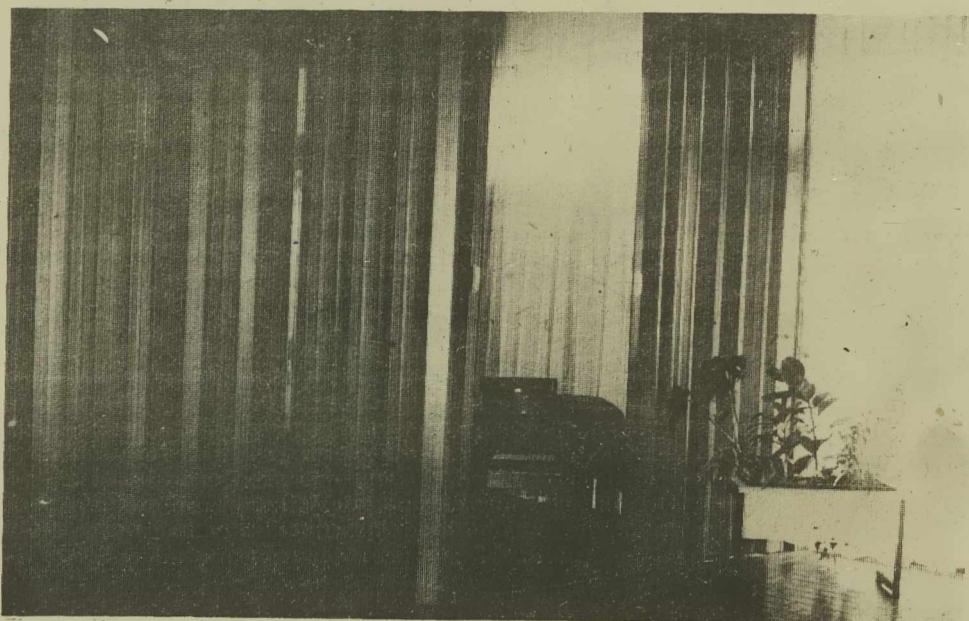
Več avtorjev: KRONOLOGIJA NAPREDNEGA DELAVSKEGA GIBANJA NA SLOVENSKEM 1868—1980	700 din
Paolo Alatri: ORIS ZGODOVINE MODERNE POLITIČNE MISLI	420 din
dr. Miroslav Stiplovšek: RAZMAH STROKOVNEGA SINDIKALNEGA GIBANJA NA SLOVENSKEM 1918—1922	650 din
Vida Tomšič: ŽENSKA V RAZVOJU SOCIALISTIČNE SAMOUPRAVNE JUGOSLAVIJE	240 din
	2.010 din
— 20 % popust	402 din
	1.608 din

Šesti paket

Marko Kerševan: RAZREDNA ANALIZA IN MARKSISTIČNA DRUŽBENA TEORIJA	300 din
Ciril Ribičič: IZVRŠNI SVET V DELEGATSKEM SKUPŠČINSKEM SISTEMU JUGOSLAVIJE	300 din
dr. Bogdan Kavčič, Vojko Antončič: SAMOUPRAVNA UREJENOST IN GOSPODARSKA USPEŠNOST DELOVNIH ORGANIZACIJ	250 din
	850 din
— 20 % popust	170 din
	680 din

Za informacije ali naročila se obrnite na Delavsko enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, ali na našo knjigarno DE na Tavčarjevi ulici 5 v Ljubljani, ter vse knjigarne po Sloveniji.

V GRADBENIŠTVU LAHKO PLASTIKA V POPOLNOSTI ZAMENJA KLASIČNE MATERIALE, POLEG TEGA PA JE ODPORNA NA ATMOSFERNE SPREMEMBE, NE ZAHTEVA POSEBNEGA VZDRŽEVANJA, JE FUNKCIONALNA IN TRAJNA

„medimurjeplet“

ČAKOVEC

VAM NUDI:

- plastična harmo-plast vrata
- plastične zidne obloge — strešni rob
- plastične rolete
- plastične balkonske profile
- plastične profile za ograje
- plastične pregradne profile

dimenzije na zahtevo kupca — velika izbira barv in profilov — enostavna montaža in vgraditev — brezplačni strokovni nasveti

PRODAJA IN INFORMACIJE: „MEDIMURJEPLET“, OUR „ROBNI PROMET“, 42300 ČAKOVEC, ULICA SVETOZARA MARKOVIČA 5, TELEFONI: (042) 814-353 in 812-633

KRIŽEMKRAŽEM po naših solah

UREJA JOŽE GRAJ

Svečka je zgorela

Tam na pokopališču hladnem
gomila nizka leži.
Ob njej pa dete malo stoji,
stoji in z roko otira si solzne oči.

Z drobno ročico svečko prižge,
na grob jo da, materi na srce.
Svečka ta mala spomin obudi
na čase, ko sta z materjo srečni
skupaj bili.

V njej žalost moreča se vžge,
sama je, k materi hoče srce.
Zgorela svečka je do kraja,
vse bolj žalostna deklica postaja.

Gabrijela Vučak
OŠ Cankova

VARČEVANJE

Ko sem bil majhen, je prišla k nam teta in
mi dala denar. Mama je šla na banko in
prinesla pikapolonico. Vanjo je skrbno spra-
vila moj denar. Začelo se je moje varčevanje.
Večkrat je bila pikapolonica pošna. Ko so jo
prvič odprli, sem dobil hranilno knjižico.
Vanjo vpišejo moje prihranke. Tudi očetu
sem posodil, ko je kupil avto. Za moje pri-
hranke mi je mama prinesla šolske potreb-
ščine. Vse, kar bom privarčeval v tem šolskem
letu, mi bo prav prišlo, ko bomo šli v šolo v
naravi.

Robert Jerebic, 3. b
OŠ Črenšovci

Smo vsi otroci enaki?

Mamica, saj bo spet vse dobro, kajne? Očeta
nimam — ne vem, kdo je moj oče. Mi je umrl ali
sta se z materjo ločila? Kako grenka je resnica, ki jo
doživljamo iz dneva v dan. Včasih je še huje, ko se
starša nenehno prepirata ali celo pijeta. A kdo trpi

pri vsem tem največ? Žrtve so otroci. Zakaj nismo
vsi otroci enaki in zakaj to, zakaj ono? Odgovor je
težko najti.

Nekoč mi je prijateljica pripovedovala o svoji so-
šolki. Deklica je imela dolgo pot v šolo, doma so
imeli kmetijo in morala je veliko delati. Časa za
učenje ni imela. Poleg tega je oče pil, jih včasih
pretepel ter vse, kar je zaslužil, zapravil. Deklice
tudi sošolci niso preveč marali in čutili se je nekako
zapostavljeno. Mati se je ločila in se preselila v dru-
gi kraj. Deklica je tam začela obiskovati šolo in
kmalu je imela veliko novih prijateljev in prijate-
ljic. Skratka, bila je srečnejša. Le zakaj je morala
pretrpeti toliko hudega, ko pa ostali otroci živijo
lepše? Starša jih imata rada, jim omogočata, da se
lahko igrajo, učijo, živijo v sreči. Prepričana sem,
da ti otroci tega ne vedo toliko ceniti, kot bi to
cenila deklica, ki ni imela morda nikoli toplega in
varnega doma. Doma, kakor bi se z veseljem vra-
čala, ki bi ji pomenil več kot le pusta hiša, brez sre-
če in ljubezni. In zdaj, ko je teden otroka, toliko
govorimo o otrocih. Mar je dovolj in teden? Vse
leto bi morali skrbeti, da ti otroci doživijo vsaj
majhen del sreče, ki jo ostali otroci doživljajo vse
življenje. Včasih kak otrok s posmehom reče: „Ti
pa nimaš očeta, matere.“ To ni prav. Tudi tebi se
lahko zgodi, da boš katerega od staršev izgubil.
Prav nič ti ne bo prijetno, če bodo drugi kazali nate
s prstom in šepetali: „Glej, ta pa nima matere, oče-
ta.“

Poskrbimo, da ne bomo delali razlik med otroki
brez staršev in tistimi s starši. Naredimo vsaj to, da
bodo tudi ti otroci srečnejši.

Erika Zelko, 7. r.
OŠ Črenšovci

NAŠE KOZE

Doma imamo tri koze. Ključemo jih Pika,
Pikica in Koki. Skrbim, da niso lačne. Najraje
jedo travo. Pika je huda, zato z njo nisva prija-
teljici. Dajemo nam mleko. Z njim krmimo pra-
šiče, muce in kučka.

Ksenija Pukšič
OŠ Sp. Ščavnica

DAN MRTVIH

Prvi november je dan mrtvih. Na ta dan se
grobovi spremenijo v cvetoč vrt. Tudi mi
imamo grobove na Tišini, v Tropovcih in na
Petanjcih. V šoli imamo spominsko ploščo.
Na njej so napisana imena ljudi iz naše oko-
lice, ki so žrtvovali življenja za svobodo. Med
njimi je napisan tudi Ludvik Rogan. Po njem
se imenuje naš pionirski odred.

Betka Gomboš, 4. a
OŠ Tišina

TABORNIŠKI IZLET

Zbrali smo se pred šolo. »Postrojili« smo
se in tovarišica nas je zapisala in
našela 26. Potem je dala povelje: »Na de-
sno!« in smo šli lepo v koloni po eden. Za
nekatero je bilo to zelo mučno. Šli smo po
poti, ki vodi na Piramido, priljubljen kraj
taborniških izletov. Šli smo tudi mimo sa-
dovnjaka: »Kakšna jabolka!« »Mmmm!«
»Rdeča, vabljiva!«

Tovarišica pa ni bila slepa in je takoj
opazila naše poželjive poglede in dala novo
povelje: »Pogled na levo!« Kakšna škoda!
Jabolka so bila na desni, na levi pa same
koprive. Tako smo šli vse do zadnjega dre-
vesa. Potem smo do PIRAMIDE tekli. Po-
sedli smo v travo in se malo spočili.

Tovarišica je na kratko povedala zgodo-
vino PIRAMIDE. Nato nas je sedem odšlo v
bližnji gozd nabirat drva za ogenj. Suhljad
smo nanosili na kup in tovarišica nas je po-
klicala, naj pustimo ogenj in pridemo k njej.
Razdelila nas je v dve skupini: v prvi so bili
močnejši, v drugi manjši in lažji taborniki.
Zabili smo količke in tovarišica BUČELA
nam je razložila potek igre:

»Konji in jezdec!«. Manjši taborniki so
zajahali večje in začelo se je tekmovalno med
vrstama. Bili smo navdušeni. Naša skupina
se je dobro odrezala. Zmagali smo. Potem
smo se posedli okrog ognja. Cast, da ga pri-
žge, smo predali mladi novi tovarišici
BRUNI. Ogenj je veselo vzplapolal. Peli smo
taborniške, narodne in partizanske pesmi in
zaplesali kozarčko kolo. Nekdo je predlagal,
da bi skakali čez ogenj. Pri tem se je
zgodila majhna nesreča. Dva tabornika sta se
v skoku zaletela in eden je padel v ogenj.
Hitro smo ga potegnili ven in razen črnih
hlač in buške na čelu, ni bilo hujšega. Počasi
smo se odpravili proti domu. Začelo se je že
temniti. Med potjo smo se pogovarjali o iz-
letu. Vsi smo bili mnenja, da je bil prijeten.

Mateja Muhič
OŠ GORNJA RADGONA

JESEN

Jesen, iz pisanih barv stkana,
z meglo obdana,
nas je poiskala,
da bi z nami se poigrala.

A mi ne bodimo leni,
v peči smo zakurili s poleni,
da bi se ogreli
in z jesenjo tudi mi bili veseli.

Na polja smo se odpravili,
pridelke vse pospravili,
da nas slabo vreme ne bi prehitelo,
ker to za kmete ne bi bilo veselo.

Kaj nam more zdaj jesen,
ko ni mar nam več megle,
rajsi vsak na toplo gre
ali toplo obleče se.

Dragica Granfol, 8. a
OŠ Bakičevci

Jesen v naši vasi

Med dvema gričema leži majhna in prisrčna vas.
To je moj rojstni kraj.

V našo vas je prišla jesen. Kmetje pospravljajo
poljske pridelke. Letos so polja bogato obrodila,
saj so shrambe polne do zadnjega kotička.

Ptice selivke so odletele v južne kraje. Le raz-
posajeni vrabci skačejo z veje na vejo.

Drevje je postalo golo. Jeseni jim odpade lep
pisan listje, ki jih krasi.

Kmalu bo to našo vasico prekril bel snež.

Miža Smej, 3. raz.
OŠ Edvard Kardelj
Kobilje

dopisniki so zabeležili

Nesreč pri delu je manj

V lendavski delovni organizaciji Gorenje —
Varstroj ugotavljajo, da so se nesreče v prvih osmih
mesecih letošnjega leta v primerjavi z lanskim le-
tom precej zmanjšale. Pri tem velja omeniti tem-
eljno organizacijo združenega dela Varis, kjer so
delavci dojele, da z urejenim delovnim okoljem
prispevajo k boljši storilnosti in varnosti. Kot ka-
žejo podatki iz ostalih tozdov, so vzroki za nesreče
prepogosto subjektivne narave. Dejstvo je, da po-
samezne tozd proizvajajo različne proizvode. Med
materialom, ki ga uporabljajo, so tudi različne
vnetljive snovi.

J. Žerdin

Ob starem, dotrajanem, so v Kobilju zgradili
nov vaško-gasilski dom. Z deli so začeli že lani,
letos pa so namestili ostriže. Gradili so ga z
združenimi močmi, od najmlajših do najstarej-
ših krajanov.

Krajevna skupnost je prispevala les, vaščani
Kobilja so zbrali 200 tisoč dinarjev iz referen-
dumskih sredstev, 80 tisoč dinarjev pa je
primaknila občinska gasilska zveza iz Lendave.
Vsa druga manjkajoča sredstva so zbrali s
prispevki vaščanov. Precej dela jih še čaka, saj
bi radi imeli čimprej dvorano, garažo, pisarno
in sanitarije.

J. Žerdin

RANKOVCI

Nova zbiralnica

V Rankovcih so s skupnimi močmi, poleg
vaščanov je precej prispevala Tovarna
mlečnega prahu iz Murske Sobotice, uredili
sodobno zbiralnico mleka. Z zbiranjem so
začeli že ob koncu minulega meseca. Kot vse
kaže, pa bodo imeli kmalu podobno zbiral-
nico tudi v Vanča vasi. Tudi tam so za
gradnjo in opremo prispevali precej sredstev
vaščani.

Precej smo se naučili

Novost v usmerjenem izobraževanju so nara-
voslovni in kulturni dnevi. Srednješolski center je
ob koncu minulega meseca organiziral prvi nara-
voslovni dan za vse razrede prvega letnika peda-
goško-tehniške smeri. Učenci so si ogledali tovarno
sladkorja v Ormožu, razstavo gob, vrtnarijo in film
o prehrani.

V učilnici zavoda za šolstvo smo si ogledali
razstavo gob, ki jo je pripravila Gobarska družina
Murska Sobotica. Tovarišica Joža Seršen nam je
povedala, da je razstavljenih 230 vrst gob. Vse gobe
so pomembne za biološko ravnanje, zato jih ne
smemo zaničevati.

Po razstavi smo si v šoli ogledali film o problemu
prehrane v svetu. Pretresel me je pogled na lačne in
podhranjene otroke in pomislila sem, da smo zelo
srečni, ker pomanjkanja pri nas ni.

Zadnji del našega naravoslovnega dne je bil
ogled vrtnarije. Ogledali smo si razne načine ve-
getativnega razmnoževanja okrasnih rastlin.
Podrobneje smo se seznanili z gojenjem krizantem,
ki so bile takrat v bujnem razcvetu. Ogledali smo si
tudi lončnice, gojenje zatičev v rastlinjakih in ge-
nerativno razmnoževanje, to je vzgojo rastlin iz
semen. Tovariš Horvat nam je še povedal, da se za
njihove okrasne rastline zanima vsa Slovenija in
celo Jugoslavija.

Majda Nemec

BELTINCI

Priprave na praznik

Na skupni seji upravnega in nadzornega
odbora kulturno-umetniškega društva Bel-
tinci so za člana predsedstva zveze kulturnih
organizacij za soboško občino kot možnega
kandidata evidentirali Milana Zrinskija.

V nadaljevanju seje so se tudi dogovorili o
pripravi kulturnega programa za proslavo ob
prazniku republike, ki bo 27. novembra v
novi osnovni šoli. V dokaj pestrem programu
bodo poleg učencev osnovne šole in otro-
škega vrta sodelovali člani posameznih
sekcij KUD, tamburaši in moški pevski zbor.
Tokrat se bodo ponovno občinstvu predstavi-
li in zapeli tudi člani mešanega pevskega
zboru društva upokojencev Beltinci pod
vodstvom pevovodje profesorja Vukana.

A. H.

Skupnost stanovalcev — nova samoupravna oblika

Moramo priznati, da do sedaj nismo vedno
sistematično delovali v pomoči hišne samouprave.
Tako smo naredili le tisto, kar je bilo zelo nujno.
Formirali smo prve zore stanovalcev v novih
stanovanjskih hišah in izvolili hišne svete. Nato
smo te organe prepustili samim sebi. S tem je tako
delo in nadaljnja pomoč hišni samoupravi skoraj
utihnili.

Drugo važno vprašanje, kar je oviralo aktivnost

hišne samouprave pa je bila neizvrševanje letnih in
sprotnih programov vzdrževanja stanovanjskih hiš.
Da ne govorimo o ostalih nujnih vsakodnevnih
pomanjkljivostih delovanja raznih elementov v
stanovanjih. Da se taki predmeti popravijo ali
pomanjkljivosti odpravijo, to traja včasih tudi
mesec, dva ali še več.

Stanovalci pritiskajo na predsednike hišnih
svetov, a ti so bili do sedaj brez vsake moči
odločanja. Po novih predpisih bo sicer vse kar
zadeva odločanje v stanovanjski hiši ostalo hišni
samoupravi. Skupnost stanovalcev bo postala
pravna oseba v hiši, stanovanjska skupnost pa le
izvršilni organ, brez moči odločanja.

V občini Murska Sobotica smo že začeli s posveti s
predsedniki hišnih svetov o novi organizaciji hišne
samouprave — formiranju skupnosti stanovalcev
stanovanjskih hiš, vendar je bila udeležba zelo
slaba. Sicer pa je zasedalo in razpravljalo o for-
miranju skupnosti stanovalcev že tudi več zborov
stanovalcev stanovanjskih hiš, kjer pa je bila
udeležba boljša in razprave zborov uspešne.
Trdimo, da so predložene teze o novi
organiziranosti hišne samouprave dobro
pripravljene. Kazalo pa bi postaviti močan politični
aktiv socialistične zveze ter sindikalnih delavcev za
izvedbo te samoupravne naloge. Franček Drvarič

MURSKA SOBOTA

Mladi so spet aktivni

Mladi v Mesni industriji, TOZD Predelava mesa
Murska Sobotica, so se pred dnevi zbrali na
programsko volilni konferenci. Pregledali so
dosedanje delo in si začrtali smernice za prihodnje
obdobje.

Ena od poglobitvenih nalog, ki jih čaka, je
aktivnost v pripravi na skupščinske volitve, kakor
tudi evidentiranje možnih kandidatov v organe
upravljanja ter delegatov v SIS in DPO na nivoju
TOZD. Mladi v Mesni industriji pa že nekaj let
nazaj tesno sodelujejo z vojniki iz garnizona v M.
Soboti. Tudi vnaprej želijo tako sodelovanje
ohraniti. Pripravili naj bi tudi razpravo o so-
delovanju in povezanosti z DPO v tozilih in se
vključili v tekmovanje za najboljšo OO ZSMS v
združenem delu in razpisu za najboljšega delavca
samoupravljalca. Večjo pozornost pa bodo morali
posvetiti tudi idejnopolitičnemu usposabljanju
mladih in vključevanju mladinske organizacije v
družbenopolitično dogajanje in delovanje v DO
kakor tudi v sami tozdi. Pa tudi informiranje ne
smejo zanemariti.

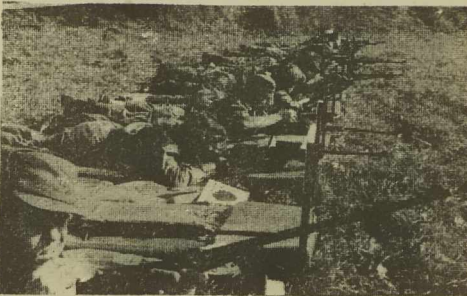
T. H.

Naravoslovni dnevi

Na srednješolskem centru tehniško-pedagoške
usmeritve v Murski Soboti sta minula ponedeljka
minila v znaku naravoslovnih dejavnosti, kajti po
učnem programu skupne vzgojno-izobražbene
osnove za prve letnike usmerjenega izobraževanja
je predvidenih kar pet takšnih šolskih dni v enem
šolskem letu. Tako so prva dva naravoslovna
dneva učenci iz Murske Sobotice izkoristili za ogled
razstave gob, vrtnarije v Murski Soboti ter tovarne
sladkorja v Ormožu. Pripravljena pa je bila tudi
manjša razstava gob na srednješolskem centru.

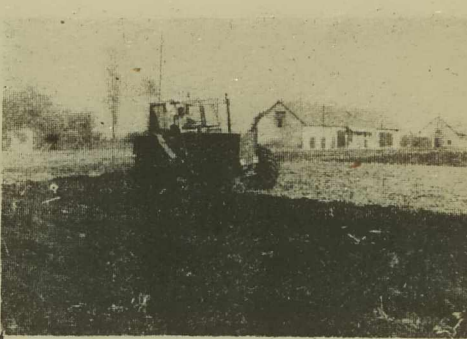
FOTOVEST

Streljanje z vojaško puško

430 učencev drugih letnikov murskosobo-
škega srednješolskega centra je preteklo so-
boto izvedlo streljanje z vojaško puško na
strelišču v Mačkovcih na Goričkem. Pogoji
za streljanje niso bili najboljši, a moramo se
zavedati, da so se borci NOV borili še v težjih
razmerah, in so kljub temu vzdržali. Rezultati
streljanja so bili dobri.

Jasna LOVENJAK

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan je za-
dolžilo ekonomsko enoto Petanji za ob-
delovanje in negovanje 250 hektarov po-
vršin. To jesen so zasejali 96 hektarov s
pšenico, za sladkorno peso so rezervirali
30 hektarov, ostale površine pa za druge
kulture. Letošnji pridelek so, čeprav je
vreme nagajalo, pravočasno pospravili.

F. K.

LETALSTVO

ZMAGAL GORJAN NA AERO 3

Za konec letošnje sezone je aero klub Murske Sobote pripravil tekmovanje motornih pilotov na 85 km dolgi progi Murska Sobota — Juršinci — Ormož — Črešnjenci — Turnišče — Martjanci — Murska Sobota. Nastopilo je 12 tekmovalcev, ki so morali v 34 minutah opraviti več nalog iz točnosti letenja, merjenja razdalj objektov itd.

Največ uspeha je imel Gorjan, ki je zmagal z letalom aero 3 s 553 točkami pred Ružičem (aero 3) 460 točk, Broderjem (utva 75) 439 točk, Novoselom (utva 75) 439, Petrovičem (utva 75) 410, Adamom (BA-18) 410 točk itd.

— ATLETIKA —

Prvenstvo OŠ občine Ljutomer

ŠSD Ljutomerske gimnazije je pripravilo občinsko prvenstvo v atletiki za starejše pionirje in pionirke. Sodelovalo je sedem osnovnih šol Ljutomerske občine. Manjkali sta OŠ Cezanjevci in Bučkovci.

Rezultati — st. pionirji: 100 m: Ožvald (I. C.), 300 m: Smodiš (Cven), **1000 m:** Tršovec (Cven), **višina:** Vogrinec (I. C.), **daljavo:** Prelog (Križ), **krogla:** Šela (Križ), **4 x 100 m:** Veržej. **Ekipno:** 1. OŠ. I. Cankar Ljutomer 10806 točk, 2. OŠ Križevci 10080 in 3. OŠ Cven 9853 točk.

Rezultati — st. pionirke: 100 m: Pirher (I. C.), 300 m: Kunčič (S. V.), **600 m:** Belšak (C. G.), **višina:** Puklavec (Šafar), **daljavo:** Šijanec (Ver), **Krogla:** Babič (Ver), **4 x 100 m:** Veržej. **Ekipno:** 1. Veržej 7903, 2. I. Cankar 7498 in 3. Šafarsko 7483 točk. **Skupna uvrstitev:** 1. I. Cankar Ljutomer 18.304, 2. Križevci 17.327, 3. Veržej 16.701 točk itd. T. Ficko

LJUTOMER

Značke „KROS 81“ organizatorjem

Atletska zveza Slovenije je najzaslužnejšim organizatorjem akcije jesenskih krosov v Ljutomerski občini podelila posebne značke »kros 81«. Te so prejeli: Zalika Lubi, Tone Ficko, Franc Kolarič, Stanko Žunič, Ivo Kornik, Marija Štuhec, Borut Casar, Danica Makoter, Tomislav Ivančič, Ljubo Horvat in Aleksander Gracin. T. Ficko

ŠAH

PREMOČNO VODSTVO POMURJA

Končan je jesenski del občinskega sindikalnega tekmovanja v šahu za murskosoboško občino, ki je potekalo v dvorani SGP Konstruktor TOZD Gradbeništvo Pomurje v Murski Soboti. Nastopilo je 10 petčlanskih moštev, ki so se pomerila med sabo.

Po polovici tekmovanja preprčljivo vodi ekipa Pomurja v postavi: B. Hari, Gabor, Kos, Čagran, Cmrekar (Marič), ki ima kar 10 točk naskoka pred drugouvrščenim Potrošnikom. Medsebojni dvoboj se je končal 3,5:1,5 za Pomurje.

Vrstni red: 1. Pomurje 59,5, 2. Potrošnik 49,5, 3. Panonija 39,5, 4. Postaja milice 36,5, 5. Mura 46,5 točke itd. Drugi del sindikalnega tekmovanja bo spomladi. M. J.

— NAMIZNI TENIS — II. REP. SEL. TURNIR ČLANOV

VEČINA RAZOČARALA

Drugi republiški selekcijski turnir članov, ki je bil v Mariboru je bil zelo okrnjen, saj je opravičeno manjkalo kar 6 igralcev in to tisti najboljši, ki so igrali na prvem turnirju v prvi skupini. Tako so dobili priložnost nekateri igralci, ki bi sicer morali igrati v drugi skupini. Četverica Sobočanov, ki je igrala v prvi skupini z igro in uvrstitvami ni zadovoljila, kar je slab znak pred pomembnimi tekmama v zvezni ligi, v soboto z Vojvodino in v nedeljo s Partizanom. Zdaj se pa že zares postavlja vprašanje ali Sobočani trenirajo dovolj kot to zahteva prva zvezna liga. Serčer je z rezultatom 5:5 zasedel 4. mesto, Maras z rezultatom 5:5 6. mesto, Veren s 4:6 7. mesto in Likar s 4:6 8. mesto.

V drugi skupini sta dobila priložnost igrati mlada Kovač in Močan, ki jo je dodobra izkoristil Kovač, ko je z rezultatom 6:4 osvojil zelo dobro 4. mesto, dočim smo od Močana pričakovali precej več kot pa rezultat 1:9 in 10. mesto.

V Gornji Radgoni pa je bil regijski kvalifikacijski članski turnir na katerem se je presenetljivo dobro uvrstil veteran Fridrih, ki je osvojil 2. mesto za Mariborčanom Cajnkrajem, obenem pa pokazal mladim, da se z borbenostjo in poštenim odnosom do tekmovanja da veliko doseči. Pohvalo zasluži tudi Očepek iz Gornje Radgone, ki se je uvrstil med osmerico, razočarali pa so nekateri perspektivni mladinci in pionirji Sobote, predvsem s svojim odnosom do tekmovanja. M. U.

— POKALNI NOGOMET —

NAFTA: MURA

Danes, v četrtek, ob 14.30 uri, bo v Lendavi pokalna nogometna tekma med pomurskima ligašema, ki tekmujeta v slovenski ligi. Nafta in Mura. Srečanje bo prav gotovo zanimivo za ljubitelje nogometa.

I. MNL M. Sobota

REZULTATI — 10. KOLO

Radgona : Puconci 3:3	
Tešanovci : Tišina 2:2	
Beltinka : Čarda 7:0	
Rakičan : Rogašovci 3:2	
Dokležovje : Veržej 1:1	
Bakovci : Lipa 1:2	
Beltinka 10 8 1 1 38:10 17	
Tešanovci 10 7 2 1 26:16 16	
Rakičan 10 5 2 3 24:16 12	
Lipa 10 5 2 3 20:15 12	
Tišina 10 4 4 2 17:16 12	
Rogašovci 10 4 2 4 19:15 10	
Puconci 10 2 4 4 20:23 8	
Radgona 10 3 2 5 13:20 8	
Veržej 10 2 3 5 16:23 7	
Bakovci 10 3 1 6 15:23 7	
Dokležovje 10 0 6 4 14:32 6	
Čarda 10 1 3 6 13:26 5	

II. MNL M. Sobota

REZULTATI — 9. KOLO

Melinci : Bogojina 4:1	
Romah : Apače 3:3	
Pušča : Šalovci 1:1	
Vrelec : Grad 1:5	
Gančani : Ižakovci 0:4	
Ižakovci 9 7 1 1 19:7 15	
Šalovci 8 5 3 0 18:6 13	
Grad 9 5 2 2 26:16 12	
Romah 9 5 1 3 26:24 11	
Apače 8 4 2 2 21:17 10	
Gančani 9 4 0 5 23:26 8	
Bogojina 9 3 1 5 25:20 7	
Pušča 9 2 2 5 11:20 6	
Vrelec 9 2 0 7 12:30 4	
Melinci 9 1 0 8 12:27 2	

I. ONL Lendava

Rezultati — 10. kolo

Nedelica:Nafta 2:3	
Olimpija:Turnišče 2:0	
Panonija:Borba 1:1	
Dobrovnik:Mladost 5:1	
Črenšovci:Petišovci 4:3	
Dobrovnik 10 7 1 2 32:9 15	
Turnišče 10 7 1 2 37:21 15	
Črenšovci 10 5 3 2 26:19 13	
Olimpija 10 5 3 2 18:11 13	
Panonija 10 4 4 2 16:9 12	
Borba 10 4 3 3 18:19 11	
Nafta 10 5 1 4 18:26 11	
Hotiza 9 3 3 3 13:15 9	
Petišovci 10 4 0 6 27:29 8	
Nedelica 10 3 0 7 17:22 6	
Graničar 9 1 1 7 14:25 3	
Mladost 10 1 0 9 11:42 2	

MALI NOGOMET

PRVO MESTO
INA—NAFTI

Končano je bilo tekmovanje v malem nogometu v okviru občinskih sindikalnih iger lendavske občine. V predtekmovanju so se ekipe pomerile v dveh skupinah. V prvi je zmagalo Gorenje—Varstroj pred Primatom, Elmo, Planiko in Gradbenikom. V drugi skupini pa je prvo mesto osvojila INA—Nafta pred Viatorjem, Milico in Univerzalom.

V borbi za tretje mesto je ekipa Primata premagala Viator s 5:2, v borbi za prvo mesto pa INA—Nafta, ki je bila razred zase, Gorenje—Varstroj s 15:4.

Vrstni red: 1. INA—Nafta, 2. Gorenje—Varstroj, 3. Primat in 4. Viator. F. Bobovec

Prvo mesto
SEDEM MLADIH

V Veliki Polani je bil turnir v malem nogometu, na katerem je sodelovalo šest ekip. Največ uspeha je imela ekipa Sedem mladih, ki je osvojila prvo mesto pred Veterani in Šterci, vsi iz Velike Polane. Brezovico, Odranci in Črnci.

I. Žerdin

MALI NOGOMET

Stročja vas
in Bučkovci

V 8. kolu občinske lige Ljutomer v malem nogometu — skupina A — so igrali: Križevci II : Stročja vas 1:3, Kamenščak : Cezanjevci 0:2, Triglav : Presika 3:4, in Vesna : Križevci I 5:12. Vodi Stročja vas pred Križevci I in Grlovo.

Rezultati skupine B: Cven II : Bunčani 2:5, Bučkovci : Veterani 7:4, Stara cesta : Cven I 4:2, Obrtnik : Razlagova 6:2 in Pristava : Zel. dveri 2:6. Vodijo Bučkovci pred Bunčani in Cvenom I. T. F.

SNL

Mura zmagala,
Nafta remizirala

V enajstem kolu tekmovalna slovenske nogometne lige sta pomurska ligaša z zadnjima ekipama iztržila le tri točke. Mura je s težavo z 2:1 premagala Ptuj. Gola za Muro sta dosegla: Slavic iz enajstmetrovke in Gabor. Nafta pa je igrala s Stolum 1:1. Gol za Nafto je dosegel Banotai.

V predzadnjem kolu igra Mura z Mariborom, Nafta pa s Ptujem, obe v gosteh.

Maribor 11 9 1 1 25:4 19	
Šmartno 11 8 1 2 34:11 17	
MURA 11 6 3 2 26:13 15	
Slovan 11 6 3 2 14:6 15	
Železničar 11 5 3 3 16:13 13	
Izola 11 5 3 3 12:13 13	
NAFTA 11 3 4 4 16:16 10	
Rudar 11 4 2 4 15:18 10	
Primorje 11 3 3 5 20:27 9	
Triglav 11 3 2 6 15:25 8	
Ilirija 11 1 5 5 8:19 7	
Koper 11 1 4 6 9:15 6	
Ptuj 11 2 2 7 12:26 6	
Tol 11 1 4 6 12:28 6	

ODBOJKA

ZMAGAL
STAVBAR

V Murski Soboti je bilo republiško prvenstvo severovzhodne regije v odbojki za kadete, ki ga je pripravil OK Ljutomer. Rezultati: Stavbar:Braslovče 3:0, Slov. Bistrica:Šempeter 0:3, Ljutomer:Mišinja 3:1, Šempeter:Stavbar 0:3, Mišinja:Braslovče 3:0 in Ljutomer:Slov. Bistrica 1:3.

T. F.

— SKL — ŽENSKÉ

POMURJE : DRAVA 88:43

Začelo se je prvenstvo v slovenski ženski košarkarski ligi. Sobočanke so tokrat gostile Dravo iz Ptuja in jo brez težav premagale z visokim rezultatom. Koše za Pomurje so dosegle: Kardoš 26, Koren 25, Žitek 19, Šiško 11, Gregor 5 in Flegar 2. Sodila sta Vahen iz Ruš in Tkavc iz Maribora.

V drugem kolu igrajo Sobočanke z Libelo v Celju.

— II. SKL — MOŠKI

POMURJE : ŠENT JUR 80:68

V prvem kolu tekmovanja druge slovenske košarkarske lige vzhod za moške je Pomurje v Murski Soboti premagalo Šentjur. Koše za Pomurje so dosegli: Sakovič 19, Marinič 14, Juteršnik 13, Sedonja 11, Rajbar 9, Fišer 8, Štihec 6. Sodila sta Vahen iz Ruš in Tkavc iz Maribora.

— SRL — MOŠKI

POLET : PEKO 17:17

Čeprav so bili rokometasi Poleta večji del tekme v vodstvu, so izgubili v zadnjih minutah igre. Gole za Polet so dosegli: Benko 11, Pucko 2 ter Kučan, Vratarič, Titan in Jerebič po enega. Sodila sta Vovk iz Trbovelj in Rautar iz Radeč.

V zadnjem kolu igra Polet s Partizanom TUS v gosteh.

— SRL — ŽENSKÉ

BURJA : POLANA 23:17

V predzadnjem kolu tekmovanja v slovenski ženski rokometni ligi je Polana gostovala v Škofijah, kjer jo je premagala Burja. Gole za Polano so dosegle: Hozjan 6, Horvat I 4, Horvat II 3, Toplak 2 ter Kociper in Virag po enega. Sodila sta Skubic in Tomšič iz Ljubljane.

V zadnjem kolu igra Polana doma z Dravo iz Ptuja.

— ROKOMET — II. SLOV. LIGA

KROG : SEVNICA 22:26

V predzadnjem kolu tekmovanja druge slovenske rokometne lige — vzhod je Sevnica v Krogu premagala domačo ekipo. Največ golov za domačine sta dosegla: B. Makovec 7 in J. Makovec 5.

BAKOVCI : BREŽICE 33:24

V tekmovanju druge slovenske rokometne lige — vzhod so Bakovci doma premagali ekipo Brežic. Najboljša strelca sta bila Smodiš 9 in Rožman 6.

KOMENTIRAMO

IZREDNI USPEHI

LJUTOMERSKIH KASAČEV

Letos osvojili 32 zmag

Minula tekmovalna sezona je bila za ljutomerske kasače izredno uspešna. Pravzaprav doslej najuspešnejša. V letošnjem letu se je med zmagovalce vpisalo 10 konj iz ljutomerske kasaške reje, ki so osvojili 32 zmag. Največ zmag je dosegla Fegrina z Alojzjem Slavičem iz Križevca, in sicer 12. Sledijo Dimitrija MS z Markom Slavičem iz Ključarovec 7 zmag in Dingo z Markom Slavičem iz Ključarovec 4 zmage. Med dvoletniki sta po dvakrat zmagala Pegis P in Fanta, po enkrat pa Lela, Fisko, Lanstep, Lavinica in Nevim MS.

Katere zmage so pomembnejše, je kajpak težko ocenjevati. Sodeč po številu zmag je najuspešnejša Fegrina, ki je med drugimi zmagala v obeh tekih krožne dirke za prvenstvo Slovenije, na republiškem in državnem prvenstvu za triletnike in na medrepubliški dirki ob otvoritvi dirkališča na Brdu pri Kranju. V teh dirkah se je Fegrina dvakrat srečala z našima najhitrejšima konjema Dimitrijo MS in Dingom ter pri tem enkrat uspela premagati Dimitrijo in dvakrat Dingo.

Če pa ocenjujemo zmage z drugega vidika, potem dajemo prednost Dimitriji, ki ima sicer manj zmag, vendar pa je dobila jugoslovanski kasaški derbi, naknadni derbi, mednarodno dirko v Mariboru, bila druga na jugoslovanskem maratonu na 4.120 metrov in drugouvrščena na največji medrepubliški dirki na Brdu pri Kranju. Dingo je letošnje leto sklenil sezono in je na mednarodni dirki v Ljutomeru dosegel svoj drugi najboljši rezultat, ko je zmagal med originalnima Amerikancema in Švedom iz Avstrije.

rije. Poleg tega je tudi dobil dirko v Beogradu pod imenom Čukarica, ki jo štejemo za največjo dirko v naši državi na srednje proge 2.400 metrov. Žal si je kasneje poškodoval nogo in ni mogel ponoviti odličnih rezultatov.

Poleg omenjenih treh konj Dimitrije, Fegrine in Dinga, ki so bili torej v minuli sezoni najuspešnejši ljutomerski kasači, pa imajo v Ljutomeru

se mu približati. Poleg njiju pa ne bi smeli pozabiti tudi na Lelo. Seveda pa računajo tudi, da bo šestorica dvoletnikov, ki se je že letos uveljavila, prav tako dosegala solidne uvrstitve.

V Ljutomeru se tudi zavzemajo za ponovno uvedbo krožne dirke za prvenstvo Slovenije, ki se je letos končala le z dvema tekoma. O tem se bodo pogovorili pred občinim zborom, saj menijo, da je bila krožna dirka doslej izredno po-

tudi dober naraščaj dvoletnikov, ki so osvojili kar osem zmag. Resda niso dosegli vrhunskih kilometrskih časov, vendar pa solidno povprečje, tako da takega naraščaja dvoletnikov v Ljutomeru še niso imeli. Če k temu dodamo, da imajo v ljutomerski kasaški reji še 12 enoletnikov, ki bodo prihodnje leto tekmovali kot dvoletniki, potem to pomeni, da se jim ni potrebno bati za naraščaj. Ti konji že trenirajo in bodo lahko z uspehom nastopali. Sicer pa po odhodu Dinga strokovnjaki kasaškega športa v prihodnjem letu največ pričakujejo od Dimitrije in Fegrine, ki da sta sposobni teči v času novega jugoslovanskega rekorda, oziroma

membna in kvalitetna. Računajo, da bodo tudi prihodnje leto organizator štirih dirkalnih dnevo, kar jim letos ni uspelo, saj so pripravili le tri dirke, med katerimi pa velja posebej omeniti mednarodno dirko ob občinskem prazniku. Z Avstriji se dogovarjajo, da bi podobno mednarodno dirko pripravili tudi v Avstriji. Prav tako se dogovarjajo tudi z Madžari, vendar pa imajo pri tem težave, ker Ljutomerčani ne morejo organizirati preskakovanj. V Ljutomeru tudi računajo, da bodo prihodnje leto organizator ene jugoslovanske dirke. Tako bodo poleg Ljubljane zopet organizator največjega števila konjeniških prirediteljev. Feri Maučec

Nogometno moštvo Gančani, ki tekmuje v II. MNL M. Sobota

STRELI NA DVORIŠČU

7. novembra v popoldanskem času je prišlo do hudega prepira pri Gospodovih v Selu na Goričkem. 44-letni Koloman je zmerjal ženo in hčerko. Medtem ko je prva utihnila, pa 20-letna hčerka ni obmolnila, saj je ugotavljala, da jima oče dela krivico. To je Kolomana še bolj razburilo, poiskal je malokalibrsko puško in obema grozil: "Za ženo, ki je stekla po dvorišču proti gospodarskemu poslopju, je ustrelil, vendar je ni zadel. Obračunati je hotel tudi s hčerko, vendar se je skrila. Obema je namreč gorzil, da ju ubije. Strel in kričanje so zdržali tudi psa čuvaja, ki je na ves glas začel lajati. Koloman Gospod je nato ustrelil tudi proti psu, vendar je zgrešil. Sosedje, ki so slišali streljanje in kričanje pri Gospodovih, so pritekli na pomoč. Naposled so razjarjenega moža pomirili. Puško je odvrnil v grmovje. Medtem so prišli tudi milicniki in Gospoda odpeljali na postajo, kjer so ga pridržali do iztreznitve. Pa ni šel domov. Preiskovalni sodnik je namreč odredil pripor, saj je Koloman Gospod osumljen kaznivega dejanja ogrožanja z nevarnim orožjem in poskusa uboja.

V Pletilstvu v Prosenjakovcih so si dolgo želeli stroj za izdelavo filcev. Pred kratkim so ga dobili, vendar je kmalu odpovedal. 5. novembra je namreč v predelu česalnika nastal požar, ki je razširil po celem stroju. Ogenj so sicer pogasili z gasilnimi aparati, vendar je škoda kljub temu za 100 tisoč dinarjev. Domnevajo, da je stroj zagorel zaradi iskre, ki je nastala v bobnu, kjer se odpadne surovine, ki

ih predelujejo v filc, trgajo. Sem je po vsej verjetnosti prišel kak kovinski tujek in povzročil iskrenje, nato pa še požar.

Teden pa ni minil tudi brez prometnih nesreč. 6. novembra ob 17.35 uri je na Kapci blizu domačije številka 101 padel kolesar Stefan Horvat. 42 let, iz Hotize in obležal na vozišču. Prav v tem hipu se je nasproti pripeljal z osebnim avtom Stanislav G. iz Hotize ter se zaletel v kolesarja. Le-ta je dobil hude poškodbe in so ga prepeljali v bolnico. Tam so tudi ugotovili, ali je bil pod vplivom alkohola.

6. novembra se je 24-letni Ciril Miholič iz Dokležovja peljal s kolesom v skupini kolesarjev iz Dokležovja proti Veržetu. Na prtljažniku je peljal sopotnika 23-letnega Marjana Tkalcia iz Dokležovja 105. Ko se je Miholič s svojim sopotnikom (vozila sta zadnja v skupini kolesarjev) pripeljal do sredine mostu čez rokav Mure, je za njima z neprijetno hitrostjo in s kratkimi lučmi pripeljal osebni avto, ki ga je vozil 24-letni Andrej Vuk iz Terbegovca. 14. Vuk je zaradi nasproti vozečega avta (zato je imel prižgane kratke luči) spregledal kolesarje. Najprej je zadel ob zadnje kolo, kar je imelo za posledico, da je Miholič zletel čez ograjo mostu in padel v vodo. Ob nesreči se je lažje poškodoval. Povsem drugače pa je bilo s sopotnikom Marjanom Tkalcem; potem ko ga je avto zadel, je padel na pokrov motorja in z glavo udaril v okvir za vetrobransko steklo, nato se je peljal na avtu kakih 12 metrov,

naposled pa padel na bankino. Dobil je tako hude telesne poškodbe, da je za posledicami med prevozom v bolnico umrl. Vukov avto je zadel še v enega kolesarja: 15-letnemu C. L. iz Dokležovja se k sreči kljub trčenju ni zgodilo nič hudega. Zoper Vuka so odredili strokovni pregled. Skupna materialna škoda znaša krepko čez 18 tisočakov.

Prometna nesreča s smrtnim izidom se je pripetila tudi v Rakičanu. 7. novembra ob 5.55 uri je 24-letni Jože Lejko iz Beltincev, Dobelska ulica 4, vozil skozi Rakičan s preveliko hitrostjo in naletel na 54-letno kolesarko Jožefo Horvat iz Rakičana 47, ki menda tudi ni upoštevala prometnih predpisov. Pravijo, da je izsiljevala prednost. Bodi kakor koli, dejansko stanje bo ugotovilo sodišče, mi pa želimo zapisati le še tole: ko je avto zadel kolesarko, jo je vrgel na pokrov motorja, z glavo je udarila ob streho, z ostalim telesom pa v vetrobransko steklo. Spet ena pomurska tragedija zaradi subjektivnih vzrokov. Horvatova je med prevozom v bolnico umrla.

V prvi polovici leta je kazalo, da bodo prometne nesreče v Pomurju letos terjale manj žrtev. Upanje, da bo res tako, je dolgo tlelo, vendar je naposled ugasnilo. Število smrtnih primerov v tem letu je že presežlo lansko stanje. Pa je do konca leta še 45 dni!

V naši rubriki zaradi prostorske stiske ne opisujemo vseh prometnih nesreč, ampak hujše. Med te sodi tudi nezgoda 46-letne voznice kombija Marije Dvornik

iz Maribora, Frankolovska 17. Dvornikova je 7. novembra, ko je pripeljala v Spodnji Ščavnici do križišča s stransko cesto, nakazala spremembo smeri in zavijala na cesto proti Zbigovcem. Medtem je za njo pripeljal z neprimerno hitrostjo avtomobilist. 23-letni Branko Rojs iz Kunove 16, ki zavoljo kratke varnostne razdalje vozila ni uspel ustaviti in se je zato zaletel v kombi. Da je bil nalet zares močan, dokazuje tale podatek: kombi se je prevrnil na bok. Gmotno škodo so ocenili na 27 tisoč dinarjev. Dvornikova sopotnica 57-letna Klara Košuta iz Maribora, Mladinska 37, pa se je hudo poškodovala.

8. novembra je kmalu po 15. uri doživel prometno nesrečo 40-letni Ernest Granfol iz Murske Sobote Ulica generala Maistra 8. Peljal se je z osebnim avtom iz Radgone in v bližini prostorov delovne organizacije Avtoradgona zaradi velike hitrosti zavil z voznega pasu, podrl prometni znak in zapeljal v jarek. Materialna škoda znaša 22 tisočakov, voznik pa se je lažje poškodoval.

Preveč pa je pritiskal na plin tudi 20-letni Stanko Oslakovič iz Radoslavca 35. V bližini Sitarovca ni uspel zvoziti ovinka, zato se je znašel v jarku, kjer se je avto prevrnil na streho. Materialna škoda znaša 50 tisoč dinarjev. Sopotnik 24-letni Marjan Korošak iz Radoslavca 32 se poškodoval in je iskal zdravniško pomoč v soboški bolnici.

S. S.

KRVODAJALCI

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA M. SOBOTA — Franc Poredoš (2), Jožica Jelen (6), Marija Bertalanč (20), Karolina Horvat (3), Valerija Sabotin (2), Angela Novak (5), Slavko Bergles (6), Silva Kuzmič (3), Marjeta Škrilec (2), Julijana Meckar (2), Jože Horvat (4), Janez Zelko (2), Vera Kolmanič (3), Marjana Hanč (2), Vera Rezar (2), Slavko Šavel (6), Ernest Kodila (3), Jože Ozvatič (2), Geza Bencik (11), Marija Padar (1), Marija Lapoš (1), Jožica Gider (1), Anica Rauter (1), Viktor Gider (1), Jolanka Bagula (1), Milan Dajčar (1), Marjan Novak (1), Dragica Pečnik (1), Emerik Hanc (9), Jožica Vida (1), Marija Bertalanč (1), Lea Friškič (1), Štefan Petkovič (1), Stanko Vogrinčič (2), Branko Gumilar (1).

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Marjan Rep (4), Milan Gaber (22), Igor Klarič (2), Miran Pevec (17), vsi UNZ M. Sobota; Aleksander Bagar (3), Jože Belec (15), Franc Tibaut (2), Štefan Vinkovič (2), Jože Mataj (3), Lijana Godina (2), Štefan Šömen (2), vsi Jeklo-tehna M. Sobota; Florjan Miholič (11), Mira Zver (4), Ivan Horvat (13), vsi Mura — Težka konfekcija; Ivan Oblak (19), Sotina 109; Oto Baranja (9), Evgen Sapač (9), Ladislav Abraham (41), Janez Hauko (14), vsi Panonija M. Sobota; Štefan Jablanovec (11), Karel Albert (21), oba Gradbeništvo Pomurje M. Sobota; Milan Balaško (12), Podjetje Sobota M. Sobota; Jožica Roudi (3), Ivanka Bojnec (6), Mira Bibianko (1), Marija Sedonja (6), vse Moravske toplice Moravci.

VSEM KRVODAJALCEM HVALA!

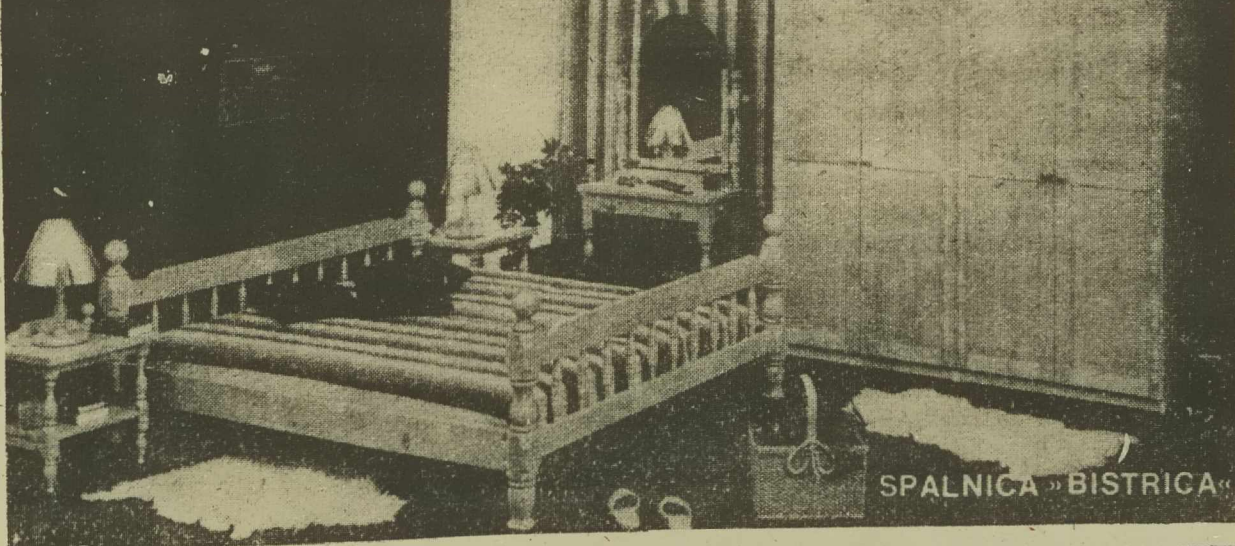

POBALINSTVO NA STREHI — Tale, nič kaj prijetna »razglednica« je iz okolice avtobusne postaje v Murski Soboti, mimoidočim pa se je ponujala sredi prejšnjega tedna. Prenekateremu se je najbrž utrnilo, kako je mogoče, da dandanašnji še posode za odpadke niso več varne pred objestneži. Kaj se vé! Morda pa so — nebodijhtreba — v prvi ihti pomoderovali: saj so kante itak napol prazne in ker so pravzaprav le v napoto, na streho z njimi! (B. Ž. Foto — A. Albert)

POHIŠTVO LIP BLED

**lip
bled**

lesna industrija
64260 Bled, ljubljanska c. 32
telefon: (064) 77-661
telegram: lip bled
telex: 34 525 yu lipex

Naraven les s svojo strukturo in barvo daje toplino in svojstveno prijetnost pohištvu LIP Bled, ki s svojo bogato obliko sprosta in osvobaja človeka v domačem ambientu. Pohištvo LIP Bled s svojimi razkošnimi oblikami in dimenzijami poudarja trdnost in trpežnost, z barvami pa nam pomaga pri usklajevanju in pozitivni prostora.

Pohištvo LIP Bled je izdelano iz prvovrstnega masivnega smrekovega lesa, površinsko obdelano v naravni barvi lesa ali z lužili in lakirano s prozornim nitro lakom v pol mat izvedbi.

Pohištvo LIP Bled prodajajo v vseh večjih trgovinah s pohištvom. Prepričajte se in zadovoljni boste!

Splošno gradbeno podjetje Konstruktor Maribor, TOZD gradbeništvo Pomurje Murska Sobota, na osnovi dovoljenja Oddelka za gospodarstvo skupščine občine Murska Sobota

OBJAVLJA

da je cesta, ki poteka po nasipu Ledavskega jezera v Domajincih zaprta za ves promet od 5. do 30. 11. Obvoz za Vadarce ter režim prometa je določen s prometno signalizacijo.

IMOS
SGP KONSTRUKTOR n. sol. o. MARIBOR
TOZD GRADBENIK n. sol. o. LENDAVALA

Na podlagi sklepa KDR TOZD, z dne 6. 11. 1981

ponovno objavljamo

prosta dela in naloge

STROKOVNEGA DELAVCA ZA PRAVNE IN SAMO-UPRAVNE ZADEVE V TOZD — 1 izvajalec

Dela in haloge so za nedoločen čas, s poskusnim rokom tri mesece.

Pogoji: dokončana pravna fakulteta in eno leto delovnih izkušenj, ali višja pravna ali upravna šola in tri leta delovnih izkušenj (izjemoma lahko brez izkušenj).

Nastop dela po dogovoru. Osební dohodek znaša po pravilniku ca. 15.000 din in je odvisen od rezultatov dela v TOZD in osebnega uspeha pri delu. Možna je rešitev stanovanjskega vprašanja.

Kandidat naj pošlje vloge s potrebnimi dokazili o izpolnjenih pogojih, vključno do 27. 11. 1981 na naslov: Kadrovska služba TOZD Gradbenik, Lendava, Kranjčeva ulica 6.

JUGOSLOVENSKI AEROTRANSPORT

Spoznajte

NEW YORK

DC-10 LETI OB PETKIH,

do konca leta, 20.150 dinarjev

do aprila 1982, 20.670 dinarjev

Petek: z mariborskega letališča polet do Beograda, po ure-
ditvi mejnih formalnosti polet do New Yorka;

sobota: panoramski ogled mesta;

nedelja: individualni ogledi posebnosti New Yorka, zabavno
življenje traja 24 ur;

poned.: možnost fakultativnih izletov (helikopterski ogled
Manhattna ali avtobusni izlet v Washington);

torek: prosto do 18. ure, nato prevoz do letališča in polet
do Beograda;

sreda: prihod v Beograd ob 14.25, polet do Maribora
ob 21.50.

Odhodi: 6. in 27. novembra, 11. in 18. decembra 1981,
8., 15. in 19. februarja,
5. in 19. marca ter 2. aprila 1982.

Informacije in prijave: JAT MARIBOR.
Čankarjeva ul. 3, tel. 26-155, 27-151
in vaša potovalna agencija

Občane Gornje Radgone in širše okolice vabimo v soboto, 14. novembra
ob 18.00 na tradicionalno

MARTINOVANJE

v hotel GROZD, ki bo trajalo do 01.00 zjutraj.

Poleg klasične ponudbe, vam bomo pripravili martinovo gos,
kolino z bujto repo, prleške gibanice in druge dobrote.

ZABAVAL VAS BO ANSAMBEL MINERALI.

GORNJA RADGONA

Zbiranje mleka

V radgonski občini zbirajo mleko
v 38 zbiralnicah. Odkup organizira
kmetijska zadruga, mleko pa
odkupi Mlekopromet iz Ljuto-
mera. V preteklem letu so ga v
vseh zbiralnicah zbrali okrog 4,5
milijona litrov, v devetih mesecih
letšnjega leta pa okrog tri milio-
na 300 litrov.

Z odkupom so zadovoljni, saj
kmetje radi oddajajo mleko in si
tako dodatno pridobijo kak dinar.
Izkupiček za oddano mleko zadru-
ga skoraj v celoti izplačuje prek
hranilnih knjižic. S tem so odpra-
vili izplačevanje na terenu.

L. K.

ČREŠNJEVCI

Regulacija
črešnjevskega
potoka

V krajevni skupnosti Črešnjevci
— Zbigovci si že več let prizadeva-
jo, da bi osušili zamočvirjena ze-
mljišča, ki zdaj niso preveč pri-
merna za kmetijsko proizvodnjo.
Te dni že potekajo priprave na
regulacijo črešnjevskega potoka v
dolžini 3,5 kilometra. S tem bodo
izboljšali okrog 140 hektarov
družbene in zasebne zemlje.

Regulacija bo omogočila tudi
zložbo manjših parcel v večje, ki
bodo primernejše za sodobnejšo
kmetijsko proizvodnjo. Ker so v
radgonski občini v preteklosti po-
zidali precej dobrih kmetijskih
površin, bodo te površine delno
nadomestile izgubljeno zemljo.

Sredstva za regulacijo bodo pri-
spevali KK Radgona, krajevna
skupnost Črešnjevci—Zbigovci,
občinska kmetijska skupnost in
območna vodna skupnost Mura.

L. K.

ELKOM „LINA“ APAČE
Apače št. 2
69253 APAČE

Na podlagi sklepa delavskega sveta DO ELKOM „LINA“ Lesna industrija Apače, n. sol. o.,
Apače št. 2, 69253 Apače

I. RAZPISUJE

razpisna komisija prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili za mandatno dobo 4 leta

1. VODENJE SPLOŠNO-KADROVSKEGA SEKTORJA

Pogoji: ob splošnih zakonskih pogojih se zahteva še naslednje:

- visokošolska, višješolska ali srednješolska izobrazba ustrezne smeri
- 5 let delovnih izkušenj z visokošolsko izobrazbo, 7 let z višješolsko izobrazbo ter 10 let
s srednješolsko izobrazbo
- da je kandidat moralno in politično neoporečen v skladu s pravilnikom o moralno-političnih
pogojih
- da njegovo dosedanje delo zagotavlja, da bodo doseženi sprejeti cilji sektorja v skladu s cilji
DSSS kot celote ob načelu solidarnosti in vzajemnosti.

2. VODENJE RAČUNOVODSKO-FINANČNEGA SEKTORJA

Pogoji: ob splošnih zakonskih pogojih se zahteva še naslednje:

- visokošolska, višješolska ali srednješolska izobrazba ustrezne smeri oziroma ustrezna stro-
kovna usposobljenost
- 5 let delovnih izkušenj z visokošolsko izobrazbo, 7 let z višješolsko izobrazbo ter 10 let
s srednješolsko izobrazbo
- da je kandidat moralno in politično neoporečen v skladu s pravilnikom o moralno-političnih
pogojih
- da njegovo dosedanje delo zagotavlja, da bodo doseženi sprejeti cilji sektorja v skladu s cilji
DSSS kot celote ob načelu solidarnosti in vzajemnosti.

II. OBJAVLJA

- a) Komisija za delovna razmerja TOZD Kovinska proizvodnja objavlja prosta dela in naloge
— vodenje proizvodnje

Pogoji: višješolska ali srednješolska izobrazba tehnične smeri

- najmanj 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj pri podobnih delovnih opravilih

- b) Komisija za delovna razmerja TOZD Notranja oprema objavlja prosta dela in naloge
— električar — vzdrževalec

Pogoji: zaključena srednja elektro ali poklicna šola

- najmanj leto dni delovnih izkušenj pri podobnih delovnih opravilih

Prijave za zasebno razpisanih del in nalog je treba poslati v 15 dneh po razpisu oz. objavi,
na naslov:

ELKOM „LINA“ Lesna industrija Apače, Apače št. 2, 69253 APAČE — splošno-kadrovski
sektor.

Pred odločitvijo komisije bomo kandidate povabili na razgovor.

Mercator - Univerzal

Razpisna komisija Delavskega sveta
DO Mercator-Univerzal, trgovina na
drobno, p. o., Lendava, Partizanska 22

RAZPISUJE

dela in naloge

poslovodje

oddelka Tekstila Blagovnice v Lendavi

POGOJI:

kandidati morajo izpolnjevati poleg z zakonom določenih pogojev še naslednje:

- da imajo srednješolsko izobrazbo komercialne smeri oziroma poslovodsko ali
delovodsko šolo trgovske smeri,
- da imajo 2 leti delovnih izkušenj na delih in nalogah delavca v blagovnem prometu

Od kandidatov pričakujemo še:

- poznavanje komercialnih karakteristik prodajnega in nabavnega programa,
- sposobnost vodenja in organiziranja,
- družbenopolitična aktivnost in moralno-politična neoporečnost.

Kandidat bo izbran za mandat 4 let.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh od dneva razpisa na
naslov Mercator-Univerzal Lendava, Partizanska 22, Lendava z oznako „za razpisno ko-
misijo“.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

Gorenje—Varstroj
TOZD PURLN
Izolacije iz umetnih mas,
n. sol. o. Lendava,
Industrijska cesta

Objavlja na podlagi sklepa
delavskega sveta

javno prodajo

varilnega aparata Var-
ming 300, leto izdelave
1978

Izključna cena je 40.000,00
din;

- Javna prodaja bo v petek,
27. 11. 1981 ob 12,00 uri na
dvorišču TOZD in se je lahko
udeležijo vse družbenopravne
in fizične osebe;
- Osnovno sredstvo si inte-
resenti lahko ogledajo 2 uri
pred pričetkom javne proda-
je;
- Pred pričetkom javne pro-
daje morajo zainteresirani vpla-
čati na blagajni TOZD var-
ščino v višini 4.000,00 din;
- Kupec je dolžan najkasne-
je v 15 dneh prevzeti osnov-
no sredstvo in zanj poravnati
kupnino ter dajatve.

Na podlagi 6. in 9. člena Pravilnika o pogojih in me-
rilih za reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev, ki de-
lajo pri zasebnih obrtnikih, Komisija zbora uporabnikov
skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine
Ljutomer

razpisuje

I. NATEČAJ

ZA POSOJILA DELAVCEM, ZAPOSLENIM V ZASEB-
NEM SEKTORJU, ZA GRADNJO ALI ADAPTACIJO
INDIVIDUALNIH STANOVANJSKIH HIŠ

Natečajna vsota znaša 1.500.000 din.

Posojilo po tem natečaju lahko znaša največ 100.000 din
in se daje za dobo 15 let po 4-odstotni obrestni meri,
ki se po preteku 10 let poveča za neodplačani del po-
sojila za 2 odstotka.

Posojilo lahko dobi le delavec, zaposlen pri zasebnem
obrniku, ki združuje sredstva po Samoupravnem spo-
razumu o temeljih plana stanovanjske skupnosti pri
Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Ljutomer, če
izpolnjuje naslednje pogoje:

- da gradi ali obnavlja stanovanjsko hišo v skladu s
programom stanovanjske gradnje in veljavnimi norma-
tivi v občini;
- da do sedaj ni imel ustreznega stanovanjskega
vprašanja;
- da je kreditno sposoben ter, da zagotovi zavarovanje
posojila z vknjižbo zastavne pravice oziroma z me-
ničnim jamstvom.

Vloge za posojila bo sprejemala samoupravna stanovan-
jska skupnost občine Ljutomer.

K vlogi za posojilo je treba priložiti dokazila o lastništvu
na stanovanjski hiši in dokazila o kreditni sposobnosti.
Rok za prijavo je 15 dni od dneva objave natečaja.

Prijave prispele po tem roku ne bodo upoštevane

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA
SKUPNOST OBČINE LJUTOMER

MURA

Tovarna oblačil in perila „MURA“ Murska Sobota

razpisuje

na osnovi sklepov delavskih svetov opravlja in naloge:

1. direktorja uvozno izvozne
službe

Pogoji: ekonomska fakulteta — smer zunanja trgovina in
4 leta delovnih izkušenj v komercialni službi ter
aktivno znanje nemščine in pasivno znanje angle-
ščine.

2. vodje proizvodnje v TOZD
„MODA — KONFEK-
CIJA“ v Gornji Radgoni

Pogoji: višja tehnična šola konfekcijske smeri in 4 leta de-
lovnih izkušenj v proizvodnji konfekcije

Kandidati morajo poleg zgoraj navedenih pogojev imeti še
organizacijske sposobnosti voditi službo ter biti sposobni
razvijati socialistične samoupravne in ekonomske odnose.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v zaprti
ovojnici z oznako: „za razpisno komisijo“ do 7. de-
cembra 1981, kadrovsko-socialni službi delovne organi-
zacije.

VESTNIK

DELEGATSKI

Delegatsko glasilo
občine
Murska Sobota
Številka 11
Leto VI.
12. november 1981

VSEBINA 11. ŠTEVILKE DELEGATSKEGA VESTNIKA

- Predsednici in predsednik sklicujejo seje zborov občinske skupščine
- Osnutek občinske resolucije za prihodnje leto
- Povzetek osnutka proračuna za prihodnje leto

PREDSEDNICA ZBORA ZDRUŽENEGA DELA IN PREDSEDNIK
ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI SKUPŠČINE OBČINE MUR-
SKA SOBOTA

SKLICUJETA

50. SEJO ZBORA ZDRUŽENEGA DELA IN
46. SEJO ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI SKUPŠČINE
OBČINE MURSKA SOBOTA

Seja bo v
petek, 20. novembra 1981 ob 8. uri
v veliki sejni dvorani Skupščine občine Murska Sobota

Za sejo predlagata naslednji začasni

dnevni red:

1. Izvolitev verifikacijskih komisij
2. Poročila verifikacijskih komisij
3. Potrditev zapisa 49. seje Zbora združenega dela in 45. seje Zbora krajevnih skupnosti, z dne 30. oktobra 1981
4. Osnutek resolucije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije v obdobju 1981–1985 v letu 1982
5. Osnutek resolucije o uresničevanju družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981–1985 v letu 1982
6. Analiza izvajanja plana zaposlovanja v prvih 9. mesecih in ocena realizacije plana za leto 1981 ter predvidene možnosti zaposlovanja v letu 1982
7. Osnutek odloka o proračunu občine Murska Sobota za leto 1982
8. Poročilo o stanju in razvoju lova ter predlog lovsko gospodarskih načrtov lovskih organizacij v obdobju 1981–1985

9. Predlog za potrditev ribiško-gojitvenega načrta za mursko-soboški okoliš in dodelitev ribiškega okoliša ribiški družini Murska Sobota
10. Osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine za obdobje 1986–1995 oz. za določena področja do leta 2000
11. Delo zborov Skupščine SR Slovenije
12. Delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja
13. Predlogi, sklepi, mnenja in obvestila

Gradivo za obravnavo 3., 6., 8., 9. in 10. točke dnevnega reda je bilo posredovano vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij obeh zborov.

Osnutek republiške resolucije je bil objavljen v Poročevalcu, z dne 20. oktobra 1981, v Delu in Večeru, z dne 20. 10. 1981. Stališča Izvršnega sveta Skupščine občine Murska Sobota bomo posredovali vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij naknadno.

Osnutek občinske resolucije je objavljen v Delegatskem vestniku št. 11, z dne 12. november 1981.

Gradivo za obravnavo 7. točke je bilo posredovano vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij, povzetek pa je objavljen v 11. številki Delegatskega vestnika.

Informacija k 11. in 12. točki dnevnega reda bo podana na seji.

PREDSEDNICA DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA

SKLICUJE

49. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Murska Sobota v

petek, 20. novembra 1981 ob 8. uri
v veliki sejni dvorani Skupščine občine Murska Sobota

Družbenopolitični zbor bo obravnaval 4., 5., 6., 7., 10., 11., 12. in 13. točko iz dnevnega reda Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti.

POVZETEK OSNUTKA PRORAČUNA OBČINE M. SOBOTA ZA LETO 1982

I. OSNOVNA NAČELA ZA SESTAVO PRORAČUNA

Osnutek odloka o proračunu občine M. Šobota za leto 1982 je pripravljen v skladu z Zakonom o financiranju splošnih družbenih potreb v družbenopolitičnih skupnostih, Zakonom o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih in Statuta občine M. rška Šobota. Ker Zakona o proračunu SR Slovenije v letu 1982, kakor tudi družbenega dogovora o izvajanju politike na področju splošne porabe na ravni občin v SR Sloveniji za leto 1982 še ni, so nam bile osnovno vodilo pri sestavi proračuna smernice in okviri za ukrepe na področju financiranja splošnih družbenih potreb v občinah v letu 1982.

Sredstva za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb na ravni občin bodo v letu 1982 zaostajala za 25 % za rastjo dohodka. Ker dokončne ocene o višini rasti dohodka v letu 1982 v občini nimamo, smo se orientirali na ocenjeno 20,2 % povprečno rast dohodka v občinah v republiki, kar pomeni, da bo rast sredstev splošne porabe v občinah znašala 15,2 %.

Osnova za navedeno povečanje rasti splošne porabe v globalu je dogovorjeni obseg sredstev za splošno porabo v letu 1981, brez sredstev za kompenzacije.

Enako kot v letu 1981 niso več omejena sredstva taks na promet parkljarjev in kopitarjev in sredstva od turističnih taks.

Presežki proračunskih sredstev bi se naj tudi v letu 1982 preko posebne partije proračuna uporabljali za financiranje občinskih blagovnih rezerv in intervencij v kmetijstvu in porabi hrane.

Skupni prihodki občinskega proračuna znašajo 193.895.000.— dinarjev ali 16 % več kot v letu 1981 in se razporedijo:

— za splošno porabo v občini	163.347.000.— din
— odstopljeni prihodki	9.440.000.— din
— sredstva za posebne namene	21.108.000.— din

Skrčen pregled prihodkov občinskega proračuna in njihova razporeditev sta zajeta v povzetku bilance, ki je sestavni del splošnega dela občinskega proračuna.

Povzetek bilance proračunskih prihodkov in odhodkov za leto 1982

Zap. št.	Vrsta prihodkov	Ocena realizacije 1981	Plan 1982	Indeks 4:3
1	2	3	4	5
I.	PRIHODKI			
1.	Davki iz OD in na dohodek	48.350.000.—	57.850.000.—	120
2.	Prometni davek, davek na premoženje in na dohodek od premoženja	86.590.000.—	99.940.000.—	115
3.	Takse	14.155.000.—	15.820.000.—	112
4.	Prihodki po posebnih predpisih	8.338.000.—	9.985.000.—	120
5.	Prihodki upravnih organov	10.265.000.—	10.300.000.—	100
	SKUPAJ PRIHODKI:	167.688.000.—	193.895.000.—	116
II.	ODHODKI			
1.	Dejavnost organov DPS	97.884.480.—	113.106.020.—	115,6
2.	Ljudska obramba	11.427.000.—	13.245.000.—	115,9
3.	Dejavnost DPO in društev	6.693.800.—	7.735.630.—	115,6
4.	Zavod za ekonomiko in Zav. za čas. dej.	4.738.500.—	5.091.000.—	107
5.	Negospodarske investicije	5.805.000.—	5.429.000.—	93
6.	Socialno skrbstvo	1.470.000.—	1.690.000.—	115

7.	Zdravstveno varstvo	130.000.—	143.000.—	110
8.	Komunalna dejavnost	1.780.000.—	2.040.000.—	115
9.	Dejavnost KS	5.746.000.—	6.320.000.—	110
10.	Gospodarski posegi	1.834.000.—	2.120.000.—	115,6
11.	Tekoča proračunska rezerva	5.502.627.—	4.487.350.—	81
12.	Sredstva rezerv	1.677.000.—	1.940.000.—	116

SKUPAJ ODHODKI SPLOŠNE PORABE	140.926.407.—	163.347.000.—	116
--	----------------------	----------------------	------------

III. Odstopljeni prihodki

1.	Za posebne namene	7.900.000.—	9.440.000.—	119
2.	Presežki prihodkov	23.009.593.—	21.108.000.—	91

SKUPAJ ODHODKI	167.698.000.—	193.895.000.—	116
-----------------------	----------------------	----------------------	------------

II. VIRI PRIHODKOV OBČINSKEGA PRORAČUNA

Skupni prihodek proračuna v letu 1982 bodo predstavljale naslednje vrste prihodkov: davki iz osebnega dohodka in na dohodek, prostni davek, davek na premoženje in na dohodek od premoženja, takse, prihodki po posebnih predpisih in prihodki upravnih organov. Med vsemi prihodki moramo posebej izpostaviti nekatere vrste, ki bistveno odstopa o od povprečja:

— Zaradi predvidene spremembe stopnje davka od kmetijske dejavnosti se bodo tovrstni prihodki povečali za 30 %.

— V okviru prihodkov davek na tovorna cestna motorna vozila bo zbran v prihodnjem letu le toliko sredstev kolikor znašajo zaostanki iz prejšnjih let, ker se predvideva, da bo ukinjen.

— Turistične takse v okviru prihodkov komunalnih taks se bodo v prihodnje zbirale na žiro računih krajevnih skupnosti.

— Sprememba višine denarnih kazni bo pogojevala tudi višjo rast prihodkov iz tega naslova.

— Prihodki upravnih organov bodo dosegli realizacijo 1981 z ozirom na to, ker nekatere vrste prihodkov iz tega naslova v letu 1982 ne bodo v proračunih DPS.

III. RAZPOREDITEV PRIHODKOV OBČINSKEGA PRORAČUNA

Občina je dolžna zagotoviti sredstva za delo občinskih in medobčinskih upravnih organov, pravosodnih organov, upoštevajoč naravo, vrsto, obseg in zahtevnost del in nalog, da se zagotovi neovirano in nemoteno izvrševanje njihovih funkcij v skladu z ustavo in zakoni.

Ker še niso pripravljeni vsi samoupravni akti, ki bodo urejali pridobivanje dohodka upravnih organov ter delitev teh sredstev bo izvršni svet s sklepom na podlagi predloženega programa določil višino potrebnih sredstev za delo posameznega upravnega organa.

V globalu naj bi bila sredstva za osebne dohodke večja za 14,7 %, za materialne izdatke občinskih upravnih in medobčinskih organov ter pravosodnih organov za 15 % večja od realizacije v letu 1981 in za sredstva sklada skupne porabe večja za 18 %. Poleg navedenih se iz občinskega proračuna financirajo še družbenopolitične organizacije in društva, ljudska obramba, negospodarske investicije, socialno skrbstvo, zdravstveno varstvo, komunalna dejavnost, dejavnost krajevnih skupnosti, intervencije v gospodarstvu in sklad rezerv.

IV. ZAKLJUČEK

Ker je osnutek proračuna zasnovan na osnovi sprejetih smernic za ukrepe na področju splošne porabe v letu 1982 je mogoče pričakovati, da bo do sprejetja doživel še spremembe, z ozirom na to, da se pripravljajo posebni družbeni dogovori za področje splošne porabe, za omejevanje rasti sredstev za osebne dohodke in za izdatke za določena dela.

O delovnem gradivu je razpravljal izvršni svet ter na osnovi razprave in pripomb sprejel osnutek, ki ga dajemo v razpravo skupaj z osnutkom resolucije.

Delegacije in ostali delovni ljudje imajo tako možnost, da ocenijo usklajenost obeh dokumentov. Celovito gradivo so prejeli vodji delegacij, lahko pa ga dobijo tudi v Indok centru Občine Murska Šobota, Alija Kardoša 2, telefon 21-000.

BESEDA DELEGATOM

Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota daje v javno razpravo delovnim ljudem in občanom osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985 v letu 1982. O osnutku bodo razpravljali vsi zbori Skupščine občine dne 20. novembra 1981.

Izvršni svet poziva organizacije združenega dela, skupnosti in občane, da posredujejo svoje pripombe na osnutek resolucije do 4. decembra 1981 na Komite za družbeno planiranje in družbeno-ekonomski razvoj občine Murska Sobota.

OSNUTEK RESOLUCIJE O POLITIKI IZVAJANJA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE MURSKA SOBOTA ZA OBDOBJE 1981 — 1985 V LETU 1982

1. OSNOVNE USMERITVE IN NALOGE V DRUŽBENO EKONOMSKEM RAZVOJU OBČINE V LETU 1982.

V skladu z družbenim planom in dogovorom o temeljih družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985 bo ob upoštevanju sedanjega gospodarskega položaja, zaostrenih pogojev gospodarjenja in uresničevanja politike ekonomske stabilizacije težišče aktivnosti družbeno-ekonomskega razvoja občine v letu 1982 usmerjeno v naslednje:

— nadaljnje poglobljanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov in delegatskega sistema ter učinkovitejše uresničevanje samoupravno sprejetih nalog s krepitvijo položaja delavca v združenem delu;

— povečanje izvoza blaga in storitev zlasti na konvertibilna področja ter zmanjšanje uvozne odvisnosti gospodarstva s poglobljanjem sodelovanja z obmejnima državama. Izvoz bo temeljil na višjih oblikah sodelovanja in na izvozu proizvodov višje stopnje predelave;

— povečanje proizvodnje hrane za izboljšanje preskrbe s hrano, povečanje izvoza kmetijskih in živilskih proizvodov. V primarni kmetijski proizvodnji dati poudarek rastlinski proizvodnji predvsem proizvodnji krušnih žit, krmnih rastlin in sladkorne pese. Nadaljevati s pridobivanjem zemljišč za družbeno proizvodnjo, z melioracijami in komasacijami zagotoviti večje površine in izboljšati kvaliteto zemljišč ter poskrbeti za obdelavo vseh razpoložljivih kmetijskih površin. Pospeševati vse oblike proizvodnega sodelovanja zasebnih kmetijskih proizvajalcev z združenim delom na osnovi dohodkovne soodvisnosti;

— združevanje sredstev v okviru krajevnih skupnosti za financiranje nalog iz srednjeročnih planov usklajenih z realnimi materialnimi možnostmi;

— krepitev sposobnosti splošnega ljudskega odpora in družbene samozaschite s posebnim poudarkom na usposabljanju in modernizaciji opremljanja teritorialne obrambe in civilne zaščite ter narodne zaščite v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih v skladu z materialnimi možnostmi.

2. MATERIALNI OKVIRI RAZVOJA V LETU 1982

Glede na doseženo stopnjo družbeno-ekonomskega razvoja občine Murska Sobota in zaostrene pogoje gospodarjenja bo v letu 1982 možno z večjo produktivnostjo dela, boljšo organizacijo in smotnim gospodarjenjem doseči v občini rast družbenega proizvoda 1 %.

Industrijska proizvodnja se bo predvidoma povečala za 1 %, kar bo možno predvsem z večjo izrabo delovnega časa in boljšim izkoriščanjem proizvodnih kapacitet.

V posameznih organizacijah bo dosežena naslednja dinamika rasti industrijske proizvodnje:

	Stopnja rasti
— Tovarna dušika Ruše TOZD Proizvodnja kremenčevega peska	6
— IMV DO Panonija	13
— L.IV Postojna TOZD Oprema in orodja	
— SCT TOZD Mehanični obrati Proizvodni obrat Murska Sobota	
— SOBOTA TOZD Gradbeništvo	—21
— SGP KONSTRUKTOR TOZD Opekarna Puconci	
— MURA TOZD Perilo	0
— MURA TOZD Oblačila	0
— MURA TOZD Ženski plašči	1
— MURA TOZD Ženska oblačila	0
— RAŠICA TOZD Beltinka Beltinci	4
— Tekstil TOZD Pletilstvo Prosenjakovci	
— Modni salon Velenje Obrat Grad	
— Tovarna mlečnega prahu	9
— KG Rakičan TOZD Tovarna močnih krmil	
— Mesna industrija TOZD Predelava mesa	2
— Mesna industrija TOZD Klavnica	2
— Agromerur TOZD Proizvodnja perutninskega mesa	12

— Inter TOZD Mlinopek	
— Platana TOZD Lesna predelava	9
— Platana TOZD Ledava	2
— ZGEP Pomurski tisk TOZD Tiskarna	6
— ZGEP Pomurski tisk TOZD Kartonaža	8
OPOMBA: Manjkajoče stopnje rasti pri določenih TOZD bodo naknadno opredeljene.	

V kmetijstvu občine bo dosežena rast proizvodnje za okoli 4 %. V KG Rakičan bo predvidoma dosežena proizvodnja 4.348 ton pšenice, 7.735 ton koruze, 21.000 ton sladkorne pese, 1.287 ton goved, 7.220 ton prašičev in 440.000 l mleka.

Agromerur bo preko kooperacije dosegel proizvodnjo 4.300 ton piščancev. Zasebni kmetijski proizvajalci organizirani v KZ Panonka bodo proizvedli 21.280 ton pšenice, 32.300 ton koruze, 19.000 ton sladkorne pese, 6.150 ton goved, 5.900 ton prašičev in 42 milijona l mleka. Od proizvedenih količin poljščin bo poleg sladkorne pese odkupljena pšenica v KG Rakičan 3.058 ton in iz zasebnega sektorja preko KZ Panonka 5.936 ton.

Ena osnovnih nalog v letu 1982 bo prizadevanje za čim večji izvoz blaga in storitev zlasti na konvertibilno področje. Izvoz se bo povečal za 6 %, posamezne organizacije združenega dela bodo dosegle naslednji izvoz:

	— v 000 din
— MURA TOZD Perilo	143.753
— MURA TOZD Oblačila	378.480
— MURA TOZD Ženski plašči	208.000
— MURA TOZD Ženska oblačila	110.080
— IMP DO Panonija	30.790
— ABC Pomurka DO Zunanja trgovina	327.500
— ABC Pomurka DO Mesna industrija	191.963
— ABC Pomurka DO Agromerur	
— ABC Pomurka KZ Panonka	20.000

— ABC Pomurka DO Gozdno in lesno gospodarstvo	3.023
— ABC Pomurka DO Tovarna mlečnega prahu	1.200
— ZGEP Pomurski tisk TOZD Kartonaža	3.000
— ZGEP Pomurski tisk TOZD Tiskarna	6.000
— Rašica TOZD Beltinka	35.000
— Tekstil TOZD Prosenjakovci	7.200
— Konstruktor TOZD Gradbeništvo Pomurje	15.274
— INTES TOZD Mlinopek	291
— Radenska TOZD Diana	1.752
— Radenska TOZD Zvezda	900
— Radenska TOZD Moravske toplice	50.000

Organizacije združenega dela si morajo prizadevati za povečanje izvoza preko uvajanja novih programov in prilagajanja obstoječe proizvodnje potrebam oz. zahtevam tujih trgov ter z nenehnim izboljšanjem izvozne sposobnosti z dvigom produktivnosti dela, zmanjšanjem stroškov poslovanja in tesnejšim povezovanjem na osnovi dohodkovnih odnosov med proizvodno soodvisnimi organizacijami.

Rast uvoza v letu 1982 bo realno manjša kot v letu 1981. Prednost pri uvozu bo dana surovinam in reprodukcijskemu materialu za potrebe proizvodnje za izvoz. Tudi uvoz opreme bo pretežno usmerjen v povečanje proizvodnje za izvoz. Organizacije združenega dela, ki so bile močnejše vezane na uvoz morajo v letu 1982 zmanjšati uvozno odvisnost in se v večji meri preusmeriti na domače surovine oz. materiale.

Zaradi počasnejše gospodarske rasti in zahteve po racionalnem zaposlovanju se bo število zaposlenih v občini povečalo za 1,8 % oz. predvidoma za okoli 320 delavcev. V gospodarstvu bo zaposlenost povečana za 2 % ali 290 delavcev, v negospodarstvu pa za 1 % ali 30 delavcev. Ob tem se bo zaposlovalo tudi na izpraznjenih delih in nalogah ter vključevalo pripravnike v delo.

Po anketi, ki jo je izvedla Skupnost za zaposlovanje organizacije in skupnosti v občini predvidevajo rast zaposlovanja 2,3 % (395 delavcev), v gospodarstvu 2,2 % (311 delavcev) in v negospodarstvu 2,8 % (84 delavcev). Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota ocenjuje, da bo glede na omejene možnosti zaposlovanja v letu 1982 možno zaposliti na novo 320 delavcev (rast 1,8 %), v gospodarstvu 290 (2 %) in v negospodarstvu 30 delavcev (1 %). Na področju negospodarstva bo možno na novo zaposliti le zdravstvene in prosvetne delavce v izvajalskih organizacijah.

V vseh sredinah je potrebno dosledno omejevati vse oblike dela po pogodbi, zmanjševati dopolnilno delo in omejevati podaljšanje delovnega razmerja delavcev, ki so izpolnili pogoje za polno osebno pokojnino. Organizacije združenega dela, kjer so dani pogoji naj podaljšajo obratovalni čas oz. uvedejo delo tudi v drugi izmeni in s tem omogočijo zaposlitev novih delavcev.

Glede na nižjo rast zaposlovanja v združenem delu bo potrebno v letu 1982 v čim večji meri izkoristiti možnosti zaposlovanja v samostojnem osebnem delu.

Z racionalizacijo dela, modernizacijo postopkov in boljšo organizacijo dela bodo organi družbenopolitičnih skupnosti, organizacije združenega dela ter druge samoupravne organizacije in skupnosti povečale učinkovitost dela in začele zmanjševati število delavcev, ki opravljajo administrativna in druga podobna dela.

Ob večjem uveljavljanju kvalitativnih faktorjev gospodarjenja in stimulativnem nagrajevanju po rezultatih dela bo produktivnost dela predvidoma porasla najmanj za 1 %.

Rast sredstev za osebne dohodke bo zaostajala v globalu za 10 % za rastjo dohodka oz. se bodo povečali v skladu z določili dogovora o uresničevanju družbene usmeritve o razporejanju dohodka v letu 1982. Pri taki rasti se bodo realni osebni dohodki znižali za okoli 2 % v primerjavi z letom 1981. S povečanjem produktivnosti in boljšim gospodarjenjem kakor tudi porastom proizvodnje si lahko organizacije združenega dela ustvarijo možnosti za nižji padec oziroma ohranitev ravni realnih osebnih dohodkov, pri čemer bo gibanje realnih osebnih dohodkov različno v dejavnostih in organizacijah združenega dela, odvisno od uveljavljanja kvalitetnih dejavnikov razvoja in ravni proizvodnje.

Sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb bodo rasla za 25 % počasneje od rasti dohodka v gospodarstvu občine. Rast sredstev je lahko po dejavnostih različna, glede na prednostne planske usmeritve. Samoupravne interesne skupnosti so dolžne uskladiti programe za leto 1982 z omejenimi materialnimi možnostmi in racionalno gospodariti z družbenimi sredstvi.

Sredstva za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb bodo naraščala za 25 % počasneje od rasti dohodka zaradi česar bo potrebno še naprej racionalno trošiti sredstva in temu prilagoditi tudi investicije iz sredstev proračuna občine.

V letu 1982 rast cen v občini ne bo presegla stopnje 15 % (december 1982 na december 1981). Politika cen bo naravnana k ciljem ekonomske stabilizacije in k pospešitvi izvoza. Organizacije združenega dela in skupnosti morajo povečanje stroškov poslovanja pokrivati z uveljavljanjem kvalitetnih faktorjev gospodarjenja, varčevanjem na vseh področjih, smotrno porabo energije, surovin in repromaterialov ipd., ne pa s povečanjem cen.

3. MATERIALNE NALOŽBE

V letu 1982 se bo nadaljevalo z izvajanjem politike omejevanja investicijske porabe. Razpoložljiva sredstva bodo usmerjena v glavnem v dokončanje že začetih del, odpravljanje večjih ozkih grl v proizvodnji, nabavo najnujnejše opreme predvsem za posodobitev proizvodnih procesov in modernizacijo.

Za nove investicije bodo veljali kriteriji sprejeti z dogovorom o temeljnih družbenega plana in družbenim planom občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985. Vse investicije bo predhodno pregledovala pristojna komisija za oceno investicij, ki deluje v skladu z dogovori o aktivnostih na področju investicij za območje Pomurja pri Medobčinski gospodarski zbornici in dala svoje mnenje o upravičenosti posamezne naložbe.

Organizacije združenega dela in skupnosti bodo združevale sredstva na samoupravnih osnovah za financiranje pomembnejših investicij v občini. S tem bo doseženo hitrejše obračanje sredstev in zmanjšana izguba vrednosti zaradi večletnega varčevanja sredstev ob čakanju na pričetek izvajanja načrtovane investicije.

V letu 1982 bodo v občini predvidoma realizirane naslednje investicije: ISKRA DO Elektromehanika TOZD ERO Kranj bo s sovlagatelji pristopila h gradnji novega proizvodnega obrata električnih orodij;

LIV Postojna TOZD Oprema in orodja Rogašovci bo razširil proizvodne prostore za povečanje kapacitet orodjarne in stiskalnic s katerimi se bo nadomeščal uvoz;

IMP DO Panonija bo pristopila h gradnji obrata za proizvodnjo kmetijske mehanizacije;

SGP Konstruktor TOZD Gradbeništvo Pomurje bo nadaljeval z gradnjo industrijskega obrata v Lipovcih;

Mesna industrija bo začela z gradnjo kafel

Mesna industrija bo začela z gradnjo kafilerije in modernizirala strojno opremo;

Agromerkur bo pristopil k rekonstrukciji klavnice in izgradnji novih perutninskih obratov;

ZGEP Pomurski tisk TOZD Tiskarna bo dogradila proizvodno-skladiščne prostore in nabavila strojno opremo za povečanje proizvodnje reklamnih kock namenjenih za izvoz;

KG Rakičan načrtuje nakup 200 ha zemljišč, izvedbo melioracij na 425 ha površin, izgradnjo novih hlevov za paitanje govedi ter nakup kmetijske mehanizacije;

Radenska TOZD Moravske toplice bo nadaljevala z gradnjo hotela kapacitete 320 ležišč, infrastrukturnih objektov in športno-rekreacijskih objektov v Moravcih;

Organizacije združenega dela gospodarstva načrtujejo poleg že omenjenih še druge investicije, ki so usmerjene v opremo za posodobitev proizvodnje, avtomatizacijo in uvedbo sodobnih proizvodnih procesov, ter v modernizacijo voznega parka.

Glede na zaostrene možnosti investiranja na področju negospodarstva se bo v letu 1982 nadaljevalo z že začetnimi investicijami.

Za potrebe vzgoje in izobraževanja bo dokončana gradnja I. faze osnovne šole v Puconcih.

V zdravstvu se bo nadaljevala izgradnja kirurškega bloka bolnišnice v Rakičanu.

Na področju socialnega skrbstva bodo nadaljevana v letu 1981 začeta dela pri prizidavi in nadzidavi doma oskrbovancev v Rakičanu.

Pri izgradnji infrastrukture se bodo nadaljevala dela na modernizaciji ceste v Pertoči.

V komunalni dejavnosti se bo nadaljevalo z izgradnjo kanalskega zbiralnika ter zgradil vodovod do novega hotela v Moravcih.

Pripravljena bodo zemljišča za usmerjeno blokovsko stanovanjsko gradnjo na Lendavski ulici in drugih začetnih predelih mesta Murska Sobota, ter individualno gradnjo v Černelavcih, Rogašovcih, Moravcih in Krogu. Nadaljevalo se bo s pripravo in komunalnim opremljanjem zemljišč v novi industrijski coni.

Na področju stanovanjske izgradnje bo v letu 1982 dokončana gradnja 167 stanovanj, od tega 161 stanovanj na Lendavski cesti v Murski Soboti in 6 stanovanj v Prosenjakovcih.

Območna vodna skupnost bo nadaljevala z regulacijo Ledave od Gančan do Ivanjec, izvedla regulaciji mejnega potoka Kučnica od Koroved do Gerlinec in Dobra do Bratonec do Bakovec, uredila dva priključka na Kučnico v Kramarovcih, meliorirala 202 ha površin na območju k. o. Tešunovci, 100 ha v k. o. Rakičan, 135 ha v k. o. Moravci in Sebeborci, 135 ha v k. o. Kramarovci, 60 ha v k. o. Beltinci ter pristopila k pripravi za melioracijo levega brega Ledave.

Kmetijska zemljiška skupnost bo sofinancirala izvedbo melioracij in odkup kmetijskih zemljišč.

Mladina bo s svojim prostovoljnim delom v okviru MDA Goričko v letu 1982 sodelovala pri urejanju ceste v Pertoči, nadaljevali bodo dela na cesti Šalovci—Adrijanci in pomagali pri urejanju dovoznih poti na melioracijskih površinah po programu kmetijske zemljiške skupnosti. V primeru potrebe bo del mladinskih brigad sodeloval tudi pri okopavanju sladkorne pese na površinah KG Rakičan in KZ Panonka.

4. OSTALE NALOGE

Organizacije združenega dela in skupnosti so dolžne še naprej izvajati stališča sprejeta na Skupščini občine Murska Sobota v letu 1981.

V svojih planskih dokumentih za leto 1982 morajo vsi nosilci planiranja konkretizirati in poskrbeti še za izvajanje naslednjih nalog:

— dosledno izvajati varčevalne ukrepe za zmanjševanje materialnih stroškov, boljše izkoriščanje proizvodnih in drugih zmogljivosti, večjo izrabo delovnega časa, zmanjševanje bolniških in drugih izostankov, izboljšanje kvalitete dela, hitrejše uveljavljanje inovacij ipd.;

— izboljšati likvidnost z zmanjševanjem zalog na optimalni obseg in znižanjem višine neplačane realizacije;

— smotrno izrabo in trošenje vseh virov energije;

— opredeliti obseg izvoza blaga in storitev glede na potrebe in možnosti kot ene od bistvenih nalog v tem letu;

— poskrbeti za realno načrtovanje predvsem pri investicijah ter podvzeti vse mere in ukrepe za njihovo pravočasno izvedbo.

V Mesni industriji morajo skupaj s širšo družbenopolitično skupnostjo podvzeti vse mere in ukrepe za odpravo vzrokov izgube in ustvariti pogoje za doseganje uspešnega finančno-poslovnega rezultata.

Organizacije združenega dela s področja gradbeništva se morajo v letu 1982 medsebojno poslovno in tehnično povezati v enotno organizacijo, ki bo sposobna dajati kompletno ponudbo od projektive do zaključnih gradbenih del. Nosilec povezovanja je Konstruktor TOZD Gradbeništvo Pomurje.

Med organizacijami združenega dela na področju drobnega gospodarstva, ki opravljajo isto oz. sorodno dejavnost mora priti do integracij — Kroj, SOBOTA TOZD Obrtništvo, Udarstvo idr. V samostojnem posebnem delu se bo nadaljevalo z odpiranjem predvsem deficitarnih obratovalnic.

V zdravstvu bo potrebno ponovno proučiti obstoječo notranjo organizacijo in delitev dela ter sprejeti konkretne ukrepe za zmanjšanje stroškov poslovanja. Uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev se morajo zavzemati za znižanje stroškov zdravstvenih storitev zlasti v zdravstvenih organizacijah izven občine in skrbeti za zmanjšanje števila bolniških izostankov.

Vse samoupravne organizacije in skupnosti ter občina, morajo čimprej pristopiti k usklajevanju svojih srednjeročnih planskih dokumentov z materialnimi možnostmi.

5. NOSILCI IN UKREPI ZA IZVAJANJE NALOG

Za izvajanje nalog iz resolucije so odgovorne vse organizacije združenega dela, delovne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti, Izvršni svet občine in Skupščina občine ob sodelovanju z družbenopolitičnimi organizacijami.

Nosilci nalog morajo sprejeti ustrezne ukrepe iz svojih pristojnosti ter poskrbeti za uresničevanje zastavljenih ciljev.

Izvršni svet skupščine občine bo sproti spremljal in analiziral ter poročal skupščini občine o izvajanju nalog in doseganju ciljev iz resolucije. V juliju 1982 bo predložil oceno o uresničevanju resolucije v letu 1982, v novembru osnutek in decembru predlog resolucije o izvajanju družbenega plana občine za obdobje 1981—1985 v letu 1983.

Za izvajanje nalog iz resolucije bodo sprejeti naslednji dokumenti:

— Programi samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje;

— Odlok o proračunu občine Murska Sobota za leto 1982;

— Bilanca zaposlovanja v občini Murska Sobota za leto 1982,

— Program izvajanja politike cen v pristojnosti občine v letu 1982.

Radijski in televizijski spored od 13. do 19. novembra

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Ob koncu tedna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Prijeto soboto vam želimo, 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: od 9.00 do 13.00 (telefon 21-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.10 — Dnevnik, 16.10 — Prijeto soboto vam želimo, 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.40 — Aktualna tema, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Prijeto glasbeni utrinki, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Nekaj minut z..., 16.30 — Koncert na domačem valu, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — Delegatska tribuna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA 10.00 TV V SOLI: Angleščina, Risanka, Mali program, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute (do 12.05), 15.30 TV v šoli: Angleščina, Slovenščina (do 16.30), 17.25 Poročila, 17.20 Padla z oblakov (delovni nasl.), češka igrana serija, 17.50 Jazz na ekranu: Kvintet Bill Hardman-Junior Cook, 18.15 Obzorik, 18.25 Sovražna propaganda I, 18.55 Ne prežite, 19.10 Risanka, 19.15 Cik Cak, 19.27 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 P. Hamill: Meso in kri, zadnji del nadaljevanke, 21.30 Propagandna oddaja, 21.35 V znamenju, 21.50 Nočni kino: Violeta in Francois, francoski film Oddajniki II. TV mreže: 17.10 TV dnevnik v madžarsčini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Plavica, otroška oddaja, 18.15 Beseda mladim, 18.45 Na svoj način, angleška humoristična serija, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Porota, dokumentarna serija, 20.45 Zagrebška panorama, 21.10 Narodna glasba, 21.40 V petek ob 22 uri, kulturni mozaik (23.40)	TV LJUBLJANA 8.00 Poročila, 8.05 Glasba za cibabane: Iz Andersenovih pravljic, 8.25 Lolek in Bolek, poljska risana serija, 8.35 Jelenček, otroška serija TV Zagreb, 9.05 Nihče kakor jaz, mladinska serija TV Sarajevo, 9.35 Dokumentarna oddaja, 10.05 Manj znani šah, izobraževalna oddaja, 10.30 T. Hardy: Župan v Casterbridgu, angleška serija, 11.20 Poročila (do 11.25), 13.25 Titograd: Nogomet Budućnost: Dinamo, prenos v odmoru propagandna oddaja, 15.15 Zabava vas Kornelije Kovač, oddaja TV Beograd, 16.10 Poročila, 16.15 Zadar: košarka Zadar: Cibona, prenos v odmoru propagandna oddaja, 17.50 Potovanje Charlesa Darwina, zadnji del dokumentarne serije, 18.50 Naš kraj, 19.05 Zlata ptica: Norček Žuža-Maža, 19.10 Risanka, 19.15 Cik Cak, 19.24 TV in radio noč, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Sobota tv križanka, 21.40 Modni utrinki, 21.45 Ljubosumnost po italijansko, italijanski film, 23.30 TV kazipot. Oddajniki II. TV mreže: 17.15 Narodna glasba, 17.45 Glasbeni album, 18.00 Resna glasba, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Gore sveta: Alpe, 21.00 Poročila, 21.10 Feljton, 21.40 Sportna sobota, 22.00 Glasbena dediščina (do 22.45)	TV LJUBLJANA 9.25 Poročila, 9.30 ŽIV, ŽAV, otroška matineja, 10.20 D. Savković: LJUBEZEN PO KMEČKO, zadnji del nadaljevanke TV Beograd, 11.10 TV kazipot, 11.30 Narodna glasba, 12.00 Kmetijska oddaja (Bg), 13.00 JUGOSLAVIJA, DOBER DAN — do 13.35, 15.05 Poročila, 15.10 OBRAČUN MED GANGSTERJI, francoski film, 17.05 Sportna poročila, 17.15 ROKOMET Dukla: Medveščak, posnetek iz Prage, 18.20 REPORTAŽA nogometne tekme OFK Beograd: Željeznica, 19.10 Risanka, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV DNEVNIK, 20.00 R. Cvetičanin: SEDEM SEKRETERJEV SKOJ-a, nadaljevanke TV Beograd, 21.00 NOVA MLADOST DVEH MEST — Wernigerode, reportaža, 21.30 Sportni pregled, 22.15 V znamenju. Oddajniki II. TV mreže: 16.00 NEDELJSKO POPOLDNE (Bg), 17.30 VELIKI JAKE, ameriški film, 19.00 Risanka, 19.30 TV dnevnik (Sk), 20.00 BEOGRAJSKI FESTIVAL JAZZA 81, 21.00 Včeraj, danes, jutri, 21.25 HVALA ZA POZORNOST, ponovitev zabavno glasbene oddaje — do 22.15	TV LJUBLJANA 10.10 TV V SOLI: Matejčinščina, Risanka, Zemljepis, Mali program, Risanka, Iz arhiva šolske TV, Zadnje minute — do 12.05 (Bg), 15.30 TV V SOLI: Poštni nabiralnik, Naše igrišče, V neznano, Jadranska obala — do 16.35 (Zg), 17.30 Poročila, 17.35 CIBICAN, dober dan: Maracka, 17.45 ODKRIVANJE KARTAGINE, češki kratki film, 18.05 ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE III. del, 18.15 IGRA IN IGRAČE KOT VZGOJNA METODA IN SREDSTVO — oddaja iz cikla Otroci in igra, 18.35 Obzorik, 18.45 POP GODBA: Neca Falk, 19.15 Risanka, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV DNEVNIK, 20.00 Džez Sabljakovič: OBISK, TV drama, 21.00 KULTURNE DIAGONALE, 21.40 V znamenju. Oddajniki II. TV mreže: 18.15 Izobraževalna oddaja, 18.45 Glasbena medigra, 18.50 SPORTNA ODŽAJA, 19.30 TV dnevnik (NS), 20.00 ZNANOST IN MI, 20.50 Zagrebška panorama, 21.15 Colette: CLAUDINE, francoska nadaljevalna — do 22.45	TV LJUBLJANA 9.00 TV V SOLI: TV koledar, Poštni nabiralnik, Zemljepis, Dnevnik 10 (Zg), 10.00 TV V SOLI: Dokumentarni film, Risanka, Književnost in jezik, Mali program, Risanka, Glasbeni pouk, Zadnje minute — do 12.05 (Bg), 15.45 SOLSKA TV: Vojna proti združenim okupatorjem in kvizlingom, Drevesa in njihov pomen, 17.20 Poročila, 17.25 LOLEK IN BOLEK, poljska risana serija, 17.35 ŠTEVERJAN 81, 2. del, 18.05 PISANI SVET: Od doma do kruha, 18.35 Obzorik, 18.45 ČAS, KI ŽIVI: Partizanske delavnice, oddaja TV Novi Sad, 19.10 Risanka, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV DNEVNIK, 20.00 ODPRTO ZA USTVARJALNOST, 21.00 A. S. Puškin: MALE TRAGEDIJE, sovjetska nadaljevalna, 22.20 V znamenju, 22.35 ZA LAHKO NOČ Z MARTIALOM SOLALOM, 4. del Oddajniki II. TV mreže: 17.10 TV dnevnik v madžarsčini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Otroška oddaja (Pr), 18.15 Knjige in misli, 18.45 Narodna glasba, 19.30 TV dnevnik, 20.00 BRASIL FANTASTICO, zabavno glasbena oddaja, 20.55 CLOVEK IN ČAS, dokumentarna serija, 21.25 Zagrebška panorama, 21.50 SINOVIRKE, pakistanski dokumentarni film — do 22.10.	TV LJUBLJANA 10.00 TV V SOLI: Biologija, Risanka, Kocka, kockica; Mali program, Risanka, Telesna vzgoja, Zadnje minute — do 12.05 (Bg), 17.30 Poročila, 17.35 Cirkus, 18.00 ROMANTIKA PROTI KLASICIZMU, angleška kulturno-dokumentarna serija, 18.30 Obzorik, 18.45 BALET ZA VSAKOGAR: Čajkovski in Rusi, angleška serija, 19.10 Risanka, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Film tedna: NEMCIJA JESENI, zahodnonemški film, 22.00 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov, 22.05 V znamenju Oddajniki II. TV mreže: 17.10 TV dnevnik v madžarsčini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 NEVEN, otroška oddaja, 18.15 ORAMBA IN SAMOZAŠČITA, 18.45 Amaterski studio, 19.30 TV dnevnik, 20.00 K. Trifković: IZBIRČNICA, predstava sarajevskega gledališča mladih, 21.35 Zagrebška panorama, 21.55 LJUBEZEN PO KMEČKO, ponovitev humoristične serije, 22.45 KNJIGE IN MISLI — do 23.15	TV LJUBLJANA 8.55 TV V SOLI: TV koledar, Prazna gnezda, Geometrija, Ribogojstvo (Zg), 10.00 TV V SOLI: Kemija, Risanka, Združeni narodi, Pravljica, Zadnje minute — do 1.55 (Bg), 14.50 ŠOLSKA TV: Vojna proti združenim okupatorjem in kvizlingom, Drevesa in njihov pomen, 16.20 Poročila, 17.25 ROKOMET Kolinska Slovan: Metaloplastika, prenos 17.45 JELENČEK, otroška serija TV Zagreb, 18.30 Obzorik, 18.40 PO SLEDEH NARODNEGA, 19.10 Risanka, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV DNEVNIK, 20.00 BOBU BOB, 21.30 PO SLEDEH FLAMENCA, glasbena oddaja 22.15 V znamenju Oddajniki II. TV mreže: 17.10 TV dnevnik v madžarsčini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 MI SMO SMEŠNA DRUŽINA, otroška serija, 18.15 Znanost, 18.45 TIKVARIUM, satirični kabaret, 19.30 TV dnevnik, 20.00 TV znanost: ARD — obisk pri zahodnonemški televiziji, 22.30 Poročila — do 23.35
TV ZAGREB 8.50 do 12.05 Izobraževalni spored, 15.30 do 16.30 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Mali svet, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Rijeka, 18.45 Beseda mladim, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Zabavnoglasbena oddaja, 21.00 Blekovih sedem, 21.50 Dnevnik, 22.05 Zabavna oddaja.	TV ZAGREB 9.30 do 12.30 Izobraževalni spored, 13.15 Risanka, 13.25 Nogomet: Budućnost — Dinamo, 17.25 Pregled sporeda, 17.30 Poročila, 17.35 TV koledar, 17.45 Lutke, 18.45 Ko sem bil vojak, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Indiskretno (film), 21.35 Dnevnik, 22.00 Šahovski komentar, 22.15 V soboto zvečer.	TV ZAGREB 9.45 Pregled sporeda, 9.50 Poročila, 10.00 Nedeljsko popoldne za otroke, 11.30 Narodna glasba, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Jugoslavija, dober dan, 14.00 Studio 071, 14.30 Življenje neke višre (film), 16.00 Nedeljsko popoldne, 17.30 Veliki Jake (film), 19.00 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Sedem sekretarjev SKOJ, 21.00 Potovanje, 21.30 Sportni pregled, 22.15 Dnevnik	TV ZAGREB 8.45 do 12.05 Izobraževalni spored, 15.30 do 16.35 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Pot okoli sveta, 18.00 Miti in legende, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Gospiča, 18.45 Pop para, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Sestre (drama), 21.20 Izbrani trenutki, 21.25 Panorama, 22.10 Dnevnik, 22.25 Šahovski komentar	TV ZAGREB 9.00 do 12.05 Izobraževalni spored, 15.30 do 16.20 Izobraževalni spored, 17.40 Poročila, 17.45 Dokumentarna oddaja, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Osijek, 18.45 Obramba in zaštita, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Aktualnosti, 21.00 Opismenjevalec (film), 22.40 Dnevnik	TV ZAGREB 9.00 do 12.05 Izobraževalni spored, 15.30 do 16.20 Izobraževalni spored, 17.40 Poročila, 17.45 Dva na cesti (film), 9.05 Tudi hec mora biti, 9.35 Francoščina, 10.05 Šolska TV, 10.30 Oče proti volji (film), 11.45 Može z jeklenimi živci, 12.00 Argumenti, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Lutke, 17.30 Wickie in silaki, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Smeh na recept, 18.30 Družinska kronika, 18.49 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Akti X.Y — nerešeno, 21.15 Reklame, 21.20 Zabi vidiki, 21.10 Sport, 22.20 Nočni studio, 23.20 Akti X.Y — nerešeno	TV ZAGREB 8.55 do 11.55 Izobraževalni spored, 15.30 do 16.20 Izobraževalni spored, 17.40 Poročila, 17.45 Vsi smo hecna družina, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika občin Splita, 18.45 Tikvarijum, 19.15 Risanka 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Argumenti, 20.50 Pojmo pesnike, 21.45 Dnevnik, 22.00 Šahovski komentar
TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Eci, peci, pec, 9.30 Ruščina, 10.00 Šolska TV, 10.30 Tarzan v nevarnosti (film), 11.35 Veselje z zabavo, 11.45 Naša divja mačka, 12.15 Vaš nastop prosim, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.30 Dogodivščine Toma Sawyerja, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Panoptikum, 18.30 Družinska kronika, 19.49 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Akti X.Y — nerešeno, 21.15 Reklame, 21.20 Zabi vidiki, 21.10 Sport, 22.20 Nočni studio, 23.20 Akti X.Y — nerešeno	TV AVSTRIJA Prvi program 10.35 S. Rachmaninov: Klavirski koncert št. 3, 11.30 Nočni studio, 12.30 Igrajmo skupaj, 13.00 Popoldanska redakcija, 14.35 Do snidenja (film), 16.00 Iz parlamenta, 17.00 Abeceda športa, 17.30 Obalni pirati, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Dva v sedem, 18.25 Dober večer v soboto, 18.50 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Akti X.Y — nerešeno, 21.15 Reklame, 21.20 Zabi vidiki, 21.10 Sport, 22.20 Plesno prvenstvo	TV AVSTRIJA Prvi program 11.00 Novinarska konferenca, 12.00 Vzgojna oddaja, 15.10 Lady Eva (film), 16.45 Ena, dva ali tri, 17.30 Vrtuljak, 17.40 Helmi, 18.30 Srečanje z živalmi, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Otok lakote (film), 21.05 Šport, 21.20 TV film.	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Eci, peci, pec, 9.30 TV kuhinja, 10.00 Šolska TV, 10.30 Do snidenja (film), 11.55 Veselje z zabavo, 12.00 Iz parlamenta, 13.00 Popoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.30 Španček Zaspalček, 18.00 Konjske zgodbe, 18.30 Družinska kronika, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport v ponedeljek, 21.05 Profesionalci (ser. film), 21.55 Večerni šport, Drugi program 18.00 Znanost danes, 18.30 Billy (ser. film), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dallas, 21.05 Schilling, 21.50 Deset pred deseto, 22.20 Prodajalna strahov (film)	TV AVSTRIJA 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Eci, peci, pec, 9.30 Angleščina, 10.00 Šolska TV, 10.30 Črni vitez (film), 11.55 Nelepa dežela, 12.15 Klub seniorjev, 13.00 Popoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.25 Tudi hec mora biti, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Hidroplan 121 SP, 18.30 Družinska kronika, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Argumenti, 21.15 Hallo Peter, 22.15 Parada (TV film).	TV AVSTRIJA 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Eci, peci, pec, 9.30 Dežela in ljudje, 10.00 Šolska TV, 10.30 Dva na poti, 12.15 Waltonovi, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.30 Marco, 18.00 TV kuhinja, 18.30 Družinska kronika, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Družinski svet, 21.15 Tako gradi Amerika, 22.00 Večerni šport	TV AVSTRIJA 9.00 Jutranja poročila, 9.05 Eci, peci, pec, 9.30 Dežela in ljudje, 10.00 Šolska TV, 10.30 Dva na poti, 12.15 Waltonovi, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Eci, peci, pec, 17.30 Marco, 18.00 TV kuhinja, 18.30 Družinska kronika, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Družinski svet, 21.15 Tako gradi Amerika, 22.00 Večerni šport
TV MADŽARSKA 8.25 in 13.40 Šolska TV, 15.50 Človekov vzpon, 2. del, 16.40 Poštni predal 250, 16.55 Smo na uslugo: Volan, 17.30 Navzkrižno vprašanje, 18.00 Okno, reportaže, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Delta, znanstveni magazin, 20.25 Šestdesetdeset, gost dr. Endre Cizeel, 21.25 Še vnuki bodo videli, zaštita mest, 21.45 Poslednja služba, ameriški film, 23.15 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.05 šolska TV, 9.15 Za otroke, 10.15 Družina Onedin, 11.05 Kontrarevolucija 1956, 13.55 Za otroke, 15.15 Cesar Biroteau, nadaljevanke, 16.10 Pesem doni, 16.30 Konjski šport, 17.15 Puberteta, 4. del, 17.50 Družinski magazin, 19.30 TV dnevnik, 20.10 Triglica, film, 21.50 Savaria 81, plesi, 22.25 TV dnevnik, 22.35 v objemu narave, TV igra.	TV MADŽARSKA 8.05 Šola za vsakogar, 9.05 Za otroke, 10.00 Človekova glasba, 10.55 Boks, vojaški-rudarji, 14.05 Priporočamo naše sporede, 14.30 V nedeljo popoldne, 16.35 17 trenutkov popoldni, 9. del, 17.55 Zadržni kongres, 19.00 Teden; aktualnosti, reportaže, 20.00 Poročila, šport, 20.15 Kojak v Budimpešti, kriminalistična komedija, 21.45 Družabna igra, 22.25 Poročila.	TV MADŽARSKA 8.05 in 14.10 Šolska TV, 16.15 Kratek film, 16.30 Za upokojece, 17.00 Večeri a Golyavaru, 6. del, 17.35 Romunska zabavna glasba, 17.55 Spored študija Szeged, 18.30 Je to igra? Dokumentarni film, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Ranjeni planet, 6. del: Puščave se širijo, 20.35 Družina Onedin, nadaljevanke, 21.25 Studio 81, 22.25 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.05 in 14.35 Šolska TV, 9.55 TV repize: Delta; Inšpektor Moulin, kriminalna; Glasbeni film, 15.55 Kratek film, 16.35 Človekov vzpon, 3. del, 17.35 Frača, burleske, 17.45 Svet jezika, 18.25 Jesen na njivah, reportaža, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Kratek film, 20.35 Anglija — Madžarska, nogomet iz Londona, 22.30 Ne šoli, dokumentarni film, 23.00 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.35 in 14.30 Šolska TV, 16.15 Kratek film, 16.30 Prometna varnost, 16.40 Italijanski muzeji, Mantonova, 17.00 TV borza, 17.10 Za pionirje, 18.00 Telesport, 18.25 Pedagoški forum, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Pravljice, 20.10 Modra luč, kriminalistične reportaže; kazniva dejanja zoper družino in mladino, 21.10 Plesi, 21.15 Čvek, zabavni magazin za odrasle, 22.25 Jazz, 22.45 TV dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.35 in 14.30 Šolska TV, 16.15 Kratek film, 16.30 Prometna varnost, 16.40 Italijanski muzeji, Mantonova, 17.00 TV borza, 17.10 Za pionirje, 18.00 Telesport, 18.25 Pedagoški forum, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Pravljice, 20.10 Modra luč, kriminalistične reportaže; kazniva dejanja zoper družino in mladino, 21.10 Plesi, 21.15 Čvek, zabavni magazin za odrasle, 22.25 Jazz, 22.45 TV dnevnik.

tedenski koledar

PETEK,
13. november — Stanislav SOBOTA,
14. novembra — Lovrenc NEDELJA,
15. novembra — Leopold PONEDELJEK,
16. november — Otmar TOREK,
17. november — Elizabeta SREDA,
18. november — Roman ČETRTEK,
19. november — Izak

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA

13. novembra ob 17. in 19. uri ter 15. novembra ob 15. 17. in 19. uri italijanski barvni kinemaskopski film: „SERIF IZ VESOLJA“.

„SVOBODA“ GORNJA RADGONA

13. novembra ob 19. uri ameriški film: „ZADNI STREL“;
14. novembra ob 19. uri kanadski film: „SHERLOCK HOLMES IN JACK RAZPARAČ“;

15. novembra ob 9.30. uri ameriški film: „ZADNI STREL“ in ob 17. uri kanadski film: „SHERLOCK HOLMES IN JACK RAZPARAČ“;
18. in 19. novembra ob 19. uri japonski film: „SPOROČILO IZ VESOLJA“.

LJUTOMER

14. novembra ob 19.30. uri ter 15. novembra ob 17.15. in 19.30. uri francoski film: „SEKSUALNE FANTAZIJE“;
18. in 19. novembra ob 19.30. uri ameriški film: „HOPER SUPER KASKADER“.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

14. in 15. novembra film: „PARIŠKI NORI KONJ“.

LENDAVA

14. novembra ob 17. in 19.30. uri ameriški film: „PEKLENSKI STOLP“;
15. novembra ob 17. in 19.30. uri hongkongski film: „ZMAJEVA IGRA IN SMRTI“;
19. novembra ob 17. in 19.30. uri italijanski film: „KORLEONI“.

ČRENŠOVCI

13., 14. in 15. novembra britanski barvni film: „NOČ ORLOV“.

prodam

ZASTAVO 750 prodam. Tomšičeva 7, M. Sobota. M—3863
RAZLIČNO POHIŠTVO — rabljeno, prodam. Ob kanalu 18, Murska Sobota. M—3864
MALE PUJSKE prodam. Borejci 31, p. Tišina. M—3865
GOSPODARSKO POSLOPJE — ZIDANO, za rušenje, prodam. Vprašati: Salamenci 9. M—3866
ZASTAVO 101, letnik 1978 in gramofon ISKRA STEREO 2 x 20 W tv moped (na tri prestave), letnik 78, prodam. Dokležovje 15, p. Beltinci. M—3867
MALE PUJSKE prodam. Borejci 9, p. Tišina. M—3869
GLOBOKI OTROŠKI VOZIČEK in peč na olje, po ugodni ceni prodam. Tomšičeva 42, Murska Sobota. M—3872
ZASTAVO 101, letnik 1975, registriran do konca aprila 1982, prodam. Cena 65.000 din. Turnišče 157/A, telefon 75-140. M—3873
PEČ FEROTERM za centralno ogrevanje, 30.000 kalorij, rabljeno, prodam. Jež, Radenci 253, telefon 73-029. M—3874
KRAVO S TELETOM, staro dve leti, rodovniško, prodam. Turnišče 107. M—3875

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Gönter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: Novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celotetna naročnina 300,00 din, polletna 150,00, za inozemstvo celoletna naročnina 700,00 din (330 Sch, 47 DM), za delovne organizacije 400,00. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 8 dinarjev. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

SPACEK, letnik 1975, prodam. Križevci 69, v Prekmurju. M—3876
MALE PUJSKE prodam. Noršinci 32, p. Martjanci. M—3877
POLONEZ, letnik 1980 december, prodam. Telefon 70-066. M—3878
TRAKTOR STEYR 18 KM s koso, reduktorjem in jermenico prodam. Alojz Plahut, Tropovci 43. M—3903
MLADO KRAVO, brejo, prodam. Krajna 39, p. Tišina. M—3905
FIAT 750 LE, nov, prevoženih 800 km, z garancijo in R-12, letnik 1974, prevoženih 70.000 km, in stereo tranzistor s kasetofonom, nov, (japonski), ugodno prodam. Tišina 7, telefon 22-595. M—3862
ZASTAVO 101 — karambolirano, tudi po delih, prodam. Laszlo, Dobrovnik 100. M—3880
RENAULT 16 TS prodam. Škerlak, Lendavska 59. M—3882
VW 1303 J, letnik 1975, registriran do septembra 1982, garažiran, prodam. Križevci 134 v Prekmurju. M—3883
TELICO, brejo pet mesecev, prodam. Poljska 43, Bakovci. M—3884
ČREŠNJEVE SUHE DESKE ZA IZDELAVO POHIŠTVA (3 k. m.), prodam. Telefon 77-606 v večernih urah. M—3886
ZASTAVO 101, letnik 1976, prodam. Emil Šeruga, Hodoš 51. Ogled po 16. uri. M—3887
ŽAGO CIRKULAR za delovno mizo prodam. Genič, Filovci 48. M—3888
SEDEŽNO GARNITURO prodam. Naslov v upravi lista. M—3889
OSEBNI AVTOMOBIL RENAULT-4 prodam. Informacije: Črenšovci-blok. M—3890
FIAT 101 — tudi po delih, prodam. Gančani 123. M—3891
BREJO KRAVO in telico prodam. Janko Klemenčič, Rožički vrh, p. Videm ob Ščavnici. M—3892
ŠKODO z rezervnimi deli ugodno prodam. Štefan Kovač, Puconci 18. M—3893
AUDI 100 LS, generalno popravljen, prodam. Jože Fratar, Žižki 82, p. Črenšovci. M—3894
AMI-8, tudi po delih, prodam. Anton Ploj, Negova 3, p. Spodnji Ivanjci. M—3895
TRAKTOR FERGUSON 35 KM, dobro ohranjen, prodam. Karl Rantaša, Okoslavci 67, p. Videm ob Ščavnici. M—3896
OTROŠKO ZIBELKO prodam. Naslov v upravi lista. M—3898
MALE PUJSKE prodam. Domajinci 35. M—3899
ŠTIRIDELNO REGAL OMARO za dnevno sobo, poceni prodam. zaradi selitve. Ogled možen od 14. do 18. ure. Vidovič, Velika Polana 106/A. M—OP
NSU 1200 C — po delih prodam. Gider, Rogašovci 75. M—3902
ŠTEDILNIK HELIOS za centralno ogrevanje, 26.000 kalorij, malo rabljeni, prodam. Cven 28, p. Ljutomer. M—3906

VZGOJNOVARSTVENI ZAVOD V MURSKI SOBOTI OBVEŠČA STARŠE, DA BOMO

vpisovali otroke

ZA VZGOJNOVARSTVENO ENOTO V LIPOVCIH, IN SICER:

1. V LIPOVCIH — v soboto, 14. 11. 1981, od 9. do 12. ure, v prostorih gasilskega doma.
2. V BRATONCIH — v soboto, 21. 11. 1981, od 9. do 12. ure, v prostorih vaškega doma.

Vpisovali bomo otroke v starosti od 2. leta do vključitve v šolo.

Pri vpisu je potrebno predložiti naslednja potrdila o dohodku iz leta 1980:

- poprečje osebnega dohodka zaposlenih staršev,
- otroški dodatek, vaješke nagrade, štipendije,
- dohodki drugih članov skupnega gospodinjstva,
- potrdilo o pokojnini, invalidnini za osebe, ki to prejemajo,
- potrdilo o preživnini (za nepopolne družine),
- potrdilo o katastrskem dohodku (za družine, ki imajo zemljo),
- dohodek od obrtne dejavnosti.

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1 — Ureja uredniški odbor:

SADNA DREVESCA: nizke in poldebelne jablane, hruške, breskve, marelice, slive in murve (maline) zopet nudi **HOLČEVA DREVESNICA**, pri gasilskem domu Grabšinski breg pod Gomilo v G. Oblakih pri Juršincih. M—MM
SOD ZA GNOJNICO, 1200 l in črpalko na motorni pogon, prodam. Krog 71. M—3907
NOVO PEČ „CENTRAL 20“, po ugodni ceni prodam. Žepovci 39, p. Apače. M—OP
DVE GRADBENI PARCELI v Puconcih prodam. Naslov na upravi lista. M—3908
KLAVIRSKO HARMONIKO WELTMEISTER S 5, 120-basno, 18 registrov, prodam. Informacije po telefonu 23-543. M—3909
TRAKTOR IMT 558 in cisterno 1700 l, prodam. Poznanovci 1, p. Maškovi. M—3913
TRAKTOR IMT DE LUX, 35 KS s koso in jermenico prodam. Franc Fleger, Bakovci, Mladinska 62. M—3915

ZA POPRAVILNO RADIOAPARATOV, GRAMOFONOV, KOLUTNIH IN KASETNIH MAGNETOFONOV

SE PRIPOROČA

JOŽE KOPRIVNIKAR, radiomehanika

Partizanska 7 (pri žel. postaji)
M. Sobota

ZAPOROŽEC UGODNO NAPRODAJ. Martjanci 37. M—3916
12-COLNI TRAKTORSKI PLUG SLAVONAC prodam. Kuzmič, Puževci 51. M—3917
DRVA (mešana in bukova) prodam. Telefon 23-109. M—3918
ZASTAVA 101, letnik 1976, nujno prodam. Cena po dogovoru. Krog 50, telefon 23-397. M—3919
TRAKTOR EICHER 19 KM s koso in jermenico prodam. Lenarčič, Lucova 46, p. Petrovci. M—3920
KRAVO, staro tri leta, 1 mesec brejo, kontrola A, prodam. Rankovci 12, p. Tišina. M—3921
ZAPOROŽEC, star pet let, po zelo ugodni ceni prodam. Kobilje 3/A. M—3923
POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO prodam. Titova 1, blok 17, stanovanje 11, Murska Sobota. M—3924
PEDAL FUZZ-WAH in solo kitara (električno) ugodno prodam. Partizanska 31, Bakovci. M—3868
STROJA ZA UPOGIBANJE PLOČEVINE (1 in 2 m dolžine), vrtni stroj (stoječi), OPEL

REKORD 1700 in kombi IMW 1600 prodam. Gerlec, Beznovci 46. M—3912
VOZNO KRAVO, staro šest let, 6 mesecev brejo, prodam. Ivan Poredoš, Filovci 146. M—3925
TRDA DRVA (20 k. m.) prodam. Naslov na upravi lista. M—3926
PUJSKE, stare osem tednov, prodam. Naslov na upravi lista. M—3927
SLIVOVKO, večje količino, prodam. Naslov na upravi lista. M—3930
OSEBNI AVTO GS UGODNO prodam. Naslov na upravi lista. M—3930
HRASTOV IN DRUGI LES — tudi za drva — ter kakoviten gnoj prodam. Bezovci 40. M—3931
ZIDNO OPEKO 700—800 kosov, modul blok 140 200 x 8,9929 (4) ter betonsko železo 12 in 10 mm ugodno prodam. Barbara Dervarič, Naselje J. Kerenčiča 5 (bivša Gregorčičeva), M. Sobota. M—3932
ROČNO MOTORNO ŽAGO z garancijo do 18. 3. 1982, nov ribež za zelje, peč na trdo gorivo, škropilnico za drevje, kredenco ročne izdelave, kavč, ležalnik s kromirano konstrukcijo, vložek z vzmetmi za posteljo, vse v zelo dobrem stanju, ugodno prodam.

Anton Mitkovič, Štefana Kuzmiča 22, M. Sobota. M—3933
ZAMRZOVALNO SKRINJO GORENJE prodam. Alojzija Nemec, Šalinci 5, p. Križevci pri Ljutomeru. In-382
OPEL REKORD 1700, registriran, in barvni televizor PHONOLA, ugodno prodam, možno tudi z odplačevanjem. Pečarovci 47, telefon 77-117. M—3935
VW PASSAT, letnik 1974, ugodno prodam. Ogled po 16. uri. Gornja Radgona, Kerenčičeva 6 — pri mejnem prehodu. M—3936
ZASTAVO 750 UGODNO prodam. Lipovci 235. M—3927
PARCELE, 7 km iz Gornje Radgone, prodam. Naslov na upravi lista. M—3938

kupim

TRAKTOR FERGUSON 35 KM ALI URSUS KUPIM. Naslov na upravi lista. M—3881
MONTAŽNO GARAŽO, RABLJENO, kupim. Žalig, Črenšovci 4/B. M—3885
TRAKTORSKE GUME 8 x 28, rabljene, vendar še uporabne, kupim. Ponudbe Karlu Kološu, Prosenjakovci 96/A. M—3900

ČLOVEK IN NJEGOV POKLIC

Zaljubljen v lončarstvo

KAREL ŽUMAN IZ LJUTOMERA UREDIL RAZSTAVNI PAVILJON LONČARSTVA

Ko sem ogovoril pečarskega in lončarskega mojstra Karla Žumana z Ormoške ceste v Ljutomeru in mu predlagal krajši klopek o lončarstvu, mi je odvrnil: »Ne dajem nobenih izjav!« Kljub takemu odgovoru je vendarle stekel prisrčen pogovor. Karel namreč ni mislil resno, le malo se je pošalil. To — dobra volja — mu je, kot pravimo, v krvi.

Popeljal me je v manjši prostor blizu lončarske delavnice in pred menoj je bila množica glinaste posode. »Kakih 300 predmetov je tod razstavljenih,« me je podučil mojster Karel in nadaljeval: »S tem sem uresničil dolgoletno željo, da bi tako ohranil poznejšim rodovom vrste in oblike lončarskih izdelkov tega stoletja. Tu je namreč posoda, ki so jo rabile naše babice, ko so kuhale in pekle v krušnih pečeh, pa tudi posoda, ki je v rabi zdaj, vendar manj za pripravljanje oziroma hranjenje živil, pač pa bolj za dekoracijo. zlasti tusti, ki imajo počitniške hišice, radi kupujejo glinaste vrčke in kozarce.«

Karel Žuman, ki se je poklica izučil pri očetu, se prav dobro spominja tedanje obdobja, ki vajencem ni priznalo: mojstri so bili hudi, pa tako tudi njegov oče, ki mu ni nič pogledal skozi prste, ampak ga je dobro privel. To pa za Karleka sploh ni bilo tako slabo, saj je dobil dobre delovne navade in je tudi dobro obvladal »mojstrovino«. Seveda je uspešno prestal tudi težke skušnje pred komisijo.

KAREL ŽUMAN iz Ljutomera v svoji delavnici

ko je delal izpit za pomočnika, še huje pa je bilo, ko je polagal za mojstra: 7 dni je delal izpit iz lončarstva in 3 dni iz lončarstva.

Leta 1950 si je postavil nov dom v Ljutomeru. Ni delal sam, ampak je zaposloval po

tri, štiri pomočnike in prav toliko učencev. Ker v času mojstrovih najlepših let življenja na pomurskem območju še ni bilo centralnih kurjav, ampak so kraljevale lončene peči, pa ne samo v zasebnih stano-

»Pri meni je vsak dobrodošel; rad pokramljam z njim, mu razkažem lončarske izdelke in seveda tudi prodam.

Nekaj »kopij« imam stalno na zalogi, kako manjšo stvar pa

POGLED NA RAZSTAVLJENE PREDMETE, ki jih je ljutomerski mojster lončarstva uredil v svojem domu na Ormoški cesti.

vanjih, ampak tudi v družbenih objektih, je imela Žumanova delavnica dela več kot preveč. Tako se je manj posvečal lončarstvu. Toda »žilica« mu ni in ni dala miru in tako oblikovanja gline v lonce, vaze, vrčke in množico drugih predmetov seveda ni mogel povsem opustiti. Dodobra si je oddahnil, ko se je nekoliko nehalo povpraševanje po pečeh, zlasti pa po letu 1965, ko se je upokojil. Doba teh zadnjih 16 let je za Karla najlepša. Zdaj ne oblikuje gline več toliko za denar, ampak predvsem iz ljubezni do dela: gnetenja, oblikovanja, žganja, iskanja novih izraznih oblik... V tem času je tudi uresničil idejo, ki ga je preganjala kdove koliko let: postavil je torej stalno razstavo svojih glinastih izdelkov, med katerimi pa je seveda tudi nekaj starih. Tudi je med njimi precej takih, ki jih je naredil po vzorcih izkopanin. V razstavnem prostoru, ki si ga je uredil z lastnimi sredstvi, je vse pristno. Celo tla so iz žgane gline.

»Kako pa je z obiskom? Imate veliko nadležnih radevednežev?«

seveda lahko tudi izdelam. Karel me je popeljal v delavnico. Le-ta je zelo prostorna, v njej pa klasično lončarsko kolo, ki ga poganja z nogami, in sodobno — na električni pogon. V delavnici je dovolj gline, ima pa težave z nakupom glajenke — tekočine, ki da lončarskim izdelkom lesk. Tam je tudi peč na drva, v kateri posodo žge. Sicer pa mojster Žuman ne izdeluje le posode, ampak tudi razne reliefe. Tudi ormoški hotel krasi njegov izdelek. Za sobico, v kateri ima stalno razstavo, je izdelal celo glinasto mizo in stole.

Dolgo časa sem se pogovarjal z ljutomerskim mojstrom. Pogovor je pripeljal tudi do vprašanja: Kako naprej? Povedal je, da bo lončaril, dokler bo to dopuščalo zdravje, upa pa, da se bo dela ččasoma resneje lotil sin, ki ima zazdaj keramičarsko obrt. Po vsem tem je moč skleniti, da lončarska obrt v prleški metropoli ne bo tako kmalu izumrla.

Š. SOBOČAN

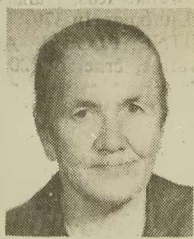
DO Zdravilišče „Radenska“, n. sol. o., Radenci, Delovna skupnost za marketing, objavlja

javno licitacijo

Tovorni avtomobil TAM 2001, letnik 1972 neregistriran, izključna cena 90.000 din.

Licitacija bo v torek, 17. novembra, ob 7. uri pri vratarnici Radenci. Licitacijska varščina je 10 odstotkov od izključne cene.

Ogled vozila je možen vsak dan pri vratarju.

ZAHVALA

V 81. letu starosti je po težki bolezni prenehalo biti plemenito srce predrage mame, babice in prababice

Marije Šeruga

roj. Puhan

Najiskreneje se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so ji v času bolezni kakorkoli pomagali, jo pospremili na njeni zadnji poti, njen grob zasuli s cvetjem, nam pa izrekli sožalje. Zahvaljujemo se medicinskemu osebju kirurškega oddelka, posebno pa osebju pljučnega oddelka za lajšanje bolečin v času njene težke bolezni ter vsem delovnim kolektivom.

Hvala č. g. župnikoma za poslovilne besede in cerkvenemu pevskemu zboru za pogrebni obred.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

M. Sobota, 9. II. 1981

VSI, KI SMO JO IMELI RADI

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi ljubega moža, očeta in dedka

Franca Balažka

iz Lendave

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so mu v težkih trenutkih njegovega življenja lajšali bolečine ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala vsem, ki ste njegov grob zasuli s cvetjem, nam pa izrekli besede iskrenega sožalja.

Žalujoči: žena Klara, hčerke in sin z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage žene, mamice, hčerke, sestre, svakinje in tete

Helene Žižek

roj. Graber

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem za izrečeno sožalje, cvetje in pomoč v najtežjih trenutkih. Zahvaljujemo se predstavniku kolektiva TP Univerzal Lendava za poslovilne besede ob odprtem grobu ter DO Kmetijska zadruga Lendava za izrečeno sožalje in cvetje. Iskrena zahvala duhovnikom za poslovilne besede in opravljen obred, dr. Emilu Venguštu, dr. Marjanu Preglu in ostalemu osebju ženskega oddelka psihiatrične bolnice Ormož.

G. Bistrica, Hotiza, 2. november 1981

Žalujoči: mož Drago, hčerka Karolina, oče, mama, brat Ladislav z družino in ostalo sorodstvo

Solza grenka ne bi bila,
ko tebe, dragi, zemlja ne bi krila

V SPOMIN

8. novembra je minilo leto dni, polno žalosti in bolečine, odkar je neusmiljena usoda tragično pretrgala nit življenja našemu dragemu možu in očetu

Viljemu Svetcu

iz Markovec

Odkar te ni več med nami je v našem domu praznina in bolečina, ki jo iz dneva v dan bolj občutimo. Spoznanje, da te nikoli več ne bo je boleče za nas, ki smo te imeli radi, toda v naših srcih boš ostal do konca naših dni.

Vsem, ki se ga še spominjate ali se za hip ustavite ob njegovem preranem grobu — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Emilija, hčerka Regina ter sinova Vlado in Jože

ZAHVALA

Stara 85 let je zatisnila svoje trudne oči naša skrbna mama in dobra strina vseh

Terezija Kuhar

iz Markišavci

Pokopali smo jo v četrtek, 5. novembra 1981 na pokopališču v Puconcih. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji izrekli poslovilne besede, darovali vence in nam izrekli sožalje.

Markišavci, 5. novembra 1981

Žalujoči: hčerka Jolanka v imenu vsega sorodstva

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 78. letu starosti zapustil naš ata in stari ata

Karel Kerčmar

iz Berkovec 24

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Lepa zahvala duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Berkovci, 2. novembra 1981

Žalujoči: sin Geza z družino

ZAHVALA

Ti draga zlata mami
spiš v temni jamici,
naše srce pa joče in
trpi v žalosti

Po dolgi in težki bolezni nas je v 77. letu starosti za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

Katarina Lopert

roj. Nemec iz Dokležovja 56

Ob tej boleči izgubi se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako lepem številu spremljali na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Posebna zahvala dr. Zdravcu za njegovo nesebično skrb, pomoč in številne obiske, duhovniku, pevcem za odpete žalostinke, govorniku Petru in kolektivu Poljoopskrbe.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: mož Ivan, sin Janez z družino in hčerka Anica z družino

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 87. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in pradedek

Alojz Flegar

železničar v pokoju
iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, znancem ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala kolektivu Elektro TOŽD M. Sobota in Društvu upokojencev M. Sobota za podarjena venca. Posebna zahvala g. kaplanoma Neradu in Hozjanu za ganljive besede ter obiske in cerkvenim pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 37. letu starosti za vedno zapustil naš dobri mož, oče, sin, brat, stric in svak

Alojz Kušek

iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom, prijateljem ter vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje. Posebna hvala dr. Perkiču, dr. Mrkšiču ter ostalemu medicinskemu osebju pljučnega oddelka, ki so mu lajšali težke bolečine. Hvala tudi duhovnikom za pogrebni obred, in pevcem. Posebna zahvala kolektivu OŠ II. govornikom za poslovilne besede, kolektivu podjetja SOBOTA in godbi za odigrane žalostinke.

M. Sobota, 27. 10. 1981

Žalujoči: žena Marija s sinovi Mirkom, Alojzem in Francem ter hčerkama Katiko in malo Branko, brat Štefan in sestra Barica z družinama ter ostalo sorodstvo

V SPOMIN

našemu najdražjemu

Mihaelu Mlinariču

Minevata dve neizmerni boleči leti, odkar smo te pospremili k tvojemu poslednemu domu. Toda predragi mož, oče, dedek in pradedek, ti še vedno živiš z nami in mi s teboj. Hvala ti za tvojo dobrosrčnost, hvala ti za vse, kar si storil za nas. Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate.

VSI TVOJI, KI SMO TE IMELI NEIZMERNO RADI

LOVSKA DRUŽINA DOLINA

88 dreves za tovariša Tita

Lovska družina Dolina je pri lovski koči na Vaneči v nedeljo organizirala sajenje dreves, ki sodi v okvir akcije 88 dreves za tovariša Tita.

Lovska koča je bila preurejena iz bivše viničarije in je bila zato okolica zasajena s starejšim sadnim drevjem. Da bi okolico lovske koče uredili v

prijetnejši naravni ambient, so se odločili za iztrebitev sadnih dreves in zasaditev mladega drevja. Da bi akcija dobila širše obeležje, so k sode-

lovanju povabili tudi mladino iz Vaneče in Doline. Akcije se je udeležilo okrog 40 lovcev in mladih.

Po končani akciji je starešina LD Dolina Feri Poredož izrekel vsem sodelujočim pri srčno zahvalo, hkrati pa poudaril, da ima akcija širši pomen. Z zasaditvijo dreves in ureditvijo okolice lovske koče postane zeleni hram privlačnejši tako za lovce kot ostale občane, hkrati pa s tem obujajo spomin na našega najdražjega tovariša Tita. Posebno zahvalo je izrekel članu IO LD tov. Holcmanu, ki je dal idejo za vključitev v akcijo 88 dreves za tovariša Tita hkrati pa tudi izdelal načrt zasaditve. Prav tako je posebej izrekel zahvalo članom lovske družine Haklu, Fujsu, Kupljenu in veteranom Baleku, Kuštorju in Nemcu, kakor tudi mladini. Izvedena akcija je še en dokaz dobrega sodelovanja lovske družine Dolina z občani Doline in Vaneče.

Udeleženci akcije 88 dreves za tovariša Tita pri koči LD Dolina. Foto: A. Abraham

F. Maučec

Po težkem čakanju stanovanja

Znano je, da so bila v Radencih in Apačah že nekaj časa dograjena stanovanja v dveh blokih, vendar se stanovalci niso mogli vseliti. Pri obeh blokih, 28-stanovanjskem v Radencih in 14-stanovanjskem v Apačah, namreč

niso dokončno uredili komunalnih pritoklin. Doslej so jih uredili le deloma, zato se stanovalci že vseljujejo. Z malo več volje in odgovornosti bi se lahko že pred meseci.

L. K.

KRAJEVNA KONFERENCA ZRVS APAČE

ENA NAJUSPEŠNEJŠIH V REGIJI

Krajevna konferenca Zvez rezervnih vojaških starešin Apače sodi že vrsto let med najuspešnejše v občini, pa tudi celotni regiji. Konferenca, ki vključuje šestdeset rezervnih vojaških starešin — nižjih in višjih oficirjev — oz. člane iz KS Apače in Stogovci, je zato dobitnica številnih družbenih priznanj in tudi vseh plaket — bronaste, srebrne in zlate, ki jih podeljuje najbolj delovnim krajevnim konferencam v republiška ZRVS.

Ti rezultati so še toliko večji ob dejstvu, da sestavljajo konferenco v večini starejše rezervne starešine, ki izhajajo iz časa NOB. Teh je skoraj 80 odstotkov, saj so šele zadnja leta pridobili nekaj mlajših članov, ki so postali rezervne vojaške starešine na sluzenju vojaškega roka.

Delo konference je permanentno in izredno pestro, saj sega vse od kulturnega udejstvovanja članov, družbeno političnega dela in življenja krajevnih skupnosti do tvorjenja vključevanja v sistem SLO in DS. Ni je akcije v obeh krajevnih skupnostih, v kateri se ne bi angažirale rezervne vojaške starešine. Posebej velja izpostaviti delež KK ZRVS Apače v vseh akcijah NNPP v okviru občine in KS. Le tej so vedno nudili pomoč s svojim bogatim strokovnim znanjem in izkušnjami, kar se je izkazalo posebej pozitivno pri izobraževanju pripadnikov narodne zaščite in pri demonstracijah različnega orožja. Zato je tudi njihova zasluga, da je KS prejela zvezno plaketo varnosti.

Seveda pa tudi v tej kraje-

vni konferenci ZRVS dajejo največji poudarek svoji osnovni dejavnosti, osvajanju obveznega letnega programa izobraževanja. Ta je predvsem strokovnega značaja, zato je precej zahteven. Letos so ga prvič opravili v strnjem terminu v taboru v Biserjanah pri Vidmu.

KK ZRVS Apače pa navezuje stike tudi zunaj KS. Tako

že več let uspešno sodelujejo na kulturnem in športnem področju z vojniki iz karavle, postajo milice iz Gornje Radgone in z Avtoradgono. So pa tudi ena redkih KK ZRVS, ki je razvila svoj prapor. To jim je uspelo s samopriskrbi članov in ob pomoči DPO v krajevnih skupnostih in občini pred tremi leti.

vp

Pretekli teden so v soboški občini končali z naborem mladine v JLA. Tako kot prejšnja leta, so tudi tokrat mladi ohranili tradicijo prevoza na nabor z okrašenimi vozovi ali traktorskimi prikolicami in z zastavo. Foto: A. Abraham

„Skrb“ za sovaščane

Prav po svoje je plemenitost izkazal vaščan iz Segovec, vasi iz krajevnih skupnosti Apače pri Gornji Radgoni. Pred svojo hišo je namreč v bližnji jarek porušil montažno aluminijasto avtobusno postajališče, ki ga je za vaščane Segovec postavila KS Apače. Zakaj in ali je ta vaščan sploh lastnik zemljišča, na katerem je bila hišica, še ni dokazano, toda ostaja žalostno dejstvo, da so se z zamenjavo stare in dotrajane lesne hišice zamenjali tudi medčloveški odnosi.

S prejšnjo lastnico so imeli organi KS soglasje o uporabi

zemljišča, ki pa ga novi lastnik noče upoštevati. Navsezadnje pa ni najvažnejše, kdo je lastnik teh nekaj povsem neuporabnih kvadratnih metrov zemlje tik ob občinski cesti. Zato je prav čudno, da je vaščan na tak način odrekel gostoljubnost sovaščanom. Kako dolgo bodo vaščani Segovec brez strehe nad glavo, ko se bodo odpravljali v občinsko središče v službo ali po drugih opravkih, še ni znano. Ostaja pa madež, ki ne bo zlahka izbirsan.

vp

Lepa hišica, mar ne? Škoda, zares škoda, ker je ni več. Z njo se je zgodilo kot z mnogimi drugimi: podrli so jo. No, Čehovi iz Nedelice pa obljublajo, da bodo namesto stare dotrajale brunarice postavili povsem enak nov objekt. Če bo res tako, v kar pa ni dvomiti, potem za hišico ne gre tožiti. V novi leseni stavbi bodo prostori za turistično dejavnost, tako imenovani kmečki turizem. Foto: Š. S.

ASFALTIRANA CESTA BELTINCI — GANČANI: Cestno podjetje Maribor — TOZD Murska Sobota je te dni končalo z asfaltiranjem ceste Beltinci — Gančani dolge 2.100 metrov. Cesto, ki je veljala blizu 7 milijonov dinarjev, so nameravali urediti že več let, saj je bila v izredno slabem stanju. H gradnji sta prispevali pomemben delež tudi krajevni skupnosti Gančani in Beltinci, vsaka po 2.000 kubikov gramoza. Kredit, 900.000 dinarjev, pa je prispevala tudi tovarna čevljev Planika iz Turnišča, ki je prav tako zelo zainteresirana za to cesto zaradi prevoza svojih proizvodov. Seveda pa so najbolj veseli asfaltirane ceste krajanje Gančan, saj so zelo navezani na Beltince.

Foto: F. Maučec

KRIŽEVCI NA GORIČKEM

Lažje do zdravnika, šole in...

Med Gornjimi Petrovci in Križevci na Goričkem se že vije asfaltna cesta. Pred dnevi so asfaltni položili nanjo še fino plast, zdaj pa urejajo bankine in jarke. V Križevcih pa so to priložnost izkoristili tudi za ureditev okolice vaškega doma. Nekatera dela opravljajo krajanje s prostovoljnimi delovnimi akcijami, tako kot so sodelovali pri modernizaciji te ceste že prej. Zavedajo se namreč, da je to zanje velika pridobitev.

Predsednik sveta krajevnih skupnosti Križevci Jože Kuronja, ki je v poletnih mesecih, ko je bila tamkaj mladinska delovna akcija, dobil vzdevek brigadirski oče, takole ocenjuje pomen te pridobitve: »Moderniza-

cija cestne povezave Križevci z Gornjimi Petrovci je vsekakor velikega pomena. Moramo namreč računati, da se bomo po tej cesti lažje pripeljali do zdravnika oziroma zdravstvene ambulante v Gornjih Petrovcih, prav tako pa se tukaj vozijo otroci v šolo. Doslej so bile razmere na cesti včasih skoraj nevarne.»

Dela za dokončno ureditev cestne povezave bodo veljala čez 15 milijonov dinarjev. Krajevna skupnost Križevci je s samopriskrbo zagotovila 2 milijona 160 tisoč dinarjev, okrog 340 tisoč dinarjev pa bo treba odšteti še za asfaltiranje in ureditev okolice zadružnega doma.

Jože Graj

Tudi Križevci na Goričkem so zdaj povezani z asfaltno cesto, ki jih vodi v Gornje Petrovce in dalje v Mursko Soboto. (Foto: J. G.)

Z ZAČIMBAMI ZAČIN C, bo vsaka vaša priprava na jed še boljša.

ZAČIN C

CENTRO proizvod Prehrambena industrija Segovci